

Start CDL TRAINING

Become Professional Truck Driver

www.cdlstart.com

startcdl@gmail.com

(844) 227-2162

We speak Hindi and English

Indianapolis, Indiana ਵਿਚ ਬਣਾਓ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਘਰ

One of the Fastest Growing City in America and Best School System...

- ਨਵੇਂ ਘਰਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ \$200,000 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
- 1500 ਵਰਗ ਗਜ ਤੋਂ 5000 ਵਰਗ ਗਜ ਦੇ ਘਰ ■ 4-6 ਬੈਡ ਰੂਮ, 3-4 ਬਾਥ ਰੂਮ
- ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਬੜੇ ਵਧੀਆ ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ
- ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਸਸਤੀ

For the Best advice for BUYING-SELLING-RENTING

Ben Singh Bashaal (Realtor/Broker) Kamaljeet Kaur (Realtor/Broker)

Ph: 317-809-1818

Ph: 317-909-9295

midlandrealtygroup@yahoo.com

kahlonkamaljeet@gmail.com

Midland Realty Group-Company You Trust

Kamaljeet Kaur

Mortgage rates available from 2.1% to 3%

Twenty-Second Year of Publication

ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਐਡੀਸ਼ਨ

Price 50¢

Email: punjabtimes1@gmail.com

ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ

www.punjabtimesusa.com

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 22, Issue 42, October 16, 2021

20451 N. Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074

Ph: 847-359-0746, Fax: 847-705-9388

ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੂਣ-ਸਵਾਇਆ ਹੋਇਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੇ ਜਿਥੇ ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਝੰਜੋੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਵਿੱਢੇ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਰੋਹ ਅਤੇ ਜੋਸ਼ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੰਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣ ਤਿਆਰੀਆਂ ਵਿਚ ਜੁਟੀ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਵੀ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ।

ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਪਿੱਛੋਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਉਲਾਰ ਹੁਣ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵੱਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਪਿੱਛੋਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਖਤ ਘੇਰੋਬੰਦੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਤਿੱਖਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰਣਨੀਤੀ ਘੜ ਲਈ ਹੈ। ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ 26 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਲਖਨਊ ਵਿਚ ਮਹਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਐਲਾਨ ਸੂਬੇ ਵਿਚ 2022 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਜਪਾ ਲਈ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਖੜੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿਚ ਵੱਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਰਾਹ ਮੋੜਨ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਵਿਚ ਜੁਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਪਰ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਸੂਬੇ ਦੀ ਯੋਗੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਵਾਹ ਨਹੀਂ ਚੱਲਣ ਦਿੱਤੀ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ 4 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਰਕੇਸ਼ ਟਿਕੈਤ ਵੱਲੋਂ 'ਲਖਨਊ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ' ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਐਲਾਨ ਪਿੱਛੋਂ ਯੋਗੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਥੇ ਵੱਡੇ ਦਿਖਾਉਣ। ਹੁਣ ਮਾਹੌਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਪਿੱਛੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਰੋਹ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਵੇਖ ਫੁਕ-ਫੁਕ ਪੈਰ ਧਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ 4 ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗੱਡੀ ਹੇਠ ਦਰੜਨ ਵਾਲੇ ਕੇਂਦਰੀ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ।

ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿੱਖੀ ਸਰਗਰਮੀ

ਹੁਣ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਜ਼ੋਰ ਫੜ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਭਾਜਪਾ ਲਈ ਔਖੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਵੋਟ 'ਲੁੱਟਣ' ਲਈ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਭਾਜਪਾ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਵੋਟਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚੇ ਜਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਜਾਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਜਿੱਤਣ ਵੱਲ ਕਦਮ ਵਧਾਏ।

ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਫਿਕਰ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੇਟੇ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ ਖਿਲਾਫ ਸਖਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਯੋਗੀ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸੁਲਘ ਰਹੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ-ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਅੱਗ 'ਚ ਘਿਉ ਪੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੰਤਰੀ ਨਾ ਸਿਰਫ ਜਾਤੀ ਤੋਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਜਿਹੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਉਸ ਦਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦਾ ਨੇਤਾ ਹੋਣਾ ਖਾਸ ਅਰਥ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਨੂੰ 'ਮਿੰਨੀ ਪੰਜਾਬ' ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚ ਵੀ ਇਥੋਂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਵੱਧ-ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਉਹੀ ਪਹਿਲ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਭੱਦੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਚ ਇਕ ਹਮਲਾਵਰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੀ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਲੇ ਝੰਡੇ ਦਿਖਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਤੇ ਇਸੇ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਉਤੇ ਗੱਡੀ ਚਾੜ੍ਹ ਦਿੱਤੀ।

ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਚੋਣ ਰਣਨੀਤੀ ਦੀ ਕਮਾਨ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੇ ਰਣਨੀਤੀਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਖਰੀ ਦਮ ਤੱਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ ਉਰਫ ਮੋਨੂੰ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਪਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦਬਾਅ ਤੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਰੋਹ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਫਿਕਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੇ ਪੱਕੇ ਵੋਟਰਾਂ 'ਚੋਂ ਜਾਣਾਂ ਅਤੇ ਗੁੱਜਰਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 ਉੱਤੇ)

ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਤੋਂ ਖਫਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਗਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਹਨ ਪਰ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਬਕਾਇਦਾ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣਾਈ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਤੋਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਖਫਾ ਹਨ।

ਚੋਣਾਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਸ ਧਿਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਧਿਓ ਵੱਧ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਰੈਲੀਆਂ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਨੇ ਦਾਅਵਾ

ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸ਼ਹਿ 'ਤੇ ਹੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਕਿਸਾਨੀ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਫੇਲ੍ਹ ਕਰਨ ਲਈ ਸੂਬੇ ਅੰਦਰ ਸਿਆਸੀ ਰੈਲੀਆਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇਵਾਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸੂਬੇ ਅੰਦਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਰੈਲੀਆਂ ਵਿਚ ਉਲਝ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਣ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ। ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਵੀ ਖਫਾ ਹਨ ਕਿ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ 'ਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਹਰ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੇ ਡੱਟਵਾਂ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਪਰ ਸਿਰਫ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਇਸ ਪੱਖ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹਾਂ ਪੱਖੀ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਹੀਂ ਭਰਿਆ।

ਤੰਦੂਰੀਏ ਹੈਲਪਰ, ਡਿਸ਼ਵਾਸ਼ਰ, ਵੇਟਰ ਤੇ ਮੀਟ ਕੱਟਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ, ਇੰਡੀਆਨਾ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਤੰਦੂਰੀਏ ਹੈਲਪਰ, ਡਿਸ਼ਵਾਸ਼ਰ, ਵੇਟਰ ਅਤੇ ਮੀਟ ਕੱਟਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਰਿਹਾਇਸ਼ ਤੇ ਖਾਣਾ ਮੁਫਤ, ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਫੋਨ: 317-406-9924

ਬਲੂ ਡਾਇਮੰਡ ਬੈਂਕੁਇਟ ਹਾਲ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਯਾਦਗਾਰੀ ਬਣਾਓ

Ph: 317-406-9924

ਮੇਲਾ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਦਾ ਖਾਣਾ ਇਕ ਵਾਰ ਖਾਓਗੇ, ਵਾਰ ਵਾਰ ਆਓਗੇ

Baljinder S. Ben

Ph: 317-869-2400

BIG BAZAAR

Grocery, Sweets & Catering

*Fresh Vegetables Every Thursday

*Book your catering now.

5425 E. Thompson Rd., Indianapolis IN 46237

ਬੌਬੀ ਸਿੰਘ

ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗੱਡੀਆਂ, ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਟਰੱਕ, ਲਾਈਫ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਬੌਬੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚੰਗੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ

(ਸੈਲ): 718-757-7809

ਫੋਨ (ਦਫਤਰ): 718-262-9700

(ਫੈਕਸ): 516-439-5418

ਗੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਸਬੰਧੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬੱਚਤ ਕਰੋ।

ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ 'ਚ ਹਰ ਪਲ ਹਾਜ਼ਰ

120-20 101 Ave. S. Richmond Hill, New York 11419

ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਰਾਹ ਤੁਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ੀ ਅਖਾੜਿਆਂ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਗੁਲਾਬੀ ਸੁੰਡੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ 'ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੰਘਰਸ਼' ਦਾ ਰਾਹ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ।

ਪਲਾਜ਼ਿਆਂ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਟਿਕਾਣਿਆਂ, ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਪਾਰਕਾਂ 'ਚ ਜਾਰੀ ਧਰਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਸਾਨ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਿਸੇ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਹਰ ਸੰਕਟ ਦਾ ਹੱਲ ਸਿਰਫ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਥਾਂ ਸੰਘਰਸ਼

ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਮੋਦੀ ਦੀ ਚੁੱਪ 'ਤੇ ਸਵਾਲ

ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੂਪੀ ਦੇ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੋਏ ਕਤਲੇਆਮ ਉਤੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੇ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਹੈ ਪਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਚੁੱਪ ਵੱਟੀ ਰੱਖੀ। ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਬਾਰੇ ਕੀਤੀਆਂ ਹਾਲੀਆ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਖਤਰਨਾਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨ ਕਿਉਂ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਕਦੇ ਕੋਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪਾਈ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਹੱਥਠੋਕਾ ਜਬੋਬੰਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਦਾ ਰਾਹ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ਾ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਿਆਂ

ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ: ਰਾਮਬਨ ਜਿਲ੍ਹੇ 'ਚ 50 ਸਰਪੰਚਾਂ ਤੇ ਪੰਚਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਸਤੀਫੇ

ਬਨਿਹਾਲ/ਜੰਮੂ: ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਰਾਮਬਨ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਦੋ ਬਲਾਕਾਂ ਵਿਚ 50 ਸਰਪੰਚਾਂ ਤੇ ਪੰਚਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਜਨਤਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਅਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਦੀ ਘਾਟ, ਬੇਲੋੜੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ-ਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਅਸਤੀਫੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੀਪਲਜ਼ ਡੈਮੋਕਰੈਟਿਕ ਪਾਰਟੀ (ਪੀ.ਡੀ.ਪੀ.) ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, 'ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਬਨਾਵਟੀ ਆਮ ਵਰਗੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਝੂਠੇ ਦਿਖਾਵੇ ਦੀ ਹਵਾ ਨਿਕਲ ਗਈ ਹੈ।'

ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਲ੍ਹਾ ਪੰਚਾਇਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਸ਼ੋਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰੋਸਜ਼ਦਾ ਲੋਕ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਬਣਦਾ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਦੇਣ ਦੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਅਸਤੀਫੇ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਬਨਿਹਾਲ ਅਤੇ ਰਮਸੂ ਬਲਾਕਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲਗਭਗ 50 ਸਰਪੰਚਾਂ ਤੇ ਪੰਚਾਂ ਨੇ ਇਕ ਹੰਗਾਮੀ ਮਗਰੋਂ ਸਬੰਧਤ ਬਲਾਕ ਵਿਕਾਸ ਕੌਂਸਲ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨੂੰ ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਤੀਫੇ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

ਨਾ ਛੱਡਣ, ਕਿਉਂਕਿ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਿਸੇ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਰੁਲ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸਾਨ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਸਿਰਫ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੜ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਇਸ ਦੁੱਖ ਦੀ ਘੜੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਤਿਆਰ: ਨੱਢਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਗਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੱਢਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਧਾਰਾਂ (ਨਵੇਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ) ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ (ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ.) ਜਾਰੀ ਹੈ ਤੇ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਵੀ ਰਹੇਗਾ।

ਜਗਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੱਢਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਉਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਫਲੈਟ ਵਿਕਾਊ ਹੈ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੇੜੇ ਜ਼ੀਰਕਪੁਰ-ਸ਼ਿਮਲਾ ਕੌਮੀ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਪੰਚਕੂਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਿਕਸਿਤ ਸੈਕਟਰ-20 ਵਿਚ ਫਲੈਟ ਵਿਕਾਊ ਹੈ। ਰਹਿਣ ਲਈ ਤਿਆਰ, ਐਲੀਵੇਟਰ, ਕਾਰ ਪਾਰਕਿੰਗ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਿਹੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਪੈਦਲ-ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸਥਿੱਤ ਮਾਰਕਿਟ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਸਿੰਘ

ਫੋਨ: 513-884-0456 ਜਾਂ 513-759 0010
(ਮੈਸੇਜ ਛੱਡ ਸਕਦੇ ਹੋ)

Flat For Sale

Flat for sale in a developed Sector 20 Panchkula near Chandigarh, Close to Zirakpur-Shimla National Highway, Vacant to move in, Elevator, Car parking, Security. Market nearby within walking distance.

For more details please contact: Singh
Ph: 513-884-0456 or 513-759 0010
(Leave Message)

40-41

ਬਜੁਰਗ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਬੀਬੀ ਦੀ ਭਾਲ

ਯੰਗਸਟਾਊਨ, ਓਹਾਇਓ, ਅਮਰੀਕਾ (Youngstown, Ohio, USA) ਰਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਬਜੁਰਗ ਦਾਦੀ ਜੀ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੀਬੀ ਦੀ ਭਾਲ ਹੈ, ਜੋ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕੰਮਾਂ 'ਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕੇ। ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਤਨਖਾਹ \$3500 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤ
ਸਰਕਾਰੀ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਸਿਖਲਾਈ ਨਾਲ ਤਨਖਾਹ
\$4,000 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਈਮੇਲ: biji1924@gmail.com
ਜਾਂ ਫੋਨ: 330-967-0878

42-45

YOU TAKE CARE OF THE BUSINESS. I'LL TAKE CARE OF THE FINANCING.

When your business needs working capital, getting funds from conventional financing sources can be difficult.

Liquid Capital helps small to medium sized businesses with the cash they need to grow and prosper. We can provide your business with immediate funding based on your commercial accounts receivable. Use the cash for:

- BUSINESS GROWTH
- NEW PRODUCT LAUNCHES
- SEASONAL SLUMPS
- START UP BUSINESSES

Dr. Amul Purohit

Tel: (530) 750-2585

www.apurohit.liquidcapitalcorp.com

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਬਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸੀਰੀਜ਼ ਜਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ

ਸਿੰਗਾਪੁਰ: ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦਾ ਇਕ ਸਿੱਖ ਜੋਤਾ 24 ਕਿਸਤਾਂ ਵਾਲੀ 'ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸੀਰੀਜ਼' ਆਨਲਾਈਨ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਥਾਨਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਥੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਗਏ ਸਨ। ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵਿਨਿਦਰ ਕੌਰ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਗੁਰੂਨਾਨਕ.ਕਾਮ 'ਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸੀਰੀਜ਼ ਦੇ ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਐਪੀਸੋਡ ਜਾਰੀ ਕਰਨਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਾਊਨਲੋਡ

ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸੀਰੀਜ਼ 'ਲੈਸਟ ਹੈਰੀਟੇਜ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨਜ਼' ਅਤੇ 'ਸਿੱਖਲੈਜ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨਜ਼' ਵੱਲੋਂ ਮਿਲ ਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਗਲੇ ਪਤਾ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਤਰਜਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਲਗਭਗ 550 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਨੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ, ਈਰਾਨ, ਇਰਾਕ, ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ, ਤਿੱਬਤ, ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਆਦਿ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜਨਵਰੀ 2019

ਵਿਚ ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸੀਰੀਜ਼ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਮਰਦੀਪ ਨੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, 'ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੁਨੇਹਿਆਂ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣ ਦਾ ਜਨੂੰਨ ਸੀ, ਜਿਹੜੇ ਸਰਹੱਦਾਂ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਵੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ।' ਟੀਮ ਨੇ 24 ਕਿਸਤਾਂ ਵਾਲੀ ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸੀਰੀਜ਼ ਲਈ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਭੂਗੋਲਿਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੀਰੀਜ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਰਾਤਨ ਜਨਮ ਸਾਖੀਆਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਾਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਗੁਲਾਬੀ ਸੁੰਡੀ: ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਤੁਰਤ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਗੁਲਾਬੀ ਸੁੰਡੀ ਦੇ ਹਮਲੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਨਰਮੇ ਦੀ ਫਸਲ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਅਸਲ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਤੁਰਤ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੀਵਾਲੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਨਰਮਾ ਪੱਟੀ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਕ ਬਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਉਪ ਮੁੱਖ

ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮਾਲਵਾ ਪੱਟੀ ਵਿਚ ਨਰਮੇ ਦੀ ਫਸਲ 'ਤੇ ਗੁਲਾਬੀ ਸੁੰਡੀ ਦੇ ਹਮਲੇ ਮਗਰੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਰਣਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਸਣੇ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰ ਕੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਲ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਤੁਰਤ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਕੇ ਹਰ ਹਾਲ ਵਿਚ ਦੀਵਾਲੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ।

ਹੋਟਲ ਵਿਕਾਊ ਹੈ
 ਸਿਓਕਸ ਫਾਲਸ, ਸਾਊਥ ਡਕੋਟਾ ਵਿਚ ਵਧੀਆ ਲੋਕੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸਥਿਤ 60 ਕਮਰਿਆਂ ਦਾ ਹੋਟਲ ਵਿਕਾਊ ਹੈ। ਕੀਮਤ: \$5 ਮਿਲੀਅਨ

Hotel For Sale By Owner

Comfort Suites - 60 Rooms
 Sioux Falls, South Dakota
 Asking \$5 Million - Great Location
 Contact Info.:
 Email: Apatel.shm@gmail.com
 Ph: 605-521-1717

ਪੰਚਾਂ-ਸਰਪੰਚਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਮਾਣ ਦਿੱਤਾ, ਨਾ ਮਾਣ ਭੱਤਾ: ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਸਰਪੰਚਾਂ ਅਤੇ ਪੰਚਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਬਣਦਾ ਮਾਣ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭੱਤਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਪਣੇ ਚਹੇਤਿਆਂ ਨੂੰ ਨਵੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭੱਤੇ ਦੇ ਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਮਣਾਂ-ਮੂੰਹੀਂ ਬੋਝ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਚੋਣੀ ਸਰਕਾਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਹਰੇਕ ਸਰਪੰਚ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 25 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪੰਚ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਮਾਣ-ਭੱਤਾ ਦੇਵੇ। ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਰਪੰਚਾਂ ਨੂੰ 1200 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਮਾਣ ਭੱਤਾ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਸਰਪੰਚਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਨਿਗੂਣਾ ਭੱਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਚਾਂ ਨੂੰ ਧੋਲਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ।

Matrimonials

ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Jatt Sikh family looking for a suitable match for their 30 yrs, 5'-8" born and raised in US, never married daughter. Degree in BBA & working in Oil & Gas. Vegetarian/non drinker preferred. Please send bio-data/pictures to kaurd1991@yahoo.com

ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Looking for a suitable educated US Citizen/Green Card holder Punjabi Sikh woman for Punjabi Jatt Sikh Gill clean shaven Divorced man 43, 5'-7", US Citizen, belongs to educated family from Punjab, India. Please contact at: sukhkaran1978@outlook.com

Suitable match for Jatt Sikh boy, 5'-11", 1993 born, Software Engineer, Masters in Engineering from university in USA, USA green card applied and expecting Canadian PR soon, rural/urban property. Please send recent pictures and particulars to email: singhusa93@gmail.com, Ph: 248-679-6668

LAW OFFICES OF VIVEK MALIK

Follow us on:

ACCOMPLISHED IMMIGRATION Attorneys help FAMILIES REUNITE in the **UNITED STATES**

Our Global & Nationwide Services in the field of **U.S. Immigration & Nationality Law**

Come talk to an experienced immigration attorney
 Toll Free No. **866-424-4000**

OUR OFFICES

- 432 S Emerson Ave, Suite 220, Greenwood, IN 46143
Phone: 317.560.4777
- 1067 N Mason Rd., Suite 4, St Louis, Missouri 63141
Phone: 314.416.8000
- 2440 W Shaw Ave., Suite 205, Fresno, California 93711
Phone: 559.578.4344

www.usa-immigrationlaw.com

Business Immigration & Worksite Compliance ■
 ਬਿਜਨੈਸ ਇੰਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਵਰਕਸਾਈਟ ਕਮਪਲਾਇਸ

Family & General Immigration ■
 ਫੈਮਿਲੀ ਐਂਡ ਜਨਰਲ ਇੰਮੀਗਰੇਸ਼ਨ

Naturalization & Citizenship ■
 ਨੈਚੁਰਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ

Removal Defense & Waivers ■
 ਰੀਮੂਵਲ ਡਿਫੈਂਸੀ ਐਂਡ ਵੈਵਰਸ

Languages SPOKEN Punjabi | Hindi | Urdu | Spanish & English

ਤੰਦੂਰੀਏ, ਕੁੱਕ, ਕਿਚਨ ਹੈਲਪਰ, ਵੇਟਰ ਅਤੇ ਡਿਸ਼ਵਾਸ਼ਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਮੈਡੀਸਨ, ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ 'ਢਾਬਾ' ਲਈ ਤੰਦੂਰੀਏ, ਕੁੱਕ, ਕਿਚਨ ਹੈਲਪਰ, ਵੇਟਰ ਤੇ ਡਿਸ਼ਵਾਸ਼ਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਮੁਫਤ ਖਾਣਾ ਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ
ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਮਿਸਟਰ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 608-886-2500

ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਜੇ ਥੱਕ ਗਏ ਹੋ ਤਾਂ ਕਾਲ ਕਰੋ

ਫੋਨ (408) 687-1899

Gurdip Singh Sandhu
 Homeopathic Practitioner/Consultant Since 1973
 DHMS-Gold Medalist, BAMS, MDEh.- India

Well Experienced as:
 Director, Principal, Professor and Chief Medical Officer in Medical Colleges and Hospitals of Punjab (India)
 Practice Under State of California Act SB 577
EX Member: The California Homeopathic Society
 National Center For Homeopathy- USA

Live on Jas TV
 Saturday 9:30AM and Sunday 4PM (Pacific Time)
 7021 Village Park Way, Dublin, CA 94568

Gurdip Singh Sandhu
 Email: Homeomedicine@yahoo.com

ਨਿਊ ਯਾਰਕ 'ਚ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦ 'ਚ ਸੈਮੀਨਾਰ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਅਹਿਦ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕੁਈਨਜ਼ ਵਿਲੇਜ ਵਿਖੇ ਇੰਡੋ-ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੈਰੀਟੇਜ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੀ ਲੰਬੀ 11 ਅਕਤੂਬਰ

ਵਿਚ 20 ਨਵੰਬਰ 2021 ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਫਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਾਥੀ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਹਾਂ ਕੀਤੀ।

ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਾਰੀ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਚਾਹ ਦੀ ਸੇਵਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕੁਈਨਜ਼ ਵਿਲੇਜ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਮੰਡ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਲੱਖਾ, ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਭੰਵਰਾ, ਉਕਾਰ ਸਿੰਘ ਭੁਮੇਲੀ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਾਰੀ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬੁੰਡਾਲਾ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁਆਰ, ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਸਲੈਚ (ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨਿਊ ਯਾਰਕ), ਸੰਤ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੇਵਕ (ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨਿਊ ਯਾਰਕ) ਅਤੇ ਮਨਮੋਹਨ ਪੁਨੀ ਆਦਿ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਕਈ ਦੋਸਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਰਕੇ ਭਾਵੇਂ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨਹੀਂ ਭਰ ਸਕੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਥ ਹੋਣ ਦੇ ਫੋਨ ਰਾਹੀਂ ਸੁਨੇਹੇ ਭੇਜੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮਾਸਟਰ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ, ਮੈਡਮ ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੰਦੀਪ ਚੌਹਾਨ, ਰਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਬੇਬੀ, ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਮੰਡਾਹੜ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡਾਹੜ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬਾਈ ਅਤੇ ਧਰਮਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਪਾਲ) ਆਦਿ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਇੰਡੋ-ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੈਰੀਟੇਜ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੇ ਮਨਮੋਹਨ ਪੁਨੀ ਨਾਲ ਫੋਨ: 347-753-5940 ਜਾਂ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਸਲੈਚ ਨਾਲ ਫੋਨ: 917-224-3635 ਰਾਹੀਂ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨੂੰ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਅਤੇ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਸੈਮੀਨਾਰ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦ

ਸਥਾਨ, ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਦੀ ਤਫਸੀਲ ਛੇਤੀ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਉਕਾਰ ਸਿੰਘ ਭੁਮੇਲੀ ਨੇ ਨਿਭਾਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਪੂਰਥਲਾ

ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਜਸਲੀਨ ਕੌਰ (ਡੀ. ਐਸ. ਏ.), ਜਗਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨਡਾਲਾ, ਮਨਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਅਮਨ ਸਿੰਘ, ਦਵਿੰਦਰ ਝਾਵਰ, ਚਰਨਜੀਤ ਸਮਰਾ, ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਭੁਮੇਲੀ, ਰਮਨਜੀਤ

ਬਹਿਬਲ ਕਾਂਡ: ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਮਗਰੋਂ ਸੁਣਵਾਈ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ

ਫਰੀਦਕੋਟ: ਬਹਿਬਲ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 2 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਲੰਬੇ ਵਕਫੇ ਮਗਰੋਂ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਲੇਖੀ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਉਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਤੋਂ ਚਲਾਨ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਖ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਸੁਸਤ ਰਹੀ।

ਅਦਾਲਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਅੱਜ ਹੀ ਨਿਪਟਾ ਕੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਤੇ ਬਹਿਸ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਪਰ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਖ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਨਕਲਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 19 ਅਕਤੂਬਰ ਤੱਕ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ 1 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ

ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਨੂੰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰਾਸੀਕਿਊਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ ਦੋ ਘੰਟੇ ਚੱਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਆਈ.ਜੀ. ਪਰਮਰਾਜ ਸਿੰਘ ਉਮਰਾਨਗਲ, ਸਾਬਕਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸ਼ਰਮਾ, ਬਾਜਾਖਾਨਾ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਐਸ.ਐਚ.ਓ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੁਲਾਰ, ਐਸ.ਪੀ. ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਪੰਕਜ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਸੁਹੇਲ ਬਰਾੜ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਨਿਯਮਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਚਲਾਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਇੰਨ-ਬਿੰਨ ਨਕਲ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਪਰ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਸਿੰਘ ਸਹਿਬਾਨ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਲਖੀਮਪੁਰ ਮੁੱਦਾ ਵਿਚਾਰਿਆ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਯੂਪੀ ਦੇ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀ ਹਿੰਸਕ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸਖਤ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸਮੂਹ ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਲੜਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਮਿਲ ਸਕਣ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਯੂਪੀ ਵਿਚ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵੀ ਕੀਤੀ।

ਇਥੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਸਕੱਤਰੇਤ ਵਿਚ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿਚ ਜਥੇਦਾਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਤਖਤ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਤਖਤ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਅਕਾਲ

ਤਖਤ ਦੇ ਹੈੱਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗਿਆਨੀ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਜਦਕਿ ਨਾਂਦੇੜ ਤੋਂ ਤਖਤ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਆਨਲਾਈਨ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਜਥੇਦਾਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੋਏ ਬੇਰਹਿਮ ਕਤਲਾਂ ਨੂੰ ਮੰਦਭਾਗਾ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਤੋਂ ਭੱਜ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੂਹ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ, ਸਿੰਘ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ

ਸਰਕਾਰੀ ਦਖਲ-ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਤੇ ਤਖਤ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਿੱਧੀ ਸਰਕਾਰੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਜਿੱਤੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਈ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਆਪਣੀ ਰਾਜਸੀ ਲਾਲਸਾ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਦਖਲ-ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਹਿ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼
Punjabtimes1@gmail.com

ਸੀ. ਡੀ. ਐੱਲ. ਸਟਾਰਟ ਲਰਨਿੰਗ ਸਕੂਲ

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਨਵੇਂ ਕੈਰੀਅਰ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ? ਜੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅੱਜ ਹੀ ਯੂ. ਐੱਸ. ਏ ਦੇ ਬਿਹਤਰੀਨ ਟਰੇਨਿੰਗ ਸਕੂਲ 'ਸੀ. ਡੀ. ਐੱਲ. ਸਟਾਰਟ' ਵਿਚ ਆਓ।

ਸੀ. ਡੀ. ਐੱਲ. ਸਟਾਰਟ ਟਰੇਨਿੰਗ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ:

- *ਵਧੀਆ ਤੇ ਮਦਦਗਾਰ ਸਟਾਫ, ਜੋ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਤੁਹਾਡਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰੇਗਾ।
- *ਹਰੇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- *ਸਿਖਲਾਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- *ਦੋ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਹਫਤਿਆਂ ਵਿਚ ਤਿਆਰੀ।
- *ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਹੋਸਟਲ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ।

ਲੋੜੀਂਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼:

- *ਯੂ. ਐੱਸ. ਏ. ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ, ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਜਾਂ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ।
- *ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ (ਕਲਾਸ ਸੀ)
- *ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਰਡ (ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਡੀ. ਓ. ਟੀ. ਕਾਰਡ)
- *ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਪਰਮਿਟ (ਲਰਨਿੰਗ)

ਸਿਖਲਾਈ ਦੀਆਂ ਸੱਤ ਸਟੇਜਾਂ:

- *ਪ੍ਰੀ-ਟਰਿੱਪ ਨਿਰੀਖਣ
- *ਖੰਬੇ ਤੋਂ ਸੱਜੇ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਤੋਂ ਖੰਬੇ ਦੇਵੇਂ ਪਾਸੇ ਪਾਰਕਿੰਗ
- *ਐਲੇ ਡਾਕ ਪਾਰਕਿੰਗ (Alley Dock Parking)
- *ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਡਰਾਈਵਿੰਗ
- *ਪ੍ਰੀ-ਟੈਸਟ (ਇੰਟਰਨਲ ਪ੍ਰੀਖਿਆ)
- *ਡੀ. ਐੱਮ. ਵੀ. ਵਿਚ ਪ੍ਰੀਖਿਆ (ਫਾਈਨਲ ਪ੍ਰੀਖਿਆ)

ਤਿੰਨ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ:

- *ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਗੋਅਰ ਬੱਕਸ
- *ਮੈਨੂਅਲ ਗੋਅਰ ਬੱਕਸ
- *ਘੰਟਾਬੱਧ ਕੋਰਸ

ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਸਿਖਲਾਈ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸੌ ਫੀਸਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ: ਕੋਵਿਡ ਮਹਾਮਾਰੀ ਮਗਰੋਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਭਾਲ 'ਚ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਸਾਡੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: 1-844-227-2162 (ਸਵੇਰੇ 9 ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 7 ਵਜੇ)
ਈ-ਮੇਲ: info@cdlstart.com / www.cdlstart.com

ਕੋਲੇ ਦੀ ਕਮੀ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਰ ਡੂੰਘਾ ਹੋਇਆ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਸੰਕਟ

ਮੁਲਕ ਦੀਆਂ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਲੈਕ ਆਊਟ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ

ਪਟਿਆਲਾ: ਭਾਰਤ ਇਸ ਸਮੇਂ ਗੰਭੀਰ ਬਿਜਲੀ ਸੰਕਟ 'ਚੋਂ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਾਰਸ਼ ਕਾਰਨ ਕੋਲੇ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਅਤੇ ਕੋਲਾ ਆਧਾਰਿਤ ਪਾਵਰ ਪਲਾਂਟਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਅੱਧ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਕੋਲਾ ਮਿਲਣ ਵਰਗੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਰਾਜਾਂ 'ਚ ਬਿਜਲੀ ਸੰਕਟ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਗੁਜਰਾਤ, ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ 'ਚ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਤੇ ਵਿਤਰਕਾਂ ਨੇ ਬਲੈਕ ਆਊਟ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਹੈ ਤੇ ਵੱਡਾ ਬਿਜਲੀ ਸੰਕਟ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ।

ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਲੇ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੁੱਲ 135 ਪਾਵਰ ਪਲਾਂਟਾਂ 'ਚੋਂ ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੋਲ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਤੋਂ ਚਾਰ ਦਿਨ ਤੱਕ ਹੀ ਕੋਲਾ ਬਚਿਆ ਹੈ। ਦੇਸ਼ 'ਚ ਜਿਥੇ 70 ਫੀਸਦੀ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਕੋਲੇ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ, ਉਥੇ ਇਸ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਰਥ ਹੈ, ਬਿਜਲੀ ਗੁਲ ਹੋਣ ਦਾ ਖਤਰਾ। ਉਹ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਤਿਉਹਾਰੀ ਮੌਸਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ 8 ਪਾਵਰ ਪਲਾਂਟਾਂ ਨੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ 6 ਹੋਰ ਪਾਵਰ ਪਲਾਂਟਾਂ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕੁੱਲ 14 ਪਾਵਰ ਪਲਾਂਟਾਂ ਨੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਬਰਮਲ ਪਲਾਂਟਾਂ ਵਿਚ ਕੋਲੇ ਦਾ ਸੰਕਟ ਲਗਾਤਾਰ ਗਹਿਰਾਉਂਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਆਉਣ ਕਰਕੇ ਬਰਮਲ ਪਲਾਂਟਾਂ ਕੋਲ ਕੋਲੇ ਦਾ ਸਟਾਕ ਖਤਮ ਹੋਣ ਲੱਗ

ਪਾਵਰਕੌਮ ਨੂੰ ਕਈ ਜਗ੍ਹਾ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਚ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨੀ ਪਈ ਹੈ ਤੇ ਕਈ ਜਗ੍ਹਾ ਵਾਰੇ-ਵਾਰੀ ਲੋਡ ਘਟਾਉਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਚ ਸੰਜਮ ਵਰਤਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪਾਵਰਕੌਮ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗੇ ਭਾਅ ਬਿਜਲੀ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਵੀ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਵਰਕੌਮ ਨੂੰ ਦਸ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਯੂਨਿਟ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕਾਫੀ ਮਹਿੰਗੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਭਰ 'ਚ ਦੋ ਤੋਂ ਛੇ ਘੰਟਿਆਂ ਤੱਕ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਕੱਟ ਲਾਉਣੇ ਪਏ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੋਟਰਾਂ ਲਈ ਵੀ ਬਿਜਲੀ 'ਚ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ 'ਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਪਾਵਰਕੌਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਦਾ ਪੰਜ ਘੰਟੇ ਘਿਰਾਓ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ

ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਵਿਗੜੇ, ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਰਾਜਧਾਨੀ 'ਚ ਕੋਲੇ ਦੇ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਦੁਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਟਾਟਾ ਪਾਵਰ ਦਿੱਲੀ ਡਿਸਟਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਡ (ਟੀ.ਪੀ.ਡੀ.ਡੀ.ਐਲ.) ਦੇ ਸੀ.ਈ.ਓ. ਗਣੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੋਲਾ ਆਧਾਰਿਤ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਇਕ-ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਹੀ ਕੋਲਾ ਬਚਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਲੋਡ ਸੈਡਿੰਗ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਧਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਚਿੱਠੀ 'ਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਗਸਤ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੇ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਫੌਰੀ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

'ਚ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੀਬ 9000 ਮੈਗਾਵਾਟ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ 7100 ਮੈਗਾਵਾਟ ਹੈ। ਦਿਨ ਦਾ ਉੱਚਾ ਤਾਪਮਾਨ ਵੀ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਵਧਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਲਈ ਵੀ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪਾਵਰਕੌਮ ਨੂੰ 3400 ਮੈਗਾਵਾਟ ਬਿਜਲੀ ਮੁੱਲ ਲੈਣੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਧਰ, ਸੂਬੇ ਵਿਚਲੇ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬਰਮਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਬਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਕੋਲ ਤਾਂ ਕੋਲੇ ਦਾ ਸਟਾਕ ਤਕਰੀਬਨ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਬਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਕੋਲ ਦੋ ਦਿਨ ਤੇ ਨਾਭਾ ਬਰਮਲ

ਪਲਾਂਟ ਰਾਜਪੁਰਾ ਕੋਲ ਢਾਈ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਕੋਲਾ ਬਚਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਬਰਮਲ ਪਲਾਂਟਾਂ ਲਹਿਰਾ ਮੁਹੱਬਤ ਅਤੇ ਰੋਪੜ ਕੋਲ ਅੱਠ-ਅੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਕੋਲਾ ਹੈ।

ਦੇਵਾਂ ਦੇ ਚਾਰ-ਚਾਰ ਯੂਨਿਟ ਹਨ। ਪਰ ਰੋਪੜ ਦੇ ਦੋ ਅਤੇ ਲਹਿਰਾ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਇਕ ਯੂਨਿਟ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਬੰਦ ਪਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕੋਲੇ ਦੇ ਕਰੀਬ 15 ਰੈਕਾਂ ਦੀ ਖਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੋਲੇ ਦੀ ਇਹ ਤੋੜ ਡੇਢ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉੱਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਬਰਮਲਾਂ ਕੋਲ 30 ਤੋਂ 45 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਦਾ ਕੋਲਾ ਸੀ। ਪਰ ਬਹੁਤੇ ਬਰਮਲਾਂ ਦੇ ਚੱਲਦੇ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਕੋਲੇ ਦੀ ਖਪਤ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਤੇ ਉੱਪਰੋਂ ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਆਉਣ ਕਾਰਨ ਸਟਾਕ ਖਤਮ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤੀ, ਕਿਸਾਨ ਭਲਾਈ ਤੇ ਫੂਡ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਮੰਤਰੀ ਰਣਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਕੋਲੇ ਦੇ ਸੰਕਟ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ, ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਬਲੈਕ ਆਊਟ ਵਰਗੀ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੇਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਸੰਕਟ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੁਖਤਾ ਇੰਜਾਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਕੋਲੇ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਪਲਾਈ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏ ਕੇਂਦਰ: ਚੰਨੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਨੇ ਕੋਲ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟਡ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟਡ ਦੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਕੋਲੇ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੋਟੇ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸੂਬੇ ਲਈ ਕੋਲੇ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਤੁਰਤ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਥੇ ਵੀ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫਸਲ ਪੱਕਣ ਤੱਕ ਸਿੰਜਾਈ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਥੇ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

A & I Transport Inc.

123 E Lee Rd, Watsonville, CA Ph: 831-763-7805

ਓਨਰ ਆਪਰੇਟਰਾਂ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਫੌਰੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਕਲਾਸ 'ਏ' ਡਰਾਈਵਰ; 6 ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਜ਼ਰੂਰੀ; ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਅਤੇ ਟੈਕਸਸ ਰੂਟ ਸੋਲੋ ਡਰਾਈਵਰ 55 ਸੈਂਟ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਲ ਅਤੇ ਟੀਮ ਡਰਾਈਵਰ 70 ਸੈਂਟ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਲ

NOW HIRING

Owner Operators and Company TRUCK DRIVERS WITH 6 MONTHS EXPERIENCE FOR 11 WESTERN STATES, AND REGIONAL. CALIFORNIA & TEXAS ROUTES.

We pay Solo 55 cents per mile and Teams 70 cents per mile.

Job Requirements:

- Class A Driver. • Clean driving record • Ability to pass DOT drug test.
- We offer the following benefits of employment**
- 55 Cents Per Mile or loaded-Solo • 70 Cents Per Mile-Teams.
- Newer equipment for Driver comfort (2019-2021).
- *\$3,000 Signing Bonus For Drivers for 11 western states.
- *\$1,000 Signing Bonus For Regional Drivers.
- We pay \$75 to \$150 for 34 hours reset. • Weekly pay.
- Yearly mileage bonus. • We offer 3,500-3,800+ miles
- **Medical, Vision, and Dental Benefits.** • Stop Pay & Bonus Layover Pay.
- Referral-Bonus for referring other Class A Drivers. • **401k Plan.**

*Signing bonus subject to terms and conditions.

ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ

ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ

ਦਿਕਸ਼ਾਲ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ

For More Information Call (24 hours) Armando or Vicente, Ph: (831) 763-7805

Punjab Times

Established in 2000
22nd Year in Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018
Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388
Email:punjabtimes1@gmail.com
www.punjabtimesusa.com

Founder Editor:
Amolak Singh Jammu
Astt. Editors:
Jaspreet Kaur
Kuljeet Singh

Our Columnists
Gurbakhsh Singh Bhandal
Baljit Basi
Buta Singh
Tarlochan Singh Dupalpur
Major Kular
California
Shiara Dhindsa
661-703-6664
New York
Iqbal S. Jabowalia
917-375-6395
Circulation
Harbhajan Singh
917-856-5229
Photographer
Kamaljit Singh Viridi
Ph. 847-502-2703

Distributed in:

California, Illinois, Indiana, Ohio, Michigan, Wisconsin, Mississippi, Iowa, Arkansas, Massachusetts, Texas, Virginia, Nevada, Washington, Oregon, Arizona, Georgia, Florida, New York, New Jersey, Connecticut, Oklahoma, Pennsylvania, Missouri, Kentucky, Kansas.

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 105 ਡਾਲਰ
ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 475 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਛਾਪੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਾਠਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਪ ਕਰ ਲੈਣ।

Disclaimer

The views expressed in the articles published in the columns of Punjab Times are that of their writers, and it is not implied that Punjab Times endorses them.

Sameway Punjab Times does not necessarily endorses the claims made in the advertisements published in Punjab Times.

All disputes subject to Chicago jurisdiction.

ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਬਣੇਗਾ ਕਾਨੂੰਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਨੇ 'ਮੇਰਾ ਘਰ, ਮੇਰੇ ਨਾਮ' ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ 'ਲਾਲ ਲਕੀਰ' ਅੰਦਰ ਪੈਂਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕੀ ਹੱਕ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਜ਼ਾਰਤ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਮੁੱਚੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਲਦੀ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਲਿਆਏਗੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਚੰਨੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈਐੱਸ. ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਖੇਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਕੁਝ ਅਨੰਤਿਕ ਤੱਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ/ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਦੋ ਕਿਲੋਵਾਟ ਲੋੜ ਤੱਕ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਤ, ਨਸਲ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਵਖਰੇਵੇਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਆਫੀ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 72 ਲੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਰਾਜ ਭਰ ਦੇ ਲਗਭਗ 52 ਲੱਖ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਖਪਤਕਾਰ ਨੂੰ ਆਏ ਪਿਛਲੇ ਬਿੱਲ ਵਿਚ ਦਰਸਾਏ ਬਕਾਏ ਹੀ ਮੁਆਫ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੂਣ-ਸਵਾਇਆ ਹੋਇਆ

(ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)
ਉਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਯੋਗੀ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਈ, ਉਸ ਤੋਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਵੱਟਰ ਵੀ ਨਾਰਾਜ਼ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਜੇ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਤੋਂ ਲਾਭੇ ਕਰਨਾ ਟੇਵੀ ਖੀਰ ਜਾਪ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਇਸ ਸਾਹ ਰਗ ਉਤੇ ਹੱਥ ਧਰੀ ਬੈਠੀਆਂ ਹਨ।

ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਨੇ 12 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਅੰਦਰ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਮੋਮਬੱਤੀ ਮਾਰਚ ਕੀਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਦਾਖਲਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿਸਾਨ, ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਵਿਚ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਇਕੱਠ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਫਲ ਰਹੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 15 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਦਸਹਿਰੇ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਤੇ ਗ੍ਰਿਹ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਪੁਤਲੇ ਫੂਕੇ ਜਾਣਗੇ। 18 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਰੇਲ ਰੋਕੇ ਅੰਦੋਲਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 26 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਲਖਨਊ ਦੀ ਮਹਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਫਿਕਰ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ ਐਲਾਨ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਗ ਹੀ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮੰਤਰੀ ਅਜੇ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਵਿਚੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਲਾਈਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਉਪਰ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜੇ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਇਸ ਕੇਸ 'ਚ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਛੇਤਛੇਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਖਦਸ਼ੇ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਹਨ। ਮੋਰਚੇ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ

ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸਵਿਸ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਤੀਜੀ ਸੂਚੀ ਸੌਂਪੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸਵਿਸ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਬਿਓਰੇ ਦੀ ਤੀਜੀ ਸੂਚੀ ਸੌਂਪੀ ਹੈ। ਯੂਰਪੀਅਨ ਮੁਲਕ ਨੇ 96 ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲ ਤਕਰੀਬਨ 33 ਲੱਖ ਵਿੱਤੀ ਖਾਤਿਆਂ ਦਾ ਬਿਓਰਾ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਦੇ ਸੰਘੀ ਟੈਕਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ (ਐਫ.ਟੀ.ਏ.) ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ 'ਚ 10 ਹੋਰ ਮੁਲਕ, ਐਂਟੀਗੁਆ ਅਤੇ ਬਰਬੁਡਾ, ਅਜਰਬਾਇਜਾਨ, ਡੋਮੀਨਿਕਾ, ਘਾਨਾ, ਲਿਬਨਾਨ, ਮਕਾਊ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਕਤਰ, ਸਾਮੋਆ ਅਤੇ ਵੁਆਟੂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 70 ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲ ਆਪਸੀ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਨੇ 26 ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਮੁਲਕ (14 ਦੇਸ਼) ਅਜੇ ਤੱਕ ਖੁਫੀਆ ਅਤੇ ਡੇਟਾ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ (12 ਮੁਲਕਾਂ) ਡੇਟਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਹੈ। ਉਂਜ ਐਫ.ਟੀ.ਏ. ਨੇ ਸਾਰੇ 96 ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬਿਓਰੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਤੀਜੇ ਵਰ੍ਹੇ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਓਰੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਸਵਿਸ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਨਾਂ 'ਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਹ ਆਦਾਨ-

ਪ੍ਰਦਾਨ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਸਤੰਬਰ 2022 'ਚ ਅਗਲੀ ਸੂਚੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰੇਗਾ। ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸਤੰਬਰ 2019 'ਚ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਤਹਿਤ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਤੋਂ ਬਿਓਰੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚੀ ਮਿਲੀ ਸੀ।

ਪੁਣਫ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਪੰਜ ਫੌਜੀ ਮਾਰੇ ਗਏ

ਜੰਮੂ: ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਪੁਣਫ ਜਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਘੁਸਪੈਠ ਖਿਲਾਫ ਚਲਾਈ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਹੋਏ ਗਹਿਗੱਚ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਇੱਕ ਜੂਨੀਅਰ ਕਮਿਸ਼ਨਡ ਅਫਸਰ (ਜੇ.ਸੀ.ਓ.) ਸਮੇਤ ਪੰਜ ਜਵਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤਿੰਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਵਾਨ ਹਨ। ਰੱਖਿਆ ਤਰਜਮਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਖੁਫੀਆ ਸੂਰ ਮਿਲਣ ਮਗਰੋਂ ਸੂਰਨਕੋਟ ਦੇ ਡੇਰਾ ਕੀ ਗਲੀ 'ਚ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਨੇੜੇ ਤੜਕੇ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਥੇ ਲੁਕੇ ਹੋਏ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਫੌਜੀਆਂ 'ਤੇ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦ ਨਾਇਬ ਸੂਬੇਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੈਨਾ ਮੈਡਲ, ਨਾਇਕ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਿਪਾਹੀ ਗੱਜਣ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਇਕ-ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਅਤੇ 50-50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਐਕਸ-ਗ੍ਰੇਸ਼ੀਆ ਗਰਾਂਟ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਬਲ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਸੱਤਾ ਦਾ ਰਸਤਾ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਹੋ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਦਿਨ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਤੀ ਵਿਚਾਲੇ ਫੈਸਲਾਕੁਨ ਸਾਬਤ ਹੋਣਗੇ।

ਰਣਜੀਤ ਕਤਲ ਕਾਂਡ: ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਸਮਾਜਸੇਵੀ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਦੁਹਾਈ

ਪੰਚਕੂਲਾ: ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੈਨੇਜਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਪੰਚਕੂਲਾ ਸਥਿਤ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਫੈਸਲਾ 18 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸੁਣਾਏਗੀ। ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਮੁਖੀ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਸਣੇ ਉਸ ਦੇ ਚਾਰ ਸਾਥੀਆਂ ਅਵਤਾਰ, ਜਸਬੀਰ, ਸਬਦਿਲ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਣੀ ਸੀ।

ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ 120-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਅਵਤਾਰ, ਜਸਬੀਰ ਅਤੇ ਸਬਦਿਲ ਨੂੰ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ 120-ਬੀ ਅਤੇ ਆਰਮ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਮੁੱਖੀ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਸੁਨਾਰੀਆ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਕੋਰਟ ਰੁਮ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਚਿੱਟੀ ਟੋਪੀ ਪਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਝੁਰੜੀਆਂ ਸਾਫ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ

ਵੱਲੋਂ ਅੱਠ ਪੇਜਾਂ ਦੀ ਰਹਿਮ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡੇਰਾ ਮੁੱਖੀ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਮਾਲੀਏ ਵਿਚ 24.76 ਫੀਸਦ ਦਾ ਵਾਧਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਰ (ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ.) ਤੋਂ ਬੀਤੇ ਸਤੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਨੇ 1316.51 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸਤੰਬਰ, 2020 ਦੌਰਾਨ 1055.24 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵਾਧਾ 24.76 ਫੀਸਦ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਹਾ ਤੇ ਇਸਪਾਤ, ਆਟੋਮੋਬਾਈਲ, ਬੀਮਾ, ਟੈਲੀਕਾਮ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ, ਬੈਂਕਿੰਗ ਤੇ ਨਾਨ-ਵੈਟ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਉਤਪਾਦ ਆਦਿ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਆਧਾਰਿਤ ਤਿੰਨ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਨੋਬੇਲ ਪੁਰਸਕਾਰ

ਸਟਾਕਹੋਮ: ਅਮਰੀਕਾ ਆਧਾਰਿਤ ਤਿੰਨ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਉਜਰਤ, ਪਰਵਾਸ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਕਿਰਤ ਮੰਡੀ 'ਤੇ ਅਸਰ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਅਧਿਐਨਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਆਧਾਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ 2021 ਦਾ ਨੋਬੇਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨੋਬੇਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਬਰਕਲੇ ਸਥਿਤ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਡੇਵਿਡ ਕਾਰਡ, ਮੈਸੇਚੂਸੇਟਸ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਜੋਸੂਆ ਐਂਗਰਿਸਟ ਅਤੇ ਸਟੈਨਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਹਾਲੇਂਡ 'ਚ ਜਨਮੇ ਗੁਇਡੋ ਇੰਬੇਨਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਰੌਇਲ ਸਵੀਡਿਸ਼ ਐਕੈਡਮੀ ਆਫ ਸਾਇੰਸਿਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਿੰਨਾਂ ਨੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਗਿਆਨ 'ਚ ਅਨੁਭਵ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਦਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਜਨਮੇ ਡੇਵਿਡ ਕਾਰਡ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਅੱਧੀ ਰਕਮ ਮਿਲੇਗੀ ਜਦਕਿ ਐਂਗਰਿਸਟ ਅਤੇ ਗੁਇਡੋ ਬਾਕੀ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਅੱਧੋ-ਅੱਧ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਹੋਣਗੇ।

ਪੰਜਾਬ ਸਣੇ 17 ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ 9,871 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਗਰਾਂਟ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 17 ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਲੀਆ ਘਾਟਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਵਜੋਂ 9,871 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। 15ਵੇਂ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਗ੍ਰਾਂਟ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਅੰਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਅਸਾਮ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਕਰਨਾਟਕ, ਕੇਰਲਾ, ਮਨੀਪੁਰ, ਮੇਘਾਲਿਆ, ਮਿਜੋਰਮ, ਨਾਗਾਲੈਂਡ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਸਿੱਕਿਮ, ਤਾਮਿਲ ਨਾਡੂ, ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ, ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗੀ।

ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਬਿਆਨ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, “ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਖਰਚਾ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਇਥੇ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਟੈਕਸਾਂ 'ਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਲੀਆ ਘਾਟਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਤਹਿਤ 9,871 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਾਲੀਆ ਘਾਟਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ 7ਵੀਂ ਮਾਸਿਕ ਕਿਸ਼ਤ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸ਼ਤ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ 'ਚ ਯੋਗ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਪੀਡੀਆਰਡੀ ਵਜੋਂ ਕੁੱਲ 69,097 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।”

ਦਿੱਲੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸ ਸੇਵਾ ਲਈ ਵਡਿੰਗ ਵੱਲੋਂ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੂੰ ਪੱਤਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰੀ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਵਡਿੰਗ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬੱਸ ਸੇਵਾ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਦਿੱਲੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਨਵੰਬਰ 2018 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੱਕ ਜਾਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬੇਰੁਖੀ ਦਾ ਪਤਾ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਬੱਸ ਅਪਰੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੱਕ ਬੱਸਾਂ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਵਡਿੰਗ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪੰਜਾਬ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਦਿੱਲੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨਾਲ ਕਈ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖਣ ਸਮੇਤ ਕਈ ਵਾਰ ਬੇਨਤੀਆਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

(ਡਾ.) ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ ਬਲਵਿੰਦਰ (ਨਿੱਕੀ) ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ	ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜੱਸੀ) ਗਿੱਲ	ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਨ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ	ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਸ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਪਰਿੰਗਫੀਲਡ ਗੁਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਵੱਡੇ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਚੱਲਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਬਰੇਕ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਚੱਲਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਟੇਟ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਤੇ ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਦੇ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਬੇ ਭਰ ਵਿੱਚ ਚੱਲਦੀਆਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਤੁਰਤ ਸੂਚੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਨਿੱਤ ਦਿਨ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਡੱਬਵਾਲੀ, ਜੁਝਾਰ ਬੱਸ ਸਰਵਿਸ, ਨਿਊ ਈਪ, ਓਰਬਿਟ ਤੇ ਲਿਭੜਾ ਆਦਿ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਦੱਸ ਦਈਏ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਘਰਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਭਖਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। 2017 ਵਿੱਚ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ

ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮਾਫੀਆ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਹੁਣ ਕੈਪਟਨ ਨੂੰ ਕੁਰਸੀਓਂ ਲਾਹੁਣ ਤੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮਹਿਕਮਾ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਵੱਲੋਂ ਦੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਇਸ ਮਾਫੀਆ ਦੀ ਸ਼ਾਮਤ ਆ ਗਈ ਹੈ।

ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਅਤਿ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਰ ਡਿਪੂ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਚੱਲਦੀਆਂ ਕੁੱਲ ਬੱਸਾਂ, ਬੱਸ ਦਾ ਨੰਬਰ, ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਨਾਮ, ਬੱਸ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਬੱਸ ਦੀ

ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕਾਬੁਲ ਦੇ ਇਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਰਤੋ ਪ੍ਰਵਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਆਸਾ ਮਾਈ ਮੰਦਰ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਮ ਸ਼ਰਨ ਭਸੀਨ, ਹੈੱਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਤਵੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਹੈੱਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਨੇ ਇਕ ਵੀਡੀਓ ਬਣਾ ਕੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਉਥੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। 'ਇੰਡੀਆ ਵਰਲਡ ਫੋਰਮ' ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪੁਨੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਡੋਕ ਨੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਰਾਨ ਵਲੋਂ ਕਾਬੁਲ ਤੋਂ ਹਵਾਈ ਉਡਾਣ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਉਕਤ ਸਿੱਖਾਂ-ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਕਾਬੁਲ ਤੋਂ ਲਿਆਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੇਮਕੁੰਟ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਿਵਾੜ ਬੰਦ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਸਥਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਹੇਮਕੁੰਟ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਿਵਾੜ ਸ਼ੀਤ ਕਾਲ ਲਈ ਬੰਦ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਇਸ ਸਾਲ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਵੀ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੀੜ ਨੂੰ ਪੰਥਕ ਰਵਾਇਤਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁੱਠ ਅਸਨ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਕਰੋਨਾ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਇਹ ਸਾਲਾਨਾ ਯਾਤਰਾ ਸਿਰਫ 23 ਦਿਨ ਚੱਲੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਲਗਭਗ 11 ਹਜ਼ਾਰ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ 15 ਹਜ਼ਾਰ ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਇਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਹੇਮਕੁੰਟ ਸਾਹਿਬ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦਰਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਕਿਵਾੜ ਸ਼ੀਤ ਕਾਲ ਲਈ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੇਮਕੁੰਟ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਾਲਾਨਾ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਆਖਰੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮਗਰੋਂ ਪੰਥਕ ਮਰਿਆਦਾ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ

ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਸਥਾਨ ਤੋਂ ਸੁਖ ਅਸਨ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੀ 427 ਰੈਜੀਮੈਂਟ ਜੇਸੀ ਮੈਨ ਓ ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ ਪਾਈਪ ਬੈਂਡ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਬਦ ਦੀਆਂ ਧੁਨਾਂ ਵਜਾਈਆਂ।

ਯਾਤਰਾ ਸਮਾਪਤੀ ਵੇਲੇ ਲਗਭਗ 1700 ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਇੱਥੇ ਪੁੱਜੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਰਦਾਸ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਝੰਡੇ ਵੀ ਕੁਝ ਖੰਭਿਆਂ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਾਲਾਨਾ ਯਾਤਰਾ ਹਰ ਵਰ੍ਹੇ ਮਈ ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਫਤੇ ਜਾਂ ਜੂਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ ਆਰੰਭ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕਰੋਨਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਯਾਤਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਰੋਨਾ ਕਾਰਨ ਹੀ ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ ਲਗਭਗ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਪਛੜ ਕੇ ਇਹ ਯਾਤਰਾ 18 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ 23 ਦਿਨ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਮਗਰੋਂ 10 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਚੰਨੀ ਨੇ ਪੁੱਤ ਦਾ ਸਾਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਕੇ ਮਿਸਾਲ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ

ਮੁਹਾਲੀ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਵਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਿਆਹ ਫੇਜ਼ 3ਬੀ-1 ਸਥਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਦਾ ਧਨ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਫੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਸਜਾਈ ਗੱਡੀ ਖੁਦ ਚਲਾ ਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਨਵਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਿਆਹ ਡੇਰਾਬੱਸੀ ਦੇ ਅਮਲਾਲਾ ਦੀ ਸਿਮਰਨਪੀਰ ਕੌਰ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਨਵ-ਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ ਲਈ ਮੁਹਾਲੀ ਦੇ ਇਕ ਰਿਜ਼ੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ ਵੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਿਮਰਨਪੀਰ ਨੇ ਮੁੱਢਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਡੇਰਾਬੱਸੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਐਮ.ਬੀ.ਏ. ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿਮਰਨਪੀਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਦਿਆਲਾ ਵਿੱਚ 17 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਪਟਿਆਲਾ 'ਚ ਤਾਇਨਾਤ ਹਨ। ਵਿਆਹ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਬਨਵਾਰੀ ਲਾਲ ਪੁਰੋਹਿਤ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਕੁਮਾਰੀ ਸ਼ੈਲਜਾ, ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਗੁਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਕੋਟਲੀ ਸਮੇਤ ਸਮੁੱਚਾ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ, ਸਾਬਕਾ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ, ਮੁਹਾਲੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੇਅਰ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਭਾਈ ਆਰ ਪੀ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ, ਲੇਖਕ ਤਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੁੱਟਰ, ਪ੍ਰੋ. ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਮੱਲੂ ਸਮੇਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਡੀਜੀਪੀ ਇਕਬਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਹੋੜਾ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਕੱਤਰ ਹੁਸਨ ਲਾਲ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ

ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨਵਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਿਆਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਾਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਭਰਵੀਂ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੋਰਨਾਂ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸੇਧ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਵੀਂ ਪਿਰਤ ਪਾਈ ਹੈ। ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਹੈ ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਮਰਿਆਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਦਗੀ ਨਾਲ ਇਸ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਪੰਜਾਬ ਕੈਬਨਿਟ ਵਧਾਈ ਦੇ ਪਾਤਰ ਹਨ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ

'ਫਰੈਂਡਜ਼ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ' ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ: 'ਫਰੈਂਡਜ਼ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ' ਦਾ ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ 360 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਿਹਾਤੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ, ਖਾਸਕਰ ਸਾਧਨ ਵਿਹੁਣੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ, ਬੜਾ ਕਾਮਯਾਬ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਆਰਥਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜ ਰਹੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਵਿਧਵਾਵਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨਹੀਂ, ਅਪਾਹਜ ਅਤੇ ਲੋੜਵੰਦ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਮਹੀਨੇਵਾਰ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ ਨੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਪਿੰਡ ਕੋਟਲੀ ਅਰਾਈਆਂ (ਨੇੜੇ ਆਦਮਪੁਰ) ਵਿੱਚ 'ਲਰਨਿੰਗ ਐਂਡ ਸਕਿੱਲਜ਼ ਸੈਂਟਰ' ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਹੈ, ਜੋ 8 ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਕਲੱਸਟਰ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੈਂਟਰ ਵਿੱਚ ਸਿਲਾਈ ਤੇ ਡ੍ਰੈੱਸ ਡਿਜ਼ਾਈਨਿੰਗ, ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮਿੰਗ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ, ਬਿਊਟੀ ਪਾਰਲਰ, ਪਟਸਨ ਦੇ ਬੈਗ ਆਦਿ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੈਂਟਰ ਵਾਈਫਾਈ, ਲੈਪਟਾਪ, ਪ੍ਰਿੰਟਰ, ਕੈਮਰੇ ਵਾਲੇ ਸਮਾਰਟ ਟੀ.ਵੀ., ਵੈਬੀਨਾਰਾਂ ਲਈ

ਸਾਊਂਡ ਸਿਸਟਮ, ਟੈਲੀ ਹੈਲਥ ਆਦਿ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੈ। ਸੈਂਟਰ ਵਿੱਚ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜਿਥੇ ਹਰ ਉਮਰ ਵਰਗ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕਿਤਾਬਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਮੁਫਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਚਾਹ ਅਤੇ ਖਾਣਾ ਵੀ ਮੁਫਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੈਂਟਰ ਵਿੱਚ ਸਿਖਲਾਈ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਕਈ ਦਰਜਨ ਲੋਕ ਨੌਕਰੀ ਜਾਂ ਕੰਮ ਹਾਸਲ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ, ਖਰਚਾ ਆਦਿ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ। ਸੈਂਟਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ; ਆਧਾਰ ਕਾਰਡ, ਪੈਨ ਕਾਰਡ, ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਕਾਰਡ, ਪਾਸਪੋਰਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਰੇਲਵੇ ਟਿਕਟਾਂ, ਬੁਢਾਪਾ ਪੈਨਸ਼ਨ, ਆਨਲਾਈਨ ਫਾਰਮ, ਡਿਜੀਟਲ ਇੰਡੀਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤਹਿਤ ਬਿੱਲ ਦੇਣੇ ਆਦਿ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਫੀਸ ਆਦਿ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ। ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵੀ ਚਲਾਇਆ

ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਚੱਠੇ ਸੇਖਵਾਂ (ਸੰਗਰੂਰ) ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਸੈਂਟਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਖਰਚਾ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਥੇ ਪੰਜ ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਣਕ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਸੀਜ਼ਨ ਦੌਰਾਨ 45 ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਖੇਤੀ ਸੈਂਟਰ ਵਿੱਚ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਮਿਲਦੀ ਦੇਖ ਕੇ ਦੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਟ੍ਰੈਕਟਰ ਲੈਣ ਲਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਵਾਪਸ ਕਰਵਾ ਲਈ। ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ 45 ਬੱਚੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਮੁਫਤ ਸਿਖਲਾਈ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦੇ 'ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ' ਦੇ ਹੋਕੇ ਤਹਿਤ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈਜ਼ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰੇਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਫੀਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਸਗੋਂ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗਾਈਡ ਕਰਨਗੇ। ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤਹਿਤ 100 ਤੋਂ ਉਪਰ ਪਰਵਾਸੀ ਕਈ ਦਰਜਨ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਲੋਂਗ ਵੱਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉੱਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਮੇਘਾਲਿਆ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਲੋਂਗ 'ਚ ਵਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਖਤ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਮੇਘਾਲਿਆ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਰੋਸ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਫਦ ਨੇ ਸ਼ਿਲੋਂਗ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਕੇ ਉਥੇ ਵਸਦੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਜਾੜੇ ਖਿਲਾਫ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੇਘਾਲਿਆ ਦੇ ਉੱਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਿਸਟਨ ਟਾਈਨਸੋਂਗ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਬਣੀ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਮੇਘਾਲਿਆ ਕੈਬਨਿਟ ਵੱਲੋਂ ਬੋਮ ਲਿਉ ਮਾਅਲੋਂਗ ਇਲਾਕੇ (ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਨ) ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਵਸਾਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉੱਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਮੇਘਾਲਿਆ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਭੂ-ਮਾਫੀਆ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਸ਼ਿਲੋਂਗ ਰਹਿੰਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜਨਾ ਘੋਰ

ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਖਤ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 200 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸ਼ਿਲੋਂਗ ਵਿੱਚ ਵਸੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਾਲੀ ਮੇਘਾਲਿਆ ਦੀ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਤੁਰੰਤ ਵਾਪਸ ਲਵੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਤਾਜ਼ਾ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੇ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਮੂਲ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਜਿਸ 'ਚ ਸਭ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜੂਨ 2019 ਵਿੱਚ ਰੰਧਾਵਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਫਦ ਨੇ ਸ਼ਿਲੋਂਗ ਸਥਿਤ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਬਾਰ ਦਾ ਵੀ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਫਦ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਘਟਨਾ 'ਤੇ ਸਿਆਸਤ ਭਖੀ; ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਯੋਗੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘੇਰਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗੋਡੀ ਹੇਠਾਂ ਦਰਤਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਉੱਤੇ ਸਿਆਸਤ ਭਖ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਣੇ ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵੱਲ ਚਾਲੇ ਪਾਏ ਹੋਏ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੂੰ ਤੁਰਤ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵਫਦ ਸਮੇਤ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਪਹੁੰਚੀ ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਾ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਾ ਕਰਨ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਸੀ ਪਰ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਹਿੰਸਾ

ਕੀਤੀ। ਹਰਸਿਮਰਤ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਯੂਪੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਘਿਨੌਣੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਸੁਪਰੀਮੋ ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਹਿੰਸਾ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਖਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਆਸ ਬੱਝੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ

ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਐੱਸ.ਸੀ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਵਫਦ ਮਾਰੇ ਗਏ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ। ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਟਵੀਟ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਪੱਖਪਾਤੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਟਵੀਟ 'ਚ ਬਸਪਾ ਮੁਖੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਇਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਗੁੱਸਾ ਹੈ।

ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ

ਲਖੀਮਪੁਰ ਘਟਨਾ 'ਤੇ ਮੋਦੀ ਚੁੱਪ ਕਿਉਂ: ਸਿੱਬਲ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਕਪਿਲ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਦੀ ਘਟਨਾ 'ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਸੁਆਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚੁੱਪ ਕਿਉਂ ਹਨ? ਟਵੀਟ ਵਿਚ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਕਿਹਾ- 'ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਦੀ ਦਰਦਨਾਕ ਘਟਨਾ। ਮੋਦੀ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਚੁੱਪ ਕਿਉਂ ਹੋ? ਸਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਬੱਸ ਹਮਦਰਦੀ ਦੇ ਇਕ ਬੋਲ ਦੀ ਆਸ ਸੀ, ਉਹ ਤਾਂ ਐਨਾ ਔਖਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ! ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਹੁੰਦੀ? ਸਾਨੂੰ ਦੱਸੋ।'

ਪੰਜਾਬ, ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ 50-50 ਲੱਖ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਜੋ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਤੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭੁਪੇਸ਼ ਬਘੇਲ ਨਾਲ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਦੇ ਦੌਰੇ ਉੱਤੇ ਗਏ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਹਿੰਸਾ 'ਚ ਮਾਰੇ 4 ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ 50-50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇਵੇਗੀ। ਚੰਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਖੀਮਪੁਰ ਹਿੰਸਾ ਨੇ 1919 'ਚ ਵਾਪਰੇ ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਕਤਲਿਆਮ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ: ਟਿਕੈਤ

ਮੁੱਖਫਰਨਗਰ: ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਰਾਕੇਸ਼ ਟਿਕੈਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਫਸਲਾਂ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਸਣੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਇਕ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ-ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚ 750 ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਿੰਨੋਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ।

ਬਹਿਰਾਈ ਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਬਰ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ

ਬਹਿਰਾਈਚ: ਬਹਿਰਾਈਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਗੁਰਮੁਖੀ 'ਚ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਹਿੰਸਾ ਮਗਰੋਂ ਜ਼ਾਬਤਾ/ਸੰਜਮ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦਿਨੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਇਸ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਨਾਲ ਭਾਵੇਂ ਪੀੜਤ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਦੁੱਖ ਨਹੀਂ ਘਟਣਾ ਪਰ ਉਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਂਝ/ਨੇਤਾ ਜ਼ਰੂਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਗੇ। ਬਹਿਰਾਈਚ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਪੱਤਰ ਡਿਜੀਟਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਰਨਾਂ ਜਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨ ਹਮਦਰਦ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ 'ਚੋਂ ਛੁੱਟੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੇਪੀ ਨੱਦਾ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਨਵੀਂ ਕੌਮੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਹਮਦਰਦੀ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਰੁਣ ਗਾਂਧੀ, ਚੌਧਰੀ ਵੀਰੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਥਾਂ ਨਵੇਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ 'ਚ ਥਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ, ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ, ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਤੇ ਨਿਤਿਨ ਗਡਕਰੀ, ਬਜ਼ੁਰਗ ਆਗੂ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਤੇ ਮੁਰਲੀ ਮਨੋਹਰ ਜੋਸ਼ੀ ਸਮੇਤ 80 ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਰਾਓ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਪਟੇਲ, ਕਈ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਰੁਖ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਨ ਸਵਾਮੀ, ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਸੁਰੇਸ਼ ਪ੍ਰਭੂ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਸੁੰਦਰਾ ਰਾਜੇ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਸਿੰਘ, ਵਿਜੈ ਗੋਇਲ, ਵਿਨੈ ਕਟਿਆਰ ਤੇ ਐਸ.ਐਸ. ਆਗਲੂਵਾਲੀਆ ਨੂੰ ਵੀ ਨਵੀਂ ਕੌਮੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ 'ਚ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਛੱਡ ਕੇ ਭਾਜਪਾ 'ਚ ਆਏ

ਜਯੋਤਿਰਦਿੱਤਿਆ ਸਿੰਘੀਆ, ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਅਸ਼ਵਨੀ ਵੈਸ਼ਨਵ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਰਮੇਸ਼ ਵਿਧੂਤੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਵੇਂ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਪਿਊਸ਼ ਗੋਇਲ, ਧਰਮੇਂਦਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਨਿਰਮਲਾ ਸੀਤਾਰਾਮਨ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ 'ਚ ਬਣੇ ਰਹਿਣਗੇ।

ਵਰੁਣ ਗਾਂਧੀ, ਸਵਾਮੀ ਤੇ ਵੀਰੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਵੱਖ

ਵੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਰੁਖ ਤੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵਰੁਣ ਗਾਂਧੀ ਤਿੰਨ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਖਿਲਾਫ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਲਗਾਤਾਰ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲ ਹੀ 'ਚ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਲਈ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਤੇ ਵੀਰੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਹਮਦਰਦੀ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਾਓ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਿਚਾਲੇ ਕੁਝ ਤਲਖੀ ਆਈ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਇਰਾਨੀ ਨੇ ਵੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ 'ਚ ਵਾਪਸੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰਸ਼ਵਰਧਨ, ਰਵੀਸ਼ੰਕਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਜਾਵਤਕਰ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ 'ਚ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਬਚਾਉਣ 'ਚ ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੇ ਹਨ। ਫਿਲਮ ਅਦਾਕਾਰ ਮਿਥੁਨ ਚਕਰਵਰਤੀ, ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਦਿਨੇਸ਼ ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ ਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਸਵਪਨ ਦਾਸਗੁਪਤਾ ਸਮੇਤ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਛੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ 'ਚ ਥਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਇਨਵਾਈਟੀ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਲਖੀਮਪੁਰ ਘਟਨਾ ਕਾਰਨ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਵਿਚ ਰੋਸ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਨਿੰਦਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਤਨਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ ਸਮੇਤ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ, ਆਸਟਰੇਲੀਆ, ਫਰਾਂਸ, ਹਾਲੈਂਡ ਤੇ ਜਰਮਨੀ ਤੋਂ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਸਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੱਸਣ 'ਤੇ ਹੋਰਨੀ ਜਤਾਈ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਢੇਸੀ ਨੇ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਦੇਖੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਖੌਲ ਉਠਿਆ। ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਇਕ ਹਿੱਸੇ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਰੰਗਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੱਸਣ 'ਤੇ ਹੋਰਨੀ ਜਤਾਈ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਚਿਤਾਵਨੀ ਰੈਲੀ ਕੀਤੀ

ਬਰਨਾਲਾ: ਸੂਬੇ ਦੀ ਕਿਸਾਨੀ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ (ਏਕਤਾ) ਸਿੰਧੂਪੁਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਣਾ ਮੰਡੀ ਬਰਨਾਲਾ ਵਿਚ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰੀ 'ਚਿਤਾਵਨੀ ਰੈਲੀ' ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਈ ਲਟਕਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ 'ਚ 'ਅਫੀਮ' ਦੀ ਖੇਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਜੁੜੇ ਭਰਵੇਂ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਡੱਲੇਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਚੱਲ ਰਹੇ ਅੰਦੋਲਨ ਕਾਰਨ ਦਿੱਲੀ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਨਾ ਸਮਝੇ ਕਿ ਉਹ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਅਵੇਸਲੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਝੋਨੇ ਦੀ ਬਿਨਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਦਾਣਾ-ਦਾਣਾ ਫਸਲ ਖਰੀਦੀ ਜਾਵੇ, ਗੁਲਾਬੀ ਸੁੰਡੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਲਈ ਬੋਰਜ਼ਗਾਰੀ ਭੱਤਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਕਿਸਾਨੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਮਾਰੇ ਗਏ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ 26 ਨਵੰਬਰ 2020 ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਬੀਤੀ 5 ਜੂਨ 2020 ਤੋਂ ਸ਼ਹੀਦ ਮੰਨ ਕੇ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਪਹਾਲੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ 8 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ

ਸਹਾਇਤਾ ਰਾਸ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਦਰਜ ਕੇਸ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਖੇਤੀ ਲਈ ਨਿਰਵਿਘਨ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਦੀਪੁਰ ਅਤੇ ਮਹਿਲਾ ਆਗੂ ਗੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਤੇ ਸਿਰਫ ਅਫੀਮ (ਖਸਖਸ) ਦੀ ਖੇਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਲਾਹੇਵੰਦ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਯੂਪੀ ਤੋਂ ਪੁੱਜੇ ਯੁੱਧਵੀਰ

ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਾਲੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 2011-12 ਦੀ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦਾ ਭਾਜਪਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹੀ 2020 ਵਿਚ ਠੀਕ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਗਏ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੀਟੀ ਕਾਟਨ ਲਿਆ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ 3400 ਦੇਸੀ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਯੂਨੀਅਨ ਵੱਲੋਂ ਪਹਾਲੀ ਨਾ ਸਾੜਨ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ 8 ਹਜ਼ਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ

ਖੱਟਰ ਬਿਆਨ ਮਹਿੰਗਾ ਪਵੇਗਾ: ਰਾਜੇਵਾਲ

ਛੱਬਵਾਲੀ: ਇਥੋਂ ਦੀ ਦਾਣਾ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਖਿਲਾਫ 'ਦਿੱਲੀ ਚੱਲੇ ਜਨ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਮਹਾਸੰਮੇਲਨ' ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਡਟਵੇਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੁਹਰਾਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਆਗੂ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਖੱਟਰ ਨੂੰ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਲੱਠ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲਾ (ਵਾਪਸ ਲਿਆ) ਬਿਆਨ ਖਾਸਾ ਮਹਿੰਗਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਗੈਰ-ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਹੁੰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਲਾਹੁਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਝੋਨਾ ਖਰੀਦ ਲਈ ਹੱਦ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 32 ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸਵਾ ਸੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਧਰਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ 34 ਕੁਇੰਟਲ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੀ ਹੱਦ ਤੈਅ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸਿੱਧੇ ਰੂਪ 'ਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਫੇਲ੍ਹ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੋਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਵਾਢੀ ਤੇ ਕਣਕ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਦੇ ਸੀਜ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਮਘਦਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਡੱਲੇਵਾਲ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਪਹਾਲੀ ਸਾੜਨ ਦੀ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੰਚ ਤੋਂ ਚੁਣੌਤੀ ਤੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ।

ਲਖੀਮਪੁਰ: ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦਖਲ ਪਿੱਛੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਆਸ ਬੱਝੀ

ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦਖਲ ਪਿੱਛੋਂ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਨਿਆਂ ਦੀ ਆਸ ਬੱਝੀ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੀਤੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ 'ਗੈਰ-ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼' ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਪਿੱਛੋਂ ਪੁਲਿਸ ਕੁਝ ਹਰਕਤ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰੀ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਅਕਤੂਬਰ ਦੀ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਸਬੰਧੀ 14 ਦਿਨ ਲਈ ਨਿਆਇਕ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਸਿੱਟ ਨੇ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ ਤੋਂ 12 ਘੰਟੇ ਪੁੱਛ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਆਸ਼ੀਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਹਨਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ 'ਚ ਸਵਾਰ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉੱਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੇਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮੌਰਿਆ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਝਿਆ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਉਸ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਦੋਸ਼ ਹਨ ਕਿ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਜਾਂਚ 'ਚ ਸਹਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਹੈ। ਦੱਸ ਦਈਏ ਕਿ ਸਿਖਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਯੂਪੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਝਾੜ-ਝੰਬ ਕਰਦਿਆਂ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ ਗੰਭੀਰ ਹਨ ਤੇ ਕੀ ਇਸੇ ਧਾਰਾ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਹੋਰਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਇਸੇ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਿੱਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ

ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸੀ.ਬੀ.ਐਫ਼ੀ. ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਕੋਈ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੀ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ (ਦਸਹਿਰੇ ਦੀਆਂ) ਛੁੱਟੀਆਂ ਮਗਰੋਂ 20 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਾਬਲੇਗੌਰ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 3 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ 'ਚ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ 'ਚ ਚਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਜਾਂਚ ਮੰਗੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਇਥੇ ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਬਾਦਲ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੂੰ ਤੁਰਤ ਬਰਖ਼ਾਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰਾ ਮਾਮਲਾ ਗੈਰ-ਭਾਜਪਾ ਸ਼ਾਸਿਤ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਖਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਰਸਿਮਰਤ ਬਾਦਲ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਹਿੰਸਾ ਲਈ ਭੜਕਾਇਆ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਖਿਲਾਫ਼ ਤੁਰਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਮੇਤ ਅੱਠ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਨੂੰ 'ਮੰਦਭਾਗੀ' ਦੱਸਦਿਆਂ ਯੂਪੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ 'ਸਥਿਤੀ' ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਐੱਨ.ਵੀ.ਰਾਮਨਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ" ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 'ਅੱਠ ਲੋਕਾਂ' ਦੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਕਤਲ' ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸੀ। ਯੂਪੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਹਰੀਸ਼ ਸਾਲਵੇ ਨੇ ਕੇਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੂਪੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 'ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਪਕਵਾਨ ਬਣਾ ਕੇ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਲੇਟ ਵਿਚ ਪਰੋਸਣਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ' ਸਾਲਵੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜੋ ਕੁਝ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ, ਉਹ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਨਹੀਂ। ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਐੱਨ.ਵੀ.ਰਾਮਨਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਯੂਪੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਸਥਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਅਸੀਂ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।' ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ (ਦਸਹਿਰੇ ਦੀਆਂ) ਛੁੱਟੀਆਂ ਮਗਰੋਂ ਫੌਰੀ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।' ਬੈਂਚ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਜਸਟਿਸ ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ ਤੇ ਜਸਟਿਸ ਹਿਮਾ ਕੋਹਲੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਨੇ ਆਸ ਜਤਾਈ ਕਿ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਕੇਸ ਦੀ ਸੰਵੇਦਸੀਲਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ 'ਲੋੜੀਂਦੀ ਪੇਸ਼ਕਦਮੀ' ਕਰੇਗੀ। ਸਿਖਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮੁਲਜ਼ਮ (ਆਸ਼ੀਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ) ਪ੍ਰਤੀ ਅਪਣਾਈ ਨਰਮ ਪਹੁੰਚ 'ਤੇ ਵੀ ਉਜ਼ਰ ਜਤਾਇਆ।

ਆਸ਼ੀਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ ਖਿਲਾਫ਼ ਲਾਈਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 'ਤੇ ਮੋਰਚੇ ਨੇ ਚੁੱਕੇ ਸਵਾਲ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰਾ 'ਟੋਨੀ' ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਲਈ ਲਾਈਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਉਪਰ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਇਸ ਕੇਸ 'ਚ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਖ਼ਦਸ਼ੇ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਹਨ। ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਆਗੂ ਡਾ. ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦਾ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ ਸਮਝ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਤੇ ਨਫ਼ਤਰ ਭੜਕਾਉਣ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤੇ ਕਥਿਤ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦੇਣ ਅਤੇ ਨਿਆਂ 'ਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ 'ਚ ਕਥਿਤ ਭੂਮਿਕਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਅਜੈ

ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇਵਾਲ ਤੇ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਗਰਾਹਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੂੰ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਕਿਸਾਨ ਕਤਲੇਆਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੂਰਾਅਤੀ ਸੰਮਨ 160 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਸਨ ਜੋ ਗਵਾਹਾਂ ਲਈ ਹਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਦੀ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਚੜ੍ਹਨੀ ਤੇ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਡੱਲੇਵਾਲ ਨੇ ਸਬੂਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਸਿੱਧੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਘਟਨਾ 'ਦਹਿਸ਼ਤੀ ਹਮਲਾ' ਕਰਾਰ

ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਘੇਰੇਬੰਦੀ ਲਈ ਸਖਤ ਰਣਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੇ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ 'ਦਹਿਸ਼ਤੀ ਹਮਲਾ' ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ 'ਗਿਣੀ ਮਿਥੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼' ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਮੂਹਰੇ ਹੋ ਕੇ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰਾ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੂੰ ਫੌਰੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਰੋਸ ਜਤਾਉਣ ਲਈ ਦਸਹਿਰੇ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਪੁਤਲੇ ਫੁਕਣ ਦਾ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। 18 ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ 'ਰੇਲ ਰੋਕੋ' ਦਾ ਸੱਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ 26 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਲਖਨਊ 'ਚ ਮਹਾਪੰਚਾਇਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਲੱਬ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਯੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ, ਰਾਕੇਸ਼ ਟਿਕੈਤ, ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਲ, ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਗਰਾਹਾ, ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਹਨਨ ਮੁੱਲਾ, ਸੁਰੇਸ਼ ਕੈਂਥ, ਰਾਜਵੀਰ ਜਦੋਨ ਤੇ ਅਭਿਮੰਨਿਊ ਕੋਹਾਟ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਆਗੂ ਯੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਵਜ਼ਾਰਤ 'ਚੋਂ ਲਾਂਭੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੀ

ਸੂਰਾਅਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਕੇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਰਨਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਸਵਰਾਜ ਅਭਿਆਨ ਦੇ ਆਗੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਵੱਲੋਂ 15 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਦਸਹਿਰੇ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਹਿੰਸਾ ਖਿਲਾਫ਼ ਵਿਰੋਧ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਪੁਤਲੇ ਫੁਕੇ ਜਾਣਗੇ। ਯੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਅਸੀਂ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਵਿੱਚ ਗਈਆਂ ਜਾਨਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹਾਂ, ਫਿਰ ਇਹ ਭਾਜਪਾ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਮੰਦਭਾਗਾ ਸੀ ਤੇ ਅਸੀਂ ਆਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨਿਆਂ ਮਿਲੇਗਾ। ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ

ਕਿ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਚਾਣਚੱਕ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰਦੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੇ 25 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ 'ਚ ਇਕ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। 3 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋਇਆ, ਇਹ (ਟਿੱਪਣੀਆਂ) ਉਸ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਸਿਰਜਦੀਆਂ ਹਨ। ਵੀਡੀਓ ਫੋਸਬੁੱਕ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਦਹਿਸ਼ਤੀ ਹਮਲਾ ਤੇ ਗਿਣੀ-ਮਿਥੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ।" ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਗਰਾਹਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਔਦੇਲਨਕਾਰੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਹਿੰਸਕ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੋਰ ਦੇ ਕੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਰਾਹ ਪਏ ਕਿਸਾਨ ਕਦੇ ਵੀ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਰਾਹ ਅਖਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ।

ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ

ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ: ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ 'ਚ ਹੋਈ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੂਜੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾਕਾਰੀਆਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ 'ਮਾੜੇ ਤੱਤਾਂ' ਨੇ ਐਸ.ਯੂ.ਵੀ. ਸਵਾਰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਪਰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. 'ਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਗੱਡੀ ਹੇਠ ਆ ਕੇ ਦਰਤੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੇ ਕਾਰ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਟ-ਕੁੱਟ ਕੇ ਮਾਰਨ ਸਬੰਧੀ ਚਾਰ ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਤਿਕੂਨੀਆ ਬਾਣੇ 'ਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਦਕਿ ਇਸ ਹੋਰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. 'ਚ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦਾ ਨਾਂ ਸੀ ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ 'ਚ ਸਵਾਰ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ

ਇਕ ਮੈਂਬਰੀ ਜਾਂਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਉਤੇ ਉਠੇ ਸਵਾਲ
ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ 'ਚ ਮਾਰੇ ਗਏ 4 ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਇਕ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਨੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਹਨ। ਮੋਰਚੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚ ਭਰੋਸਾ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਡਾ. ਦਰਸ਼ਨਪਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੂਪੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਲਖੀਮਪੁਰ ਕਾਂਡ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਇਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਜਾਂ ਮਕਸਦ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਲਪੇਟ 'ਚ ਆ ਕੇ ਚਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਦੂਜੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. 'ਚ ਇਕ ਅਣਪਛਾਤੇ ਦੰਗਈ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਜਿਸ ਖਿਲਾਫ਼ ਐਫ.ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302, 324 ਤੇ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਸ਼ਮੀਤ ਜੈਸਵਾਲ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ

ਰਾਜ ਦੇ ਉੱਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੇਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮੌਰਿਆ ਦੇ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਸਵਾਗਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾ ਰਹੇ ਭਾਜਪਾ ਕਾਰਕੁਨਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਜੈਸਵਾਲ ਅਨੁਸਾਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਰਮਨ ਕਸ਼ਯਪ, ਕਾਰ ਚਾਲਕ ਹਰੀਓਮ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਕਾਰਕੁਨ ਸ਼ੁਭਮ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸ਼ਿਆਮ ਸੁੰਦਰ ਦੀ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕੁੱਟ-ਕੁੱਟ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਲਖੀਮਪੁਰ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਸਿੱਖ ਲੜਾਈ 'ਚ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼: ਵਰੁਣ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਵਰੁਣ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤਫਿਹਿਮੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਖਮਾਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਵਿਚ ਇਕ ਸਦੀ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੀਲੀਭੀਤ ਤੋਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਵਿਚ ਉਥੋਂ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਅਸਰ ਰਸੂਖ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਧਰਮ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ 'ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਤਰਾਈ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁੱਤਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੜਦਿਆਂ

ਬਾਰਡਰਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਖੂਨ ਵਹਾਇਆ ਹੈ, ਦੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸਾਡੀ ਕੌਮੀ ਏਕਤਾ ਲਈ ਵੀ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ, ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਰੰਗਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।' ਉਨ੍ਹਾਂ ਟਵੀਟ ਕੀਤਾ, 'ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਸਿੱਖ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਮਹਿਜ ਅਨੈਠਿਕ ਤੇ ਨਕਲੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗਲਤਫਿਹਿਮੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਬੇਹੱਦ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸੌਂਤੀ ਸਿਆਸਤ ਛੱਡ ਕੇ ਕੌਮੀ ਏਕਤਾ ਉਸਾਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਅਕਤੂਬਰ ਦੀ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਘਟਨਾ ਸਬੰਧੀ ਕੇਂਦਰੀ ਰਾਜ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵਾਦੀ ਵਿਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਸਹਿਮ ਦਾ ਮਾਹੌਲ

ਮਿਥ ਕੇ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਖਿਲਾਫ ਰੋਹ ਭਖਿਆ

ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ: ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਧ ਰਹੇ ਹਮਲਿਆਂ ਕਾਰਨ ਇਥੇ ਖੋਫ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਦੇ ਈਦਗਾਹ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਦੋ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਇਕ ਮਹਿਲਾ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਦਿਨ ਅੰਦਰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਘਾਟੀ 'ਚ ਸੱਤ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਚਾਰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਚੁਫੇਰਿਓਂ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਅਲੁਚੀ ਬਾਗ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਸਤਿੰਦਰ ਕੌਰ ਤੇ ਜੰਮੂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਦੀਪਕ ਚੰਦ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸੰਗਮ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਸਰਕਾਰ ਸਕੂਲ (ਲਤਕਿਆਂ) 'ਚ ਅਧਿਆਪਕ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਮਗਰੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਪੰਜ ਦਿਨ ਅੰਦਰ ਮਾਰੇ ਗਏ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸੱਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਛੇ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਾਲ ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਘਾਟੀ ਵਿਚ 23 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਆਲ ਪਾਰਟੀਜ਼ ਸਿੱਖ ਕੋਆਰਡੀਨੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਕੰਮ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ। ਉਧਰ ਜੰਮੂ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਪਨੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਲਤਾਫ ਬੁਖਾਰੀ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਖੁਫ਼ੀਆ ਪ੍ਰਬੰਧ

ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਾਕਾਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਅਤਿਵਾਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚੁਸਤ ਤੇ ਜਥੇਬੰਦਕ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਮੁਖਤਾਰ ਅੱਬਾਸ ਨਕਵੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਲੱਭ ਲਵੇਗੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਦੇ ਇਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤੱਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣਗੇ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੀਤੇ ਵਿਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਕਈਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਅਗਾਊਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਜੰਮੂ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਜੰਮੂ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬੇਕਸੂਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਫੌਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਟਵੀਟ ਕੀਤਾ, 'ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਭੈਣਾਂ-ਭਰਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਧ ਰਹੇ

ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੱਗ ਗਈ ਸੀ ਸੂਹ!

ਜੰਮੂ: ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 4 ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਸਮੇਤ 7 ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ 3 ਤੋਂ 4 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੌਤਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਹੁਣ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਕੋਲ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਘਾਟੀ ਵਿਚ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਮਾਰਨ ਬਾਰੇ ਪੁਖਤਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ।

ਜਥੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ

ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ: ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਦੇ ਇਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ 'ਚ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਬੀਬੀ ਤੇ ਇਕ ਹਿੰਦੂ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਰਤੋ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਬੁਜਦਿਲਾਨਾ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਵੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਨਾ ਕੇਵਲ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਗੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ।

ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਲਖੀਮਪੁਰ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਤਲਬ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਕੌਮੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹਿੰਸਾ 'ਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਇਕ ਸਿੱਖ ਮਹਿਲਾ ਦੀ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕੋਲੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਤਲਬ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ ਮੁਤਾਬਕ, "ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਇਕਬਾਲ

ਸਿੰਘ ਲਾਲਪੁਰਾ ਨੇ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਸਿੱਖਾਂ ਸਣੇ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਖੁਦ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ।" ਬਿਆਨ ਮੁਤਾਬਕ ਲਾਲਪੁਰਾ ਨੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਇਕ ਸਿੱਖ ਔਰਤ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਹੋਣ ਸਬੰਧੀ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਕੋਲੋਂ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਉਠਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ।

ਸ਼ਿਲੋਂਗ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਉਤੇ ਮੁੜ ਲਟਕੀ ਉਜਾੜੇ ਦੀ ਤਲਵਾਰ

ਸ਼ਿਲੋਂਗ: ਮੇਘਾਲਿਆ ਕੈਬਨਿਟ ਵੱਲੋਂ ਥੋਮ ਲਿਊ ਮਾਅਲੋਂਗ ਇਲਾਕੇ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਨ 'ਚੋਂ 'ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿ ਰਹੇ' ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਵਸਾਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਮਗਰੋਂ ਹਰੀਜਨ ਪੰਚਾਇਤ ਕਮੇਟੀ, ਜਿਹੜੀ ਦਲਿਤ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗੀ।

ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਿਸ਼ਟਨ ਟਾਈਨਸੋਂਗ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਬਣੀ ਉਚ ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੈਬਨਿਟ ਨੇ ਹਫਤੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ 'ਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੈਂਕੜੇ ਦਲਿਤ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਥੋਮ ਲਿਊ ਮਾਅਲੋਂਗ ਏਰੀਆ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਨ 'ਚ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਆਖਰੀ ਸਾਹਾਂ ਤੱਕ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਹਿਦ ਲਿਆ ਹੈ। ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਮੀਨ ਲਈ ਮਰ ਜਾਣਗੇ ਪਰ ਮੇਘਾਲਿਆ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ, ਅਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ

ਦੇਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਖਾਸੀ ਹਿੱਲਜ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜਮੀਨ ਤੋਹਫੇ 'ਚ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾ ਇਸ ਜਮੀਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੇਘਾਲਿਆ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਕ ਗੈਰ ਆਦਿ ਵਾਸੀ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਸੰਪਤੀ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈ ਐਚ.ਐਲ.ਸੀ. ਨੇ ਸ਼ਿਲੋਂਗ ਮਿਊਂਸਪਲ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ, ਜੋ ਥੋਮ ਲਿਊ ਮਾਅਲੋਂਗ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ

ਹਨ, ਨੂੰ ਸ਼ਿਲੋਂਗ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੁਆਰਟਰਾਂ 'ਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਐਚ.ਐਲ.ਸੀ. ਦਾ ਗਠਨ ਕੋਨਾਰਡ ਸੰਗਮਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ 2018 'ਚ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਸਾਲ ਬੱਸ ਡਰਾਈਵਰ 'ਤੇ ਕਥਿਤ ਹਮਲੇ ਮਗਰੋਂ ਖੇਤਰ 'ਚ ਹਿੰਸਾ ਭੜਕ ਗਈ ਸੀ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਅਫਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਫੈਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਕੁਝ ਹਫਤਿਆਂ ਲਈ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਸੇਵਾਵਾਂ ਠੱਪ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ 'ਚ ਤਾਇਨਾਤ ਹੋਣਗੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਾਬਕਾ ਫੌਜੀ

ਸ਼੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ: ਸ਼੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ, ਤਖਤ ਸ਼੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਸਮੇਤ ਸੈਕਸ਼ਨ 85 ਦੇ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ 'ਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਮਰਿਆਦਾ ਦੀ ਪਹਿਰੇਦਾਰੀ ਲਈ ਹੁਣ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਸਾਬਕਾ ਫੌਜੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਸਤਰਧਾਰੀ ਸੇਵਾ ਦਲ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕੇ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੇ ਹੋਰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ 'ਚ ਸੰਗਤ ਦੀ ਵਧਦੀ ਆਮਦ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਤੇ ਨਵੇਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪਹਿਰੇਦਾਰੀ ਲਈ 200 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਾਬਕਾ ਫੌਜੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ 'ਚ

ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ ਸਾਬਕਾ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ, ਗੁਰਸਿੱਖੀ 'ਚ ਪ੍ਰਪੱਕ, ਮਰਿਆਦਾ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਾਸਾਜ਼ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਹੋਣ ਵਰਗੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਵੇਲੇ ਲਾਇਸੈਂਸਸਦਾ ਹਥਿਆਰਾਂ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 20 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਾਬਕਾ ਫੌਜੀ ਤਖਤ ਸ਼੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ (ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ) ਵਿਖੇ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਦਕਿ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਚ 40 ਸਾਬਕਾ ਫੌਜੀਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 27 ਨੌਕਰੀ ਉਤੇ ਹਾਜਰ ਹਨ।

ਲਾਹੌਰ 'ਚ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਮਨਾਇਆ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਮੂਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ ਜਦਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਹ ਗੁਰਪੁਰਬ 22 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿਵਾਦ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਦੁਬਿਧਾ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਮੂਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ 9 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੈ ਜਦਕਿ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਦੀ ਤਰੀਕ ਹਰ ਵਾਰ

ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਾਰ ਇਹ ਗੁਰਪੁਰਬ 22 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਪੀ.ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਵੱਲੋਂ ਮੂਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਸਾਰੇ ਦਿਨ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿਵਾਦ ਕਾਰਨ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦਾ ਜੋਤੀ-ਜੋਤਿ ਦਿਵਸ ਵੀ ਦੋ ਵਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਾਂ 'ਤੇ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੂਨਾ ਮੰਡੀ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਮਨਾਇਆ। ਇਸ ਸਬੰਧ 'ਚ ਸ਼੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦਾ ਕੱਢਿਆ ਕਚੂਬਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪੈਟਰੋਲ-ਡੀਜ਼ਲ ਤੇ ਘਰੇਲੂ ਗੈਸ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਰੁਕਣ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਤਕਰੀਬਨ ਡੇਢ ਹਫ਼ਤੇ ਤੋਂ ਤੇਲ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤਾਜ਼ਾ ਵਾਧੇ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਘਰੇਲੂ ਬਜਟ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਘਰੇਲੂ ਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਧ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਰੰਤਰ ਵਧਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜਿਵੇਂ ਲੋਕ ਹੀ ਤੋੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦਾ ਮੌਸਮ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਮਹਿੰਗਾਈ ਆਮ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਦੋਹਰੀ ਮਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਖਾਣਾ ਪਕਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੈਸ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਤੇ ਘਰੇਲੂ ਗੈਸ ਦੇ ਭਾਅ 'ਚ ਭਾਰੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਤਾਜ਼ਾ ਵਾਧੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘਰੇਲੂ ਗੈਸ ਦੇ ਇਕ ਸਿਲੰਡਰ ਦੀ ਕੀਮਤ 900 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਉਪਰ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਲਗਭਗ ਦੁੱਗਣੀ ਹੈ। ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਚ ਵੀ ਬੀਤੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਦੁੱਗਣਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੁੰਬਈ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅਜਿਹਾ ਮਹਾਂਨਗਰ ਬਣਿਆ, ਜਿਥੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀ

ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਰ 5.3 ਫੀਸਦ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ
ਮੁੰਬਈ: ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਨੇ ਮਾਰਚ 2022 ਤੱਕ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਰ 5.3 ਫੀਸਦ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ 5.7 ਫੀਸਦ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਕਤੀਕਾਂਤ ਦਾਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੰਗ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ 'ਚ ਸੁਸਤੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਤਪਾਦਨ ਅਜੇ ਵੀ ਮਹਾਮਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੁਰਾਕੀ ਤੇਲਾਂ, ਪੈਟਰੋਲ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ, ਐਲ.ਪੀ.ਜੀ. ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਜਿਹੀਆਂ ਚੋਣਵੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਰ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਤਿਉਹਾਰ ਜਸ਼ਨ ਫਿੱਕੇ ਪਾਉਣ ਲਈ ਮੋਦੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ: ਰਾਹੁਲ
ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ 'ਤੇ ਚੁਟਕੀ ਲੈਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਧਦੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਕਰਕੇ 'ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਫਿੱਕੇ ਪੈ ਗਏ ਹਨ' ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਟਵੀਟ ਵਿਚ ਇਕ ਖ਼ਬਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸਮਾਨੀ ਪੁੱਜੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ 11 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਪੈਟਰੋਲ 2.35 ਰੁਪਏ ਤੇ ਡੀਜ਼ਲ 3 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੈਟਰੋਲ-ਡੀਜ਼ਲ ਦੇ ਭਾਅ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਤੇਲ ਬਾਜ਼ਾਰ ਨਾਲ ਜੋੜੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਕਸਰ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇਲ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਭਾਅ ਘਟਦੇ-ਵਧਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਰਵੱਈਆ ਧਾਰਨ ਕਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚ ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧੀਆਂ, ਤਾਂ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇਲ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਭਾਅ 'ਚ ਵਾਧਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚ ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਘਟਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨਹੀਂ ਘਟਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲੀਏ 'ਚ ਤਾਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਘਰੇਲੂ

ਬਜਟ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਗਾੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਰਤਮਾਨ 'ਚ ਕੀਮਤਾਂ 'ਚ ਹੋਏ ਵਾਧੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਠੀਕਰਾ ਤੇਲ ਉਤਪਾਦਕ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਓਪੇਕ ਦੁਆਰਾ ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਨੂੰ ਇਕ ਆਮ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਭੰਨਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਪੈਟਰੋਲ-ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਇਕ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਵਾਲਾ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਲੋਕ ਤਾਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਵਰਗੇ ਦੋ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ 'ਚ ਪਿਸ਼ਟ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਨ, ਪਰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਲ ਆਪਣੀਆਂ-ਆਪਣੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਸੇਕਣ 'ਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਮੁੜ ਟਾਟਾ ਦੀ ਹੋਈ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਟਾਟਾ ਸੰਨਜ, 90 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸਥਾਪਤ ਹੋਈ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਲੈ ਲਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕਰਜ਼ੇ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੇ ਸਰਕਾਰੀ ਏਅਰਲਾਈਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੇ 18,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੋਲੀ ਲਾਈ ਸੀ। ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸੰਪਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਤੁਹਿਨ ਕਾਂਤਾ ਪਾਂਡੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਟੈਲੇਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਿਡ, ਜੋ ਸਾਲਟ-ਟੂ-ਸੋਫਟਵੇਅਰ ਸਮੂਹ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਇਕਾਈ ਹੈ, ਨੇ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਲਈ 2,700 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਨਕਦ ਅਤੇ 15,300 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਪਾਂਡੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਟਾਟਾ ਨੇ ਸਪਾਈਸਜੈੱਟ ਦੇ ਪ੍ਰਮੋਟਰ ਅਜੇ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਾਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ 15 ਹਜ਼ਾਰ ਇਕ ਸੌ ਕਰੋੜ ਦੀ ਬੋਲੀ ਲਗਾਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਘਾਟੇ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਇਸ ਕੰਪਨੀ ਲਈ 12,906

ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਕਮ ਮਿੱਥੀ ਸੀ। ਦਸੰਬਰ ਤੱਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਮਿੱਥਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਟਾਟਾ ਇਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਰ.ਐਸ. ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਲੇਵੇਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਦਾ ਬਰਾਂਡ ਜਾਂ ਲੋਗੋ ਪੰਜ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੱਕ ਵੇਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। 2003-04 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਟਾਟਾ ਨੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, 'ਟਾਟਾ ਸਮੂਹ ਦਾ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਲਈ ਬੋਲੀ ਜਿੱਤਣਾ ਵੱਡੀ ਖ਼ਬਰ ਹੈ।' ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਬੋਇੰਗ ਫਲੀਟ ਪਾਇਲਟਾਂ ਦੀ ਇਕਾਈ ਇੰਡੀਅਨ ਐਵੀਏਸ਼ਨ ਗਿਲਡ ਨੇ ਟਾਟਾ ਵੱਲੋਂ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਲੈਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ।

ਭਾਰਤ-ਡੈਨਮਾਰਕ ਵਿਚਾਲੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡੈਨਿਸ਼ ਹਮਰੁਤਬਾ ਮੈਂਟ ਫਰੈਡਰਿਕਸਨ ਨੇ ਸਿਹਤ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਜਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਵਾਤਾਵਰਨ ਬਦਲਾਅ ਅਤੇ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਊਰਜਾ ਸਮੇਤ ਅਹਿਮ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਸਹਿਯੋਗ ਵਧਾਉਣ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਵਾਰਤਾ ਕੀਤੀ। ਵਾਰਤਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ 'ਚ ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ-ਡੈਨਮਾਰਕ ਹਰਿਤ ਰਣਨੀਤਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੈਕਟਰਾਂ 'ਚ ਸਹਿਯੋਗ ਵਧਾਉਣ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਚਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਸਹਿਬੰਦ ਕੀਤੇ ਜੋ ਵਿਗਿਆਨ, ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਵਾਤਾਵਰਨ ਬਦਲਾਅ ਅਤੇ ਹਨਰ ਵਿਕਾਸ 'ਚ ਸਹਿਯੋਗ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗੂੜ੍ਹਾ ਬਣਾਉਣਗੇ। ਡੈਨਮਾਰਕ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਹਰਿਤ ਤਕਨਾਲੋਜੀਆਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ

ਦੁਨੀਆ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਾਸ਼ੋਤ ਦੱਸਿਆ। ਹਰਿਤ ਭਾਈਵਾਲੀ ਤਹਿਤ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਰਚੁਅਲ ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ 'ਚ ਫਰੈਡਰਿਕਸਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਡੈਨਮਾਰਕ 'ਚ ਸਹਿਯੋਗ ਇਕ

ਵੱਡੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਹਰਿਤ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਹਰਿਤ ਪਰਿਵਰਤਨ ਮਿਲ ਕੇ ਸਹਾਈ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਸਹਿਯੋਗ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ 40 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਰਾਜਾਂ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੇ ਮਾਲੀਏ 'ਚ ਕਮੀ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਲਈ 40 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਤੱਕ 1.15 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕਰਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ, 'ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਮੁਆਵਜ਼ੇ 'ਚ ਕਮੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ

ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਜ਼ ਸਹੂਲਤ ਤਹਿਤ ਰਾਜਾਂ ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਾਲੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ 40 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ।' ਬਿਆਨ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, 'ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 15 ਜੁਲਾਈ 2021 ਨੂੰ ਰਾਜਾਂ ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਾਲੇ ਕੇਂਦਰ

ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ 75 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਲੂ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ 'ਚ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਬਦਲੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੁੱਲ ਰਾਸ਼ੀ 1.15 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।'

ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੀਆਂ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਜਿਉਂ ਦੀਆਂ ਤਿਉਂ

ਮੁੰਬਈ: ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ (ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ.) ਨੇ ਆਸ ਮੁਤਾਬਕ ਮੁੱਖ ਨੀਤੀਗਤ ਦਰਾਂ 'ਚ ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਰਥਿਕ ਰਿਕਵਰੀ ਦਰਮਿਆਨ ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਉਠਾਏ ਗਏ ਰਾਹਤ ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਛੇ ਮੈਂਬਰੀ ਮੁਦਰਾ ਨੀਤੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਰੈਪੋ ਅਤੇ ਰਿਵਰਸ ਰੈਪੋ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਅੱਠਵੀਂ ਵਾਰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਰੈਪੋ ਦਰ ਚਾਰ ਫੀਸਦ ਅਤੇ ਰਿਵਰਸ ਰੈਪੋ ਦਰ 3.35 ਫੀਸਦ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਸ਼ਕਤੀਕਾਂਤ ਦਾਸ ਨੇ ਆਨਲਾਈਨ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਦੌਰਾਨ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੈਂਕ ਦੌਰਾਨ ਰੁਖ ਨੂੰ ਨਰਮ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦਾ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਪੱਖ 'ਚ ਜਦਕਿ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਵਿਰੋਧ 'ਚ ਵੋਟ ਦਿੱਤਾ। ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕ

ਮੁਦਰਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਚ ਮੌਜੂਦਾ ਵਾਧੂ ਨਕਦੀ ਨੂੰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਅਡਜਸਟ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਅਜੇ 9 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਅਹਿਮ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕਿਊਰਿਟੀਜ਼ ਦੇ ਖਰੀਦ (ਜੀ.ਐਸ.ਏ.ਪੀ.) ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਦਮ ਨਾਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਚ ਹੋਰ

ਤਰਲਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਰੁਕੇਗਾ। ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਨੇ ਜੀ.ਐਸ.ਏ.ਪੀ. ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰਾਹੀਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਦੋ ਤਿਮਾਹੀਆਂ 'ਚ 2.2 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਾਂਡ ਖਰੀਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ 2021-22 ਲਈ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਸਾਥੇ 9 ਫੀਸਦ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਨੇ ਬਾਇਓਡਨ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਵ੍ਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋਅ ਬਾਇਡਨ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਦੇਰੀ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ਾਲੀ ਭਾਰਤੀ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਦੇਣ ਵਿਚ

ਬੋਲੋਤੀ ਦੇਰੀ ਭਾਰਤੀ-ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਅਤੇ ਇਥੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਕਈ ਵਾਰ ਦਹਾਕੇ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਚਾਰੇ 'ਚ 8.3 ਫੀਸਦ ਵਾਧੇ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ: ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਜਨਤਕ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਬੁੜ੍ਹਾਵਾ ਦੇਣ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਚਾਰਾ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ 2021-22 ਵਿਚ 8.3 ਫੀਸਦ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਧਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਸਾਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿਚ ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੀ ਦੂਜੀ ਲਹਿਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ। ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਖੇਤਰ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਹੈਸ

ਟਿਮਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਲਈ 8.3 ਫੀਸਦ (ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਲਈ ਵਾਧੇ ਦੀ ਦਰ) ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਕਿ ਕੋਵਿਡ ਦੀ ਦੂਜੀ ਲਹਿਰ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਸਿਹਤ ਸੰਕਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘੱਟ ਹੈ।" ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 31 ਮਾਰਚ 2021 ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਨੇ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ 2021-22 ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਸਲ ਵਿਕਾਸ ਦਰ 7.5 ਤੋਂ 12.5 ਫੀਸਦ ਵਿਚਾਲੇ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 16 ਅਕਤੂਬਰ 2021

ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਅਗਲਾ ਪੜਾਅ

ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਹੁਣ ਅਗਲੇ ਅਤੇ ਅਹਿਮ ਪੜਾਅ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਉਠਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਠਿਆ ਵੀ ਉਸ ਵਕਤ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਮੁੱਚਾ ਦੇਸ਼ ਕਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਕਾਰਨ ਲਾਏ ਲੋਕਡਾਊਨ ਦੀ ਮਾਰ ਝੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਥੇਬੰਦਕ ਤਾਣਾਬਾਣਾ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪਾਏ ਸਭ ਅੜਿੱਕੇ ਪਾਰ ਕੀਤੇ। ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੋਕਡਾਊਨ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦਿਆਂ ਜੂਨ 2020 ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਬਾਰੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਪੁੱਜਦੇ-ਪੁੱਜਦੇ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਜਾਮਾ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ, ਉਦੋਂ ਤਾਈਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਅੰਦੋਲਨ ਵੀ ਭਖ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਤੰਬਰ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਹੀ ਸਨ ਜਦੋਂ ਇਕੱਠ ਹੋਈਆਂ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਦੋ ਦਿਨ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਧਰਨਾ ਲਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਦਿੱਲੀ ਧਰਨੇ ਵਾਲੀਆਂ ਤਰੀਕਾਂ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਰੋਸ ਅਤੇ ਰੋਹ ਠਾਠਾਂ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਉਧਰ, ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਠਾਣ ਲਈ ਕਿ ਵਿਖਾਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਵੜਨ ਦੇਣਾ। ਬੱਸ ਇਹੀ ਉਹ ਪਲ ਸਨ ਜਦੋਂ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਲੋਕਾਈ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਅਗਲੇ ਪੜਾਅ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹਰ ਅੜਿੱਕਾ ਪਾਰ ਕਰਦਾ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਬੁਰਹਾਂ ਉਤੇ ਜਾ ਬੈਠਾ। ਰੋਕਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲ ਕੂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਪਹਿਲ ਐਤਕੀਂ ਹਰਿਆਣਾ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦੇਖਦੇ-ਦੇਖਦੇ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਦਿੱਲੀ ਬਾਰਡਰਾਂ 'ਤੇ ਡਟ ਗਏ।

ਦਿੱਲੀ ਬਾਰਡਰਾਂ 'ਤੇ ਡਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਬਾਰੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਆਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਿਰ ਮੜ੍ਹ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਜੋ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਸਾਥ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਦਿੱਤਾ, ਉਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਭ ਗਿਣਤੀਆਂ-ਮਿਣਤੀਆਂ ਧਰੀ-ਧਰਾਈਆਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਂ ਸਗੋਂ ਇਹ ਅੰਦੋਲਨ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਫੈਲਣਾ ਆਰੰਭ ਹੋ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਵੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਫਿਰ ਇਕ ਦੌਰ ਉਹ ਵੀ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਅਤੇ ਤਬਕੇ ਨੇ ਇਸ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹਰ ਚਾਲ ਫੇਲ੍ਹ ਸਾਬਤ ਹੋਈ। 26 ਜਨਵਰੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਲੀਹੋਂ ਲਾਹੁਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਪਰ ਤਿੱਖੇ ਝਟਕੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦੋਲਨ ਫਿਰ ਸੰਭਲ ਗਿਆ। ਉਸ ਵਕਤ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਥੇ ਹੋਈਆਂ ਮਹਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੇ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਲੀਹ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਹੰਡਲਾ ਮਾਰਿਆ। ਇਸ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਹੰਡਲੇ ਦਾ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਸੀ ਕਿ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਪੱਛਮੀ ਹਿੱਸਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਮਹਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਜੁੜਨ ਲੱਗੀਆਂ। ਉਦੋਂ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਖਿਲਾਫ ਮੋਰਚਾ ਮੱਲ ਲਿਆ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਨਾ ਪਾਈਆਂ ਜਾਣ। ਹੁਣ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਇਹੀ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਰਣਨੀਤੀ ਦੌਰਾਨ ਲਖੀਮਪੁਰ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਰੋਹ ਨੂੰ ਦੂਣ-ਸਵਾਇਆ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਤਕੜੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲੁਆਈ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਨਦਾਰਦ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਉਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਪੈਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣਨ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਇਹੀ ਉਹ ਨੁਕਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸਿਆਸੀ ਮਾਹਿਰ ਅਕਸਰ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਸੀ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਤੱਕ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਸਿਆਸੀ ਨੁਕਸਾਨ ਬਾਰੇ ਖੋਫ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਇਹ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਗੌਲੇਗੀ ਨਹੀਂ। ਹੁਣ ਦੇਖਣਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲਖੀਮਪੁਰ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਸਿਰ ਉਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਹ ਕਿਸਾਨ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਪਰਖ ਦੀਆਂ ਘੜੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਕ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਸਭ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪਿਛਾਂਹ ਧੱਕਣ ਲਈ ਕੋਈ ਰਣਨੀਤੀ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਕਤ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਪਾਟੋ-ਪਾਟੋ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਵੰਡੀਆਂ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਫਾਇਦਾ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਮੌਜ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਪੁੱਜ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਕਿਸਾਨ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਢਿੱਲ ਲਿਆਂਦੇ ਬਗੈਰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੀ ਨਿਗਰ ਰਣਨੀਤੀ ਘੜ ਕੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ -ਚਾਚਾ ਬੋਲਿਆ

ਲਹੂ ਲਖੀਮਪੁਰ ਦਾ!
ਏਕਾ ਜਿੱਤਦਾ ਆਇਆ ਹੈ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੀ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ਾਂ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਸੀਰੀਆਂ ਦਾ। ਕਰਨਾ ਜਾਣਨ 'ਇਲਾਜ' ਪਰ ਸ਼ਾਂਤ ਰਹਿੰਦੇ, ਹੁਕਮਰਾਨ ਦੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ 'ਟੀਰੀਆਂ' ਦਾ। ਆਉਂਦਾ 'ਪਾਰਾ' ਹੰਕਾਰ ਦਾ ਝੱਟ ਥੱਲੇ, ਚੜ੍ਹੀਆਂ ਤਖਤ 'ਤੇ ਬੈਠੀਆਂ ਮੀਰੀਆਂ ਦਾ। ਹੱਕ ਸੱਚ ਇਨਸਾਫ ਲਈ ਜੂਝਦੇ ਜੋ, ਹੁੰਦਾ ਆਸਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਰ 'ਪੀਰੀਆਂ' ਦਾ। ਜੋਸ਼ ਚਾੜ੍ਹਦਾ ਕਰਦਾ ਏ ਮੇਲ ਮੁੜ ਕੇ, ਸਾਂਝਾਂ ਫਿਰਕਿਆਂ ਵਿਚਲੀਆਂ ਚੀਰੀਆਂ ਦਾ। ਤਿੱਖਾ ਕਰੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਕੜਾ, ਡੁੱਲ੍ਹਿਆ ਲਹੂ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀਆਂ ਦਾ!

ਮੁਜਰਿਮਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਨਿਆਂ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼

ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਭਰ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਛੇੜੀ ਹੈ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਹੋਈ। ਉੱਜ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਮੁਲਕ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਲਾਜ ਰੱਖ ਲਈ ਅਤੇ ਯੂ.ਪੀ. ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤਿੱਖੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਹਾਲਾਤ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਸਾਡੇ ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਤਿੰਨ ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰਾ ਟੋਨੀ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਮੋਨੂ ਨੇ ਯੂ.ਪੀ. ਦੇ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਰਹੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗੱਡੀਆਂ ਹੇਠ ਕੁਚਲ ਕੇ ਚਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਇਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਸੱਤਾ ਦੇ ਗਰੂਰ 'ਚ ਇਹ ਕਾਰਾ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਡੂੰਘੇ ਯਕੀਨ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੋਈ ਉਸ ਦਾ ਵਾਲ ਵਿੰਗਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਿਓ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ 'ਚ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਪਿੱਛੇ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਯੂ.ਪੀ. ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. - ਬੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਹੈ। ਇਸ ਸਾਕੇ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਮੁਲਕ ਝੰਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਜੋ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਛੱਡ ਗਿਆ। ਇਹ ਹਮਲਾ ਐਨਾ ਬੇਕਿਰਕ ਸੀ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਖੁਦ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਪਿਆ।

ਦੀਆਂ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਮਿਸਾਲਾਂ ਹਨ। 1968 'ਚ (ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ) ਵਿਚ 44 ਹਤਹਤਾਈ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸਾੜ ਦੇਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਦਰਜਨਾਂ ਕਤਲੇਆਮ, ਆਦਿਵਾਸੀ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚ ਸਲਵਾ ਜੁਡਮ ਅਤੇ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਗ੍ਰੀਨ ਹੰਟ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਦੀ ਅਗਵਾਈ

ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: +91-94634-74342

ਕਾਲੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਰੁਧ ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੜਕਾਉ ਕਾਰਵਾਈ, ਅਰਾਜਕਤਾ ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਇਕ ਵੀ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਵਿੰਗ ਭਾਜਪਾ ਹੈ ਜੋ ਲਗਾਤਾਰ ਦਹਿਸ਼ਤੀ ਹਿੰਸਾ, ਭੜਕਾਹਟ, ਬੂਠ ਅਤੇ ਨਫਰਤ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਅਤੇ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ ਪਰ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਤਹਿਮਲ ਅਤੇ ਜਾਬਤੇ ਅੰਗੇ ਫਾਜ਼ੀਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਹਰ ਧਿਨ-ਉਣੀ ਚਾਲ ਨਾਕਾਮ ਹੋਈ ਹੈ।

ਵਾਲੀ 'ਖੱਬਾ ਮੋਰਚਾ ਸਰਕਾਰ' ਵੱਲੋਂ ਸਿੰਗੂਰ ਤੇ ਨੰਦੀਗ੍ਰਾਮ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ ਅਤੇ ਮਈ 2018 'ਚ ਤੂਤੀਕੋਰੀਨ (ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ) ਵਿਚ ਵੇਦਾਂਤ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਗੁੰਡਿਆਂ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਗੱਠਜੋੜ ਵੱਲੋਂ 13 ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ ਐਸੀਆਂ ਉਪਝੜੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਸਮਝਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹਨ ਕਿ ਸਮੂਹਿਕ ਹੱਕ-ਜ਼ਤਾਈ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਤੇ ਇਨਸਾਫ ਲੈਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਦਾ ਖੂਨੀ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸਾਡੇ ਸੱਤ ਦਹਾਕਿਆਂ 'ਚ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਕਾਂਗਰਸ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਖੂਨੀ ਸਾਕੇ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਹਨ ਜਦੋਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸਮੇਂ ਬੇਹੱਦ ਧਿਨ-ਉਣੇ ਕਤਲੇਆਮ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਖਸਲਤ ਦੇ ਗਵਾਹ ਹਨ।

ਇਸ ਸਾਕੇ ਵਿਰੁਧ ਉਠੀ ਵਿਅਕਤ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਦਬਾਓ ਹੇਠ ਮਹੱਤਵ ਆਂਦਿਤਿਆਨਾਥ ਸਰਕਾਰ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ ਵਿਰੁਧ ਕਤਲ ਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰਾ ਵਿਰੁਧ ਅਜੇ ਵੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਇਸ ਕਤਲੇਆਮ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਹੈ। ਇਸ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਵਕਤ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਯੋਗੀ ਇਲਾਕੇ ਤੋਂ ਮਹਿਜ਼ ਡੇਢ ਸੌ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਫਾਸਲੇ 'ਤੇ ਲਖਨਊ ਵਿਚ 'ਆਜ਼ਾਦੀ ਕਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਹਾਉਤਸਵ' ਦੌਰਾਨ 75 ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਨ ਲਈ ਗਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਮੋਦੀ ਦੀ ਖਮੋਸ਼ੀ ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. - ਬੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਖਾਸਕਰ ਮੋਦੀ-ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖਾਸ-ਮ-ਖਾਸ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਝੋਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 2012 'ਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰੇ ਨੂੰ ਮਹਿਜ਼ 9 ਸਾਲ 'ਚ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਇਹ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਸਮੂਹਿਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਪੁਲਿਸ/ਫੌਜ, ਗੁੰਡਾ ਗਰੋਹ/ਨਿੱਜੀ ਸੈਨਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਤਲੇਆਮ

ਹਿਸਟਰੀ ਸ਼ੀਟਰ ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰਾ ਉਰਫ ਟੋਨੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਖੋਫ ਇਸ ਕਦਰ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਅਪਰਾਧੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਰੁਧ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਦਾ। ਜੋ ਅਜਿਹਾ ਕਰੇਗਾ, ਉਹ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੁਲਾਈ 2000 'ਚ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿਆਸੀ ਸ਼ਰੀਕ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਯੁਵਾਜਨ ਆਗੂ ਪ੍ਰਭਾਤ ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਤੱਤਕਾਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਚਰਚਿਤ ਕਤਲ ਕਾਂਡ ਦੇ ਮੁਜਰਿਮਾਂ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਯੂ.ਪੀ. ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ

ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਚਿੱਠੀ ਵੀ ਬੇਅਸਰ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਟੋਨੀ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਥਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਰੇ ਮੁਜਰਿਮ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਅਪੀਲ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਅਜੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੇ ਤਫਟੀਸੀ ਅਫਸਰ ਆਰ.ਪੀ. ਤਿਵਾੜੀ ਨੇ ਇਸ ਸ਼ਖ਼ਸ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ, "ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰਾ ਉਰਫ ਟੋਨੀ ਭਾਜਪਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਤੇ ਯੂ.ਪੀ. ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਮੰਤਰੀ ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ ਦਾ ਖਾਸ ਬੰਦਾ ਅਤੇ ਦਬੰਗ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਤੇ ਖੋਫ ਨਾਲ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਬੰਦਾ ਸਹੀ ਤੇ ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੂਤਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਨੇਪਾਲ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਲੱਗਦਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਕੰਮ 'ਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਆਰਥਕ ਹਾਲਤ ਵੀ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਹੈ।... ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਉਪਰ ਦਬਾਓ ਪਾ ਕੇ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਜ਼ਰੀਏ ਗਵਾਹੀ ਦਿਵਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਦੀ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ।"

ਟੋਨੀ ਮਹਾਰਾਜ ਵਜੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਮਿਸ਼ਰੇ ਨੂੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਚਿਹਰੇ ਵਜੋਂ ਵਜ਼ਾਰਤ ਵਿਚ ਲੈਣਾ ਯੂ.ਪੀ. ਵਿਚ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਬੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਆਂਦਿਤਿਆਨਾਥ, ਰਾਜਪੂਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਜਾਤੀ ਦਾ ਕੁਲੀਨ ਵਰਗ ਵਿਤਕਰਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ-ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰਾ ਵਰਗੇ ਬੇਕਿਰਕ ਜਿਹਨੀਅਤ ਵਾਲੇ ਬਦਨਾਮ ਚਿਹਰਿਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਣਾਉਣਾ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. - ਬੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਦੀ ਸੋਚੀ-ਸਮਝੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਐਸੇ ਬੇਕਿਰਕ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦੀਆਂ ਜ਼ਰੀਏ ਹੀ ਸੰਘ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁਚਲ ਕੇ ਆਪਣਾ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵੱਲ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੇਕਸੂਰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਹੁਕੂਮਤੀ ਰਹਿਨੁਮਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਤੇ ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤੀ ਬੰਬ ਕਾਂਡਾਂ ਦੀ ਮੁਜਰਿਮ ਸਾਧਵੀ ਪੁੱਗਿਆ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਉਣਾ ਸਾਫ ਸੰਦੇਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਪੱਕੀ ਗਾਰੰਟੀ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕਤਲਾਂ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਕਤਲੇਆਮ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਮਨੋਬਲ ਤੋੜਨ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤੀ ਸੋਚ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਯੂ.ਪੀ. ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨੇੜੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਰੁਧ ਐਸੀਆਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਹਮਲਿਆਂ 'ਚ ਤੇਜ਼ੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਰੁਧ ਇਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਖਿੰਡਾਉਣ ਲਈ ਸਿਖਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿਖਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵੀ ਕਰੋੜਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਸੜਕਾਂ ਉਪਰ ਬੈਠੇ ਲੱਖਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਥਿਤ ਰਾਹਗੀਰਾਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਵਧੇਰੇ ਹੈ। ਇਹ ਪੱਖਪਾਤੀ ਫਿਕਰਮੰਦੀ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਸੜਕਾਂ ਖਾਲੀ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਅਦਾਲਤੀ ਫਰਮਾਨ ਬਣ ਕੇ ਹੁਕੂਮਤ ਦੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਅੰਦੋਲਨ ਉਪਰ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਹਰ ਪੱਧਰ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਜ਼ੁਕ ਹਾਲਤ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੂਝ ਅਤੇ ਸਿਆਣਪ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਹੋਰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਲਾਮਬੰਦੀ ਰਾਹੀਂ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਦਬਾਓ ਹੀ ਹੁਕੂਮਤ ਦੀਆਂ ਖੂਨੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਠੱਲ੍ਹ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮਹਾਂਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਆੜ ਪਿੱਛੇ ਲੁਟੇਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਅਸਲ ਚਿਹਰਾ ਬੇਨਕਾਬ

ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਕਰੋਨਾ (ਕੋਵਿਡ-19) ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਕਰੀਬ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕਰੋੜਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਲੈ ਲਈਆਂ, ਜਿਸ ਦਾ ਦੁੱਖ ਹੈ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਵੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਵਿਡ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨਾਲ ਹੋਈਆਂ ਮੌਤਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡਾ ਦੁੱਖ ਹੈ। ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਮੌਕੇ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੱਤਾ ਪੱਕੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹੱਥਕੰਡੇ ਵਰਤੇ ਜਿਵੇਂ ਘਰੋਂ ਦੂਰ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਨ ਗਏ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਾਪਿਸ ਪੁੱਜਣ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੈਂਕੜੇ ਕਿਰਤੀ ਕਾਮੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ, ਬਜ਼ੁਰਗ ਅਤੇ ਸਾਕ ਸਬੰਧੀ, ਨਾਰੀ-ਮਜ਼ਦੂਰ ਰਸਤਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਤੇ ਭੁੱਖਮਰੀ, ਤੰਗੀਆਂ ਨਾਲ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਗਏ।

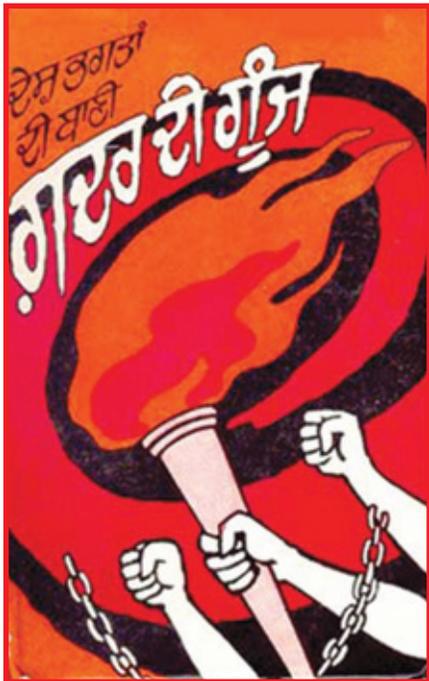
ਬੇਲਗਾਮ ਹੋਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਜੋ ਅੰਨੀ-ਬੋਲੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਨਾ ਹੀ ਸੁਣਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਦਿੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ

ਭਾਜਪਾ-ਸੰਘੀਆਂ ਨੇ ਸੱਚੇ ਆਮ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਚਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਦਸ ਦੇ ਕਰੀਬ ਜਖਮੀ ਹੋਏ। ਇਸ ਦਰਿਦਰੀ ਦੀ ਡਟ ਕੇ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਰੋਹ ਨੂੰ ਬੰਮਣ ਲਈ ਮੌਕੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਿ੍ਤਕਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਇੱਕ ਹੱਕੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸੰਗਰਾਮੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਦਰਿਦੇ ਕਸੂਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਣਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸਲਤਨਤ ਤੋਂ ਕਿਰਾਏ ਉੱਤੇ ਥਾਂ ਲੈ ਕੇ ਪਹਿਲਾ ਦਫਤਰ ਬਣਾਇਆ ਸੀ (ਡਾ. ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੱਧੂ)। ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਹੀ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਮੁਗਲਾਂ ਤੋਂ ਰਾਜ ਖੋਹ ਕੇ 1947 ਤੱਕ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਪਕੜ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕੀਤਾ। ਕਰੋੜਾਂ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀਆਂ ਦੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਰੰਗੇ। ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਾਮਰਾਜ ਕੋਲੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਹਿਰਾਂ ਹੋਂਦ 'ਚ ਆਈਆਂ। “ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਗਰਾਮ ਗਦਰੀ ਲਹਿਰਾਂ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ” (ਡਾ. ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੱਧੂ); “ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀ ਸਾਮਰਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਜੱਦੋਜਹਿਦ” (ਡਾ. ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਾਜ ਕਾਲੀਆ); “ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਇਤਿਹਾਸ” (ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼) ਅਤੇ “ਗਦਰ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ” (ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸੈਂਗਰ) ਆਦਿ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਬੰਧੀ ਕੀਤੇ ਖੋਜ ਕੰਮ ਵਾਲੀਆਂ

ਭਾਵ ਰੱਬ ਇੱਕ ਹੈ, ਇੱਕ ਦੀ ਗੱਲ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦੀ ਮੁਦੱਈ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਫੁਪੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ ਅੱਜ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਸਭ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਅਵਲਿ ਅਲਹ ਨੂਰ ਉਪਾਇਆ ਕਦਰਤਿ ਕੇ ਸਭ ਬੰਦੇ। ਏਕ ਨੂਰ ਤੋਂ ਸਭ ਜਗੁ ਉਪਜਿਆ ਕਉਨ ਭਲੇ ਕੇ ਮੰਦੇ। ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਇਹੋ ਮੁੱਖ ਵਾਕ ਕਹੇ ਸਨ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਜਨਮ ਇੱਕ ਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸਭ ਇੱਕੋ ਜੈਸੇ ਹਨ, ਕੋਈ ਛੋਟਾ ਜਾਂ ਵੱਡਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਗੁਰੂਆਂ-ਪੀਰਾਂ ਜਾਂ ਭਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨ ਕੇ ਚੱਲਣ ਪਿੱਛੇ ਰਾਜ ਕੀ ਹੈ?

ਮਾਇਆ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਇਆ ਕੁਝ ਹੱਥਾਂ ਨੇ ਨੱਪੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਮਾਇਆ ਦੀ ਕਾਣੀ ਵੰਡ ਦਾ ਕਸੂਰ ਹੈ। ਮਾਇਆ ਜਾਲ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਪ ਸਮਝ ਕੇ ਅਣਜਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਕਿਸਾਨ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਬਰੂਹਾਂ ਉੱਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਬਣਾਏ ਤਿੰਨ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਪਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਬਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਕਰੀਬ 750 ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਦੀ ਆਹੁਤੀ ਦੇ ਚੁਕੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਨਾਦਰਸ਼ੀ ਯੁੱਠੀ ਅਤੇ ਪੱਥਰ ਦਿਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅੱਖ ਨਮ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਾਮਰਾਜ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਇਆਂ ਨੂੰ 75 ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਦੇਸ਼ ਚੀਨ ਵਿਚ ਇਨਕਲਾਬ ਹੋਇਆਂ ਨੂੰ 73 ਸਾਲ। ਯਾਦ ਰਹੇ, ਜਦੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਾਮਰਾਜ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਵਿਚ ਰਾਜਸੱਤਾ ਉੱਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀ ਚੀਨ ਵਿਚ ਵੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਜਾਂ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਜਨਮ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਚੀਨ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਹਿਰ ਦੀ ਮੋਢੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਲਾਇਆ ਸੀ। ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਅਮਰੀਕਾ-ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਠੀਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੀਨ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪਸੰਦੀ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਾਮਰਾਜ ਦਾ ਜੂਲਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਜਾਗ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਕਿਤਾਬਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਖੋਜ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਰਾਜ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਬੇਰਹਿਮੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਕੇ ਅੱਜ ਦੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਵਿਚ ਕਿਰਤੀ ਜਮਾਤ ਵਲੋਂ ਲੁੱਟ ਵਿਰੋਧੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਤੱਕ ਲੈ ਕੇ ਜਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨਿੱਜਵਾਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਮੂਹਿਕ ਵਿਚਰਨਾ ਪੈਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ 'ਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ 'ਏਕੇ' ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਘੇਰਾ ਬਣਾ ਕੇ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

“ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਅਤੇ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਯਾਦਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਵੋ।” (ਮਨਮੋਹਨ ਪੂਨੀ)

ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਨੂੰ 75 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਰਾਜ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤਾਂ ਮਿਲ ਗਈ, ਪਰ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉਸ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਿਆ, ਜਿਸ ਸੋਚ ਦੇ ਸਦਕਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਾਮਰਾਜ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ 'ਚੋਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਲੁੱਟ-ਰਹਿਤ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਹੋਣੀ ਸੀ, ਪਰ ਹੋ ਕਿਉਂ ਨਾ ਸਕੀ? ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਘੋਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਫਲਸਫੇ ਅਨੁਸਾਰ

ਹਿੰਦ ਵਾਸੀਓ ਰੱਖਣਾ ਯਾਦ ਸਾਨੂੰ ਕਿਤੇ ਦਿਲਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਭੁਲਾ ਜਾਣਾ। ਖਾਤਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਲੱਗੇ ਹਾਂ ਚੜ੍ਹਨ ਫਾਂਸੀ ਸਾਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਨਹੀਂ ਘਬਰਾ ਜਾਣਾ। ਸਾਡੀ ਮੌਤ ਨੇ ਵਤਨ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲੀਂ ਵਤਨ ਦਾ ਇਸ਼ਕ ਜਗਾ ਜਾਣਾ। ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਓ ਚਮਕਣਾ ਚੰਦ ਵਾਂਗੂੰ ਕਿਤੇ ਬਦਲਾਂ ਹੇਠ ਨਾ ਆ ਜਾਣਾ। (ਗਦਰ ਦੀ ਗੂੰਜ)

ਵਲੋਂ: ਇੰਡੋ-ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੈਰੀਟੇਜ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਮਨਮੋਹਨ ਪੂਨੀ, ਫੋਨ: 347-753-5940

ਵਜ਼ੀਫਾ ਘੁਟਾਲਾ: ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਰਕਮ ਮੋੜਨ ਦੇ ਹੁਕਮ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਵੇਰਕਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਸਬੰਧੀ ਵਜ਼ੀਫਾ ਘੁਟਾਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਜਾਂ ਦਫਤਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਘੁਟਾਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਲਜਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਇਕ ਹਫਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪੁਲਿਸ

ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਲਗਭਗ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਸਫਾਈ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਰੈਗੂਲਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਜਿਸ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਵੇਰਕਾ ਨੇ ਭਾਜਪਾ 'ਤੇ ਤਿੱਖਾ ਹਮਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ

ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਾਉਣ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਯੂਪੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਟੱਪ ਗਈ ਹੈ। ਡਾ. ਵੇਰਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਲਖਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਹਿੰਸਾ ਸਬੰਧੀ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੰਨੀ ਮੰਦਭਾਗੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਕ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਸੁਹਿਰਦ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਖਿਲਾਫ ਧਰਨੇ ਲਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ।

ਈਕੋਸਿੱਖ ਨੇ ਵੈਟੀਕਨ 'ਚ ਵਾਤਾਵਰਨ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨਫਰੰਸ 'ਚ ਕੀਤੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ

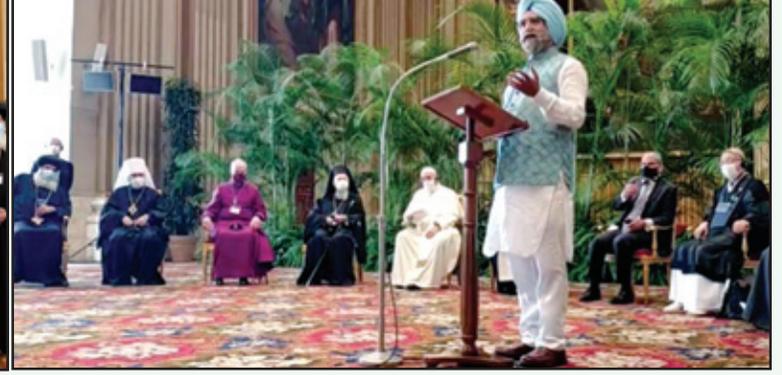
ਵੈਟੀਕਨ ਸਿਟੀ: ਸਿੱਖ ਪੱਖ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਿਆਂ ਈਕੋਸਿੱਖ ਨੇ ਵੈਟੀਕਨ ਵਿਖੇ 40 ਤੋਂ ਵੱਧ ਧਾਰਮਿਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਨ ਸਬੰਧੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਯੂ.ਐਨ. ਕਲਾਈਮੈਟ ਕਾਨਫਰੰਸ ਲਈ ਵਾਤਾਵਰਨ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਵੱਡੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਇਕੱਤਰਤਾ “ਧਰਮ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ: ਕਲਾਈਮੈਟ ਕਾਨਫਰੰਸ ਲਈ ਅਪੀਲ” ਪੇਪ ਫਰਾਂਸਿਸ ਵਲੋਂ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸਲਾਮ, ਯਹੂਦੀ, ਹਿੰਦੂ, ਬੁੱਧ, ਤਾਓ, ਜੈਨ, ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਗਲਾਸਗੋਆ, ਸਕਾਟਲੈਂਡ 'ਚ 31 ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ 12 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੇ ਕਲਾਈਮੈਟ ਕਾਨਫਰੰਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਇਕੱਠੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਬੁਲੰਦ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਰੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਯੂ.ਐਨ. ਕਲਾਈਮੈਟ ਕਾਨਫਰੰਸ ਧਰਤੀ ਦੇ ਵਿਗੜਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਉਮੀਦ ਦੀ ਆਖਰੀ

ਕਿਰਨ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਚੋਂ ਆਏ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਫੈਸਲਾਕੁੰਨ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ।

ਹੈ, ਇਹਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹੋਣਗੇ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਲਈ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮੌਕੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ

ਰਹੇ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ। ਈਕੋਸਿੱਖ ਵਲੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੁਲ 365 ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਵਿੱਤਰ ਜੰਗਲ ਲਗਾਏ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਰਾਜਨੀਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹੁੰਦਿਆਂ

ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਲਈ ਵੱਡੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਈਕੋਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾ ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ, ਭਾਰਤ ਤੇ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵਾਤਾਵਰਨ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ, ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਤੇ ਵਰਲਡ ਇਕਨਾਮਿਕ ਫੋਰਮ ਵਰਗੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਦੇ ਵਧ ਰਹੇ ਤਾਪਮਾਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਈਕੋਸਿੱਖ ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 550 ਸਾਲਾ ਗੁਰਪੁਰਬ ਉੱਤੇ 10 ਲੱਖ ਰੁੱਖ ਲਾਉਣ ਦਾ ਅਹਿਦ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ 'ਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਵਿੱਤਰ ਜੰਗਲ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। 40 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ 550 ਰੁੱਖਾਂ ਵਾਲੇ ਇਹ ਜੰਗਲ 200 ਗਜ਼ਾਬਾਂ 'ਚ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਈਕੋਸਿੱਖ ਵਲੋਂ ਸੰਗਤ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਹੁਣ ਤੱਕ 350 ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੰਗਲ ਲਗਾਏ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਈਕੋਸਿੱਖ ਦੇ ਡਾ. ਰਾਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਟਲੀ ਦੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਵੀ ਤਾਲਮੇਲ ਕੀਤਾ।

ਇਹ ਮੌਕੇ ਈਕੋਸਿੱਖ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਰਾਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਤਾਵਰਣ 'ਚ ਵਿਗੜ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਚਿੰਤਾ

ਦਾ ਸ਼ਬਦ 'ਪਵਣੁ ਗੁਰੂ ਪਾਣੀ ਪਿਤਾ...॥' ਵੀ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਰ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਈਕੋਸਿੱਖ ਵਲੋਂ ਜਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾ

ਪੇਪ ਫਰਾਂਸਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ 'ਚ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਆ ਰਹੇ ਵੱਡੇ ਬਦਲਾਵਾਂ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਗਲਾਸਗੋਆ ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਮੌਕੇ ਅਗਲੀ

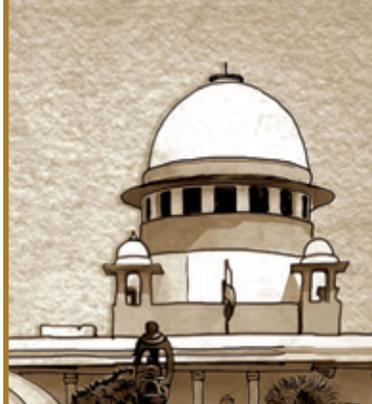

ਬੀਤੀ ਤਿੰਨ ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਅਗਲਾ ਦਿਨ, ਚਾਰ ਅਕਤੂਬਰ, ਮੇਰੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹੋਰ ਸੱਟ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ ਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇਣ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਅਜਿਹੀ ਸੱਟ ਵੱਜ ਚੁਕੀ ਸੀ, ਇਸ ਵਾਰੀ ਇਹ ਸੱਟ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਵਿਚ ਹੋਈ ਖੂਨੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਦਾਲਤ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਨਾਲ ਵੱਜੀ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਖੋਕੇ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਫਸਲ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਨਸਲ ਦੇ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਡੇਰੇ ਲਾਈ ਬੈਠੇ ਸਨ, ਫਿਰ ਨਵੰਬਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਬਾਰਡਰਾਂ ਉੱਤੇ ਜਾ ਕੇ ਬਹਿਣਾ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਬੀਬੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਬਣਾਈ ਫਿਰਦੇ, ਪਰ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਉੱਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਛੋੜ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਚਾਰ ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਖਬਰ ਸਾਹਮਣੇ ਪਈ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਕੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਇਹ ਗੁੱਸਾ ਝਾੜ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਤੇ ਸੜਕਾਂ ਰੋਕ ਕੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਸਾਰੇ ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਆਖੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਅੱਗੇ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ? ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਕਹੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੁੱਦਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ਤਾਂ ਸੜਕਾਂ ਰੋਕ ਕੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਚੇ-ਖੁਚੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਕਈ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸਾਨੂੰ ਲੋਕਤੰਤਰ ਤੋਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕੀਆਂ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਝੂਠੀ ਕਥਾ ਪ੍ਰਚਾਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਿਰਫ ਦੋ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿਚ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਚੱਲੇ ਸਨ ਤੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਾਈਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕਰਤੂਤ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਸੜਕਾਂ ਰੋਕੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਕੋਈ ਬੀਬੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਬੰਦਾ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਅਰਜ਼ੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਵਾ ਕੇ ਜੱਜਾਂ ਤੋਂ

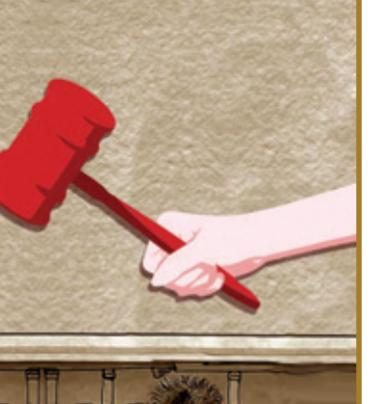
ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਹੱਕ ਦੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਗਾਰੰਟੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਮਲਾਂ ਨਾਲ ਹੋਊਗਾ

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਸਭ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ। ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਇਸ ਦੌਰ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਗਲ ਘੁੱਟਣ ਵਾਲੇ ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹਾਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਨਹੀਂ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਣਾਏ ਹਨ

ਅਤੇ ਲੜਾਈ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਦੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਖਲ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ, ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੀਦਾ। ਦੂਸਰੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਪਹਿਲ ਕੀਤੀ, ਉਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਮਨ ਖੱਟਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬੀਤੀ ਬਾਰਾਂ ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਦਿਨ ਚਾਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਰਾਏ ਦੇਣ ਲਈ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਚਾਰ ਜਣੇ ਉਹ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ, ਜਿਹੜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਬੋਲਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ-ਪ੍ਰਸਤੀ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਿਸਾਨ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਾਲਾ ਤਾਂ ਨਿਖੇਧੀ ਹੁੰਦੀ ਵੇਖ ਕੇ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਹੀ ਨਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਗਿਆ, ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਜਣੇ

ਕਦੇ ਕਿਸਾਨ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਮਾਹਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨੇ ਤਾਂ ਸਾਫ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਕੇ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਤਿਕਾਰ ਕਹਿਣ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ, ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਇਨਸਾਫ-ਪਸੰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਤਾਜ਼ਾ ਮੁੱਦਾ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਕਿਸਾਨ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਲੋਕਤੰਤਰ

ਵਿਚ ਇਹ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੀਡੀਏ ਵਿਚ ਆ ਚੁੱਕੀ ਇਹ ਸੱਚਾਈ ਗੱਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਕਿ ਸੱਤਾ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਵਿਚ ਜੀਪ ਮਾਰੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਚਲ ਕੇ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਸਾਰਾ 'ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ' ਆਪਣੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਕਾਤਲ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਰੁੱਝਾ ਸੀ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਥਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਬਹਿਸ ਛੇੜਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਯਤਨ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਹੋਰ ਚੇਤੇ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਹੜਾ ਕਈ ਵਾਰੀ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਆ ਚੁਕਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਮੁੜ-ਮੁੜ ਓਸ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਵਿਹਾਰ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਹਾਣੀਆਂ

ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਪਿੜ

ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ
ਫੋਨ: 91-98140-68455

ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਲਈ ਆਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਅਦਾਲਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਦੀ ਰਹੇ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਅੱਜ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਸਕੇ ਕਿ ਇਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚਾਰ ਸੀਨੀਅਰ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਆਪਣੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਨਾਲ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਫਿਰ ਕੀ ਬਣਿਆ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਜੱਜਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੌੜਾ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਫਿਰ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਵਾਲੀ ਕੁਰਸੀ ਮਿਲ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਉੱਤੇ ਕਈ ਦੋਸ਼ ਲੱਗ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਵਕਤ ਚਲਾ ਰਹੀ ਸਰਕਾਰ ਬਾਰੇ ਅਚਾਨਕ ਬਦਲ ਗਿਆ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕੀ ਸੀ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਵਜੋਂ ਉਹ ਸਾਹਿਬ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰੀ ਤੋਹਫੇ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਜਿੱਦਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਛੇੜੀ, ਉਸ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਕਈ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਇੱਕ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬਾਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਨਾਲ ਹੀ ਚਰਚਾ ਚੱਲ ਪਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਜੱਜ ਭੋਪਾਲ ਗੈਸ ਕਾਂਡ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਨੂੰ ਟਰੱਕ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਬਣਾਏ ਪੰਜ-ਤਾਰਾ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਮੁਖੀ ਜਾ ਬਣਿਆ ਤੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਜਿਨੀ ਤਨਖਾਹ ਮਿਲਣ ਲੱਗ ਪਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਬਦਨਾਮੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਚੱਲੀ ਤਾਂ ਉਸ 'ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ' ਨੂੰ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣਾ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਹਫਤਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਸੱਟ ਮਾਰਨ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਸ਼ੁਕਰ ਹੈ ਕਿ ਹਫਤੇ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਦਾ ਕੇਸ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਲਿਆ ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨਾਲ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖੁੱਜੇ ਲਾਇਆ, ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਹੌਸਲਾ ਬੰਨ੍ਹਾਇਆ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ

ਨੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਤਿੱਖੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਰੱਦ ਕਰ ਕੇ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਚੰਗਾ ਸਮਝਿਆ। ਇਸ ਨਾਲ ਜਿਹੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਉਹ ਸਥਾਈ ਨਹੀਂ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਕਾਰਨ ਅਜੇ ਡਾਵਾਂਡੋਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਛੇੜੀ ਕੀਤੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿਚ ਨਿਆਂ ਦਾ ਆਖਰੀ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਬੇਈਮਾਨ ਧੁਰੰਤਰਾਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕਈ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕ-ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਸੱਟ ਲੱਗਦੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਵਾਰ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਦੇ ਖੂਨੀ ਕਾਂਡ ਦੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਜਿਵੇਂ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਕਾਤਲਾਂ ਵੱਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਲਿਹਾਜ਼ਦਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਛੇੜੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਗਹਿਰੀ ਸੱਟ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਖਵਾਲੀ ਦੀ ਆਸ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਆਸ ਉਹ ਕਿਸ ਪੜਾਅ ਤੱਕ ਪੁਚਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲ ਆਸਥਾ ਤੈਅ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕ ਉਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਇਸ ਆਸ ਨਾਲ ਬੱਝੇ ਹੋਏ ਹਾਂ, ਜਿਹੜਾ 'ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕ' ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਬਾਰੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਪਹਿਰੇਦਾਰੀ ਦੀ ਆਸ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਆਸ ਪੂਰੀ ਹੋਈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਮਲਾਂ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਕਈਆਂ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਇਕ ਦੇ ਵਾਰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵੀ ਉਸ ਦੀਆਂ ਝੜਪਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਸਾਧਾਰਨ ਘਰਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਚੰਗੇ ਨੰਬਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਲ ਹੀ ਦੇਖਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵੱਲ ਘਟ ਹੀ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਮਾਤਾਂ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਮੁੰਡੇ ਦਸਵੀਂ ਵਿਚ ਹੋ ਗਏ। ਸਾਡੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਹੈਡਮਾਸਟਰ ਰਘੂਨਾਥ ਸਹਾਇ ਜੀ ਤੇ ਸੈਕੰਡ ਮਾਸਟਰ ਮੁਲਖਰਾਜ ਬਰੇ ਲਾਇਕ ਤੇ ਮਿਹਨਤੀ ਸਨ। ਹੈਡਮਾਸਟਰ ਜੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹਿਸਾਬ, ਅਲਜਬਰਾ ਤੇ ਜਮੈਟਰੀ ਸਾਰਾ ਮੂੰਹ-ਜ਼ਬਾਨੀ ਯਾਦ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕਦੇ ਕਿਤਾਬ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੜ੍ਹਾਇਆ। 1958-59 ਵਿਚ ਦਸਵੀਂ ਦੇ 39 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਨਤੀਜੇ ਆਏ ਤਾਂ 20 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਫਸਟ

ਡਵੀਜ਼ਨ, 11 ਦੀ ਹਾਈ ਸੈਕੰਡ ਅਤੇ ਬਾਕੀ 6 ਦੀ ਥਰਡ ਡਵੀਜ਼ਨ ਆਈ। ਪੈਂਟ-ਸਰਟ ਵਾਲੇ ਹੈਡਮਾਸਟਰ ਦੀ ਥਰਡ ਡਵੀਜ਼ਨ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨੰਬਰਾਂ ਦੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਜਦ ਹੈਡਮਾਸਟਰ ਜੀ ਦੇ ਘਰੋਂ ਗਜ਼ਟ ਤੋਂ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਪਤਾ ਕਰਨ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਨੰਬਰਾਂ ਵਲ ਦੇਖ ਕੇ ਕਹਿੰਦੇ, 'ਭਾਈ! ਤੂੰ ਤਾਂ ਬੜਾ ਗੁੱਝਾ ਰੁਸਤਮ ਨਿਕਲਿਆ।' 'ਭਾਈ' ਆਖਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਕੀਆ ਕਲਾਮ ਸੀ। ਦਸਵੀਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਢਾਈ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਕੇ ਜੇ.ਬੀ.ਟੀ. ਕਰਕੇ ਮਈ 1965 ਵਿਚ ਮਾਸਟਰ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਇਤਫਾਕ ਇਹ ਕਿ ਸਕੂਲ ਉਸੇ ਹੰਕਾਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲਾ ਮਿਲਿਆ। ਸਕੂਲ ਮੈਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਜਾਂਦਾ

ਸੀ। ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਸਕੂਲ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਵਜੇ ਲਗਦਾ ਸੀ ਤੇ ਡੇਢ ਵਜੇ ਛੁੱਟੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਹੰਕਾਰੀ ਬੰਦੇ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨਾਲ ਟਰੱਕ ਵੀ ਬਣਾ ਲਏ ਸਨ। ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਕੋਠੀ ਵੀ ਪਾ ਲਈ। 'ਇਕ ਕਰੇਲਾ ਦੂਜਾ ਨੀਮ ਚੜ੍ਹਾ' ਦੀ ਕਹਾਵਤ ਮੁਤਾਬਕ ਧੌਣ ਵਿਚ ਹੰਕਾਰ ਦਾ ਕਿੱਲਾ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਡਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਟਿੱਚਰਾਂ ਕਰਕੇ ਨੀਵਾਂ ਦਿਖਾਉਣਾ ਉਸ ਦੀ ਆਦਤ ਬਣ ਗਈ। ਉਦੋਂ ਕਾਨਵੈਂਟ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਜਿੰਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਫੈਲੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਮਧਰੀਆਂ ਮਟੀਆਂ ਵਾਲੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੋਹਣੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਕ ਦਿਨ ਸਕੂਲ ਛੁੱਟੀ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਦੇ ਦਰਖਤਾਂ ਦੀ ਛਾਵੇਂ ਕੁਝ ਚਿਰ ਆਰਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲ੍ਹਾ ਮਾਰੀ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ, 'ਨਹੀਂ! ਘਰ ਚਲ ਕੇ ਆਰਾਮ ਕਰਾਂਗਾ।' ਉਸ ਨੇ ਟਿੱਚਰ ਕੀਤੀ, 'ਆਹੋ! ਘਰ ਪੱਖੇ ਥੱਲੇ ਜੂ ਆਰਾਮ ਕਰਨਾ ਹੋਣਾ ਹੈ।' ਉਦੋਂ ਬਿਜਲੀ ਵਾਲਾ ਪੱਖਾ ਕਿਸੇ ਕਿਸੇ ਘਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਟਿੱਚਰ ਬੜੀ ਚੁੜੀ (ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੇਰੇ ਘਰ ਬਿਜਲੀ ਵਾਲਾ ਪੱਖਾ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ)। ਉਸ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਜਵਾਨ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ। ਇਕ ਬਹੁਤ ਮਧਰੀ ਕੁੜੀ ਦੀ ਉਹ ਮੰਗਣੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮਾਇਆ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਕਰਨੀ ਵੀ ਕਿਸੇ ਤਕੜੇ ਘਰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਮੁੰਡਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਭ ਰਿਹਾ। ਕਾਰ, ਚੇਨੀਆਂ, ਵੰਗਾਂ ਤੇ ਕੜਿਆਂ ਨਾਲ ਧੀ ਦੀ ਕਰੂਪਤਾ ਤੇ ਮਧਰਪਨ ਢਕਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਗਵਾਂਢ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਘਰਵਾਲੀ ਦੀ

ਮਾਸੀ ਦੀ ਧੀ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਹ ਹਰ ਸਾਲ ਪਤਨੀ ਸਮੇਤ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਕਦੀ ਮਿਲਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਇਆ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਵਾਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਦੱਸ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਦੱਸ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਬੀ.ਟੈਂਕ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਹੈਂਕੜ ਦੇ ਉਲਟ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਕਿਸੇ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਦੱਸ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ (ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਮੁੰਡੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਸੀ)। ਹੰਕਾਰ ਕਾਰਨ ਉਹਨੇ ਮੇਰੇ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ, ਉਹਨੂੰ ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦੀ ਅਮੀਰੀ ਦੇਖ ਕੇ ਮੈਂ ਆਪ ਹੀ ਉਹਨੂੰ ਕਹਿ ਦੇਵਾਂਗਾ- 'ਮੇਰਾ ਲੜਕਾ ਹੀ ਦੇਖ ਲਵ'। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ 'ਮੇਚ' ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਦੱਸਾਂਗਾ। 'ਜ਼ਰੂਰ', 'ਜ਼ਰੂਰ' ਕਹਿ ਕੇ ਉਹ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਮਹੀਨੇ ਕੁ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਭੋਗ 'ਤੇ ਗਿਆ। ਭੋਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ, 'ਸੁਣਾ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਮੁੰਡੇ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਕੀਤਾ?' ਮੈਂ ਕਿਹਾ, 'ਭਾਜੀ ਤੁਹਾਡੇ 'ਮੇਚ' ਦਾ ਕੋਈ ਘਰ ਲੱਭੇਗਾ ਤਾਂ ਹੀ ਦੱਸ ਸਕਾਂਗਾ।' ਕਹਿੰਦਾ- 'ਕਮਾਲ ਹੋ ਗਈ, ਸਾਡੇ ਮੇਚ ਦਾ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।' ਇਉਂ, ਜੋ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋਈ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਪੁਰਾਣਾ ਵੇਲਾ ਸਭ ਯਾਦ ਸੀ। ... ਕੋਣ ਜਾਣੇ, ਕਿਸ ਮੋਤ ਤੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਿਸ ਪਾਸੇ ਬਦਲ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਦੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਮਾੜਾ ਨਾ ਸਮਝੋ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਠੀਕ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ-ਹੰਕਾਰ ਦਾ ਸਿਰ ਨੀਵਾਂ।

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਘਰਿੰਡਾ)
ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ (ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ)
ਫੋਨ: 510-909-8204

ਸੰਧੂ ਦਾ ਕਤਲ, ਸ. ਗੁਰਤੇਜ ਸਿੰਘ ਦੀ ਚੀਖ ਤੇ ਗੁਸੈਲ ਚਿੰਤਕ

'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮੀਡੀਆ ਭੂਮਿਕਾ ਸਬੰਧੀ ਮਰਹੂਮ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਸਿੱਖ-ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਿੱਖ-ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੇ ਖੁਲ੍ਹਾ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਲਈ ਤਸੱਲੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਰਚੇ ਦੀ ਉਹ ਵਾਲੀ ਰਵਾਇਤ ਅਮੋਲਕ ਦੇ ਤੁਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਥਾਇ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ 9 ਅਕਤੂਬਰ 2021 ਵਾਲੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਪਰਹਾਰ ਦਾ 'ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਦਾ ਕਤਲ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਭਵਿੱਖੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ' ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਸੰਪਾਦਕ ਦੀ ਡਾਕ

ਹੇਠਲਾ ਲੇਖ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਪਰਹਾਰ ਨੇ ਜਿਸ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਅਤੇ ਸੌਂਡ ਨਾਲ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਚਿੰਤਕਾਂ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਧੰਨ ਹੈ।

ਅਜਿਹੇ ਦਾਨਸਵਾਰਾਂ ਨੇ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੀ ਜਿੰਨਾ ਜ਼ੋਰ ਦੁਸਮਣ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਲਾਇਆ ਹੈ, ਉਨੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਬਾਰੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਹੁਣ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਚਿੰਤਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਉਹ ਰਹੀਆਂ ਜਾਂ ਉਹ ਸਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੂਰਾਂ ਦੀ ਘੰਡੀ ਕਿਵੇਂ ਚੱਬਣੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਸਿਆਸੀ ਤਾਂਡਵ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਜੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਨਤੀਜੇ, ਭੁਤਕਾਲ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ 84 ਦੀ ਭਿਆਨਕ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਵਰਗੇ ਨਿਕਲ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਮੋਦੀ-ਸ਼ੈਲੀ ਵਰਗੇ ਨਿਕਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੋਦੀ-ਸ਼ੈਲੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨੋਂ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਹਿਤ ਵਿਚ ਹਨ, ਪਰ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੇ। ਬਿਲਕੁਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਸਾਡੇ ਨਾਮਨਿਹਾਦ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਦਾਨਸਵਾਰ ਇਹ ਦੱਸੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਕਿਥੇ, ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਉਂ ਬਣਨਾ ਹੈ, ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੈ, ਪਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ? ਇਸ ਨਾਲ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਲਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚ ਟਿਕਾਉਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰਹਾਰ ਨੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹੇ ਦਾਨਸਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਅਤੇ ਬਿਜਲਈ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਯੂ-ਟਿਊਬ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਸੰਵਾਦ ਲਈ ਵੰਗਾਰਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਾਂਗ ਏਸੇ ਮੁੱਦੇ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਮੁਤਾਬਿਕ ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਅੰਕ (44) ਵਿਚ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਪਰਹਾਰ ਦਾ ਲੇਖ ‘ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਦਾ ਕਤਲ, ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਭਵਿੱਖੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ’ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ. ਪਰਹਾਰ ਨੇ ਖਾੜਕੂਵਾਦ ਦੇ ਇਕ ਖਾਸ ਦੌਰ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨੁਕਤੇ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਨੁਕਤਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਹੀ ਸ. ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਲੇਖ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੀ ਗਿਆ ਹੈ, ਅੱਜ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਉਭਰ ਰਹੀ ਸਿਆਸਤ ਬਾਰੇ ਤੱਖਲੇ ਵੀ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਗੁਰੂ-ਸੋਚ ਅਰਥਾਤ ਗੁਰਮਤਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਆਪਣੇ ਖਿੱਤਾ ਮੂਲਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ, ਬਹੁ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਆਲਮੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਪਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਹੀ ਕਈ ਪੰਜਾਬਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਤਰਾਈ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਵੱਸੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਕੇਂਦਰਿਤ ਪੰਜਾਬ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਿੱਖ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਬਾਈ ਮਾਣਮੱਤੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਬਣੇ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚਲੇ ਪਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਭਾਵੇਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਜੋਕੇ ਮੌੜ 'ਤੇ ਕੁਝ ਤੱਤ-ਪੱਤੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਬੋਲੇੜਾ ਦਖਲ ਇਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਮਾੜੀ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ 3 ਅਕਤੂਬਰ 2021 ਨੂੰ ਜੋ ਕੁਝ ਯੂ.ਪੀ ਦੇ ਲਖੀਮਪੁਰ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਿਹੇ ਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਸੱਜਣਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਭੁਗਤ ਸਕਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਲਖੀਮਪੁਰ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨੀ ਲਹੂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਰੰਗ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਜੂਝ ਮਰਨ ਦਾ ਸਿੱਖ-ਜਜ਼ਬਾ ਬਿਲਕੁਲ ਮਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਏਨਾ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਲਖੀਮਪੁਰ ਦੀ ਕਿਸਾਨੀ ਬਜ਼ੁਰਗੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਦਖਲ ਨੂੰ ਚਿਮਟੇ ਨਾਲ ਚੁੱਕਣ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਵਾਸਤਵਿਕ ਵਾਸਤਵ ਨੂੰ ਸੌਣੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਜਕੜ ਕੇ ਵੇਖਾਂਗੇ ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਮਿਕ ਪਛਾਣ ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਵੰਡੀਆਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਾਂਗ ਨਜ਼ਰ ਆਏਗਾ। ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਪਹਿਲਾਂ 1947 ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ 84 ਵੇਲੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਚੁਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪਾਸੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਰੰਗ ਵਿਚ ਵਧਦੇ ਕਦਮ ਮਾਨਸਿਕ ਆਤੰਕਣ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਡਰ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਸਤਾ ਮੈਂ ਇਸ ਲਈ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਮੋਦੀ/ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਯੂ ਪੀ ਇਕਾਈ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹੜੀ ਆਪਸੀ ਖਾਨਾਜੰਗੀ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਬਲੀ ਦਾ ਬਕਰਾ ਭਾਲਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਤਰਾਈ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬਲੀ ਦਾ ਬਕਰਾ

ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬਹਾਨਾ ਨਾ ਦਈਏ। ਪਛਾਣ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਿਧਾਂਤਕੀ ਤੋਂ ਖਿਸਕ ਕੇ ਉਲਾਰ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਪਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਉਲਾਰ-ਖੱਬੂ ਅਤੇ ਉਲਾਰ ਸੱਜੂ ਵਰਗੇ ਸਿਆਸੀ ਪੇਂਤੜਿਆਂ ਦੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਪਹੁੰਚ (ਜੇ ਕਿਧਰੇ ਹੈ), ਸਿਆਸੀ ਮਜ਼ਰੀਕਰਣ ਦੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਦੌੜ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਆਸੀ ਫੱਟਾਬਾਜ਼ੀ ਨੇ ਜਗੀਰਦਾਰੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਚੋਣਿਆਂ ਵਿਚ ਜਗਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੌਮੀਅਤ ਦੇ ਕਾਲਪਨਿਕ ਆਗੂ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਭਰਮ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੋਣ ਕਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸੇ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਸਿਆਸੀ ਕੁਤਕੇ ਵਾਂਗ ਵਰਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਡੱਬਬੰਦੀ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੀ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੁਗਤਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ

ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਨ ਰਹੇ ਤਾਂ ਹਾਲਾਤ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ:
ਅੰਧੇ ਕਾ ਨਾਉ ਪਾਰਖੂ ਏਵੈ ਕਰੇ ਕੁਆਉ॥
ਇਲਤ ਕਾ ਨਾਉ ਚੌਧਰੀ ਕੂੜੀ ਪੂਰੇ ਥਾਉ॥1288
ਇਹ ਨਹੀਂ ਭੁਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਅਵਸਥਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਵੀ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁੰਦੀ ਵੀ ਰਹਿਣੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਣੀ ਸਾਰਿਆਂ ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਸੱਚ ਨਾਲ ਉੱਠੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਪਰਹਾਰ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਸਬੰਧਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਰ ਰੋਕ ਕੇ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਣ ਦੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਰੀਝ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਅੰਨ੍ਹੇ ਬੋਲਿਆਂ ਦੇ ਘੜਮੱਸ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਪਰਹਾਰ, ਮੈਨੂੰ ਕਸੂਤਾ ਫਸਿਆ ਹੋਇਆ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਣ ਦੀ ਰੀਝ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਦਾਨਸਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਹ ਲੇਖ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ

ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਵਾਂਗ ਜੁੜੇ ਹੋਇਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ 'ਚ ਲੂਣ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਇਸ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਨਹੀਂ, ਵਿਰੋਧੀ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਿਗੂਣੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਆਸਰੇ ਪਹੁੰਚਣ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਫੁੰਡੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਅੰਧ ਭਗਤ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਅਜਮੇਰਨਾਮਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਹਸਤਾਖਰ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਭਰਮਜ਼ਾਲ ਵਿਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਹ ਤਾਂ ਕਦੇ “ਹਮ ਰੁਲਤੇ ਫਿਰਤੇ ਕੋਈ ਬਾਤ ਨ ਪੂਛਤਾ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਸੰਗਿ ਕੀਰੇ ਹਮ ਬਾਪੇ/167॥” ਵਰਗੀ ਹਲੀਮ ਬਚਨਬਖਸ਼ਤਾ ਤੋਂ ਵੀ ਮਹਿਰੂਮ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਜੇ ਸੁਮਤਿ ਨਾ ਬਖਸ਼ਣ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਕਰਤਬੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਮਤਿ ਹੁੰਗਾਰਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੀ ਭਰਨਾ ਹੈ, ਬਿਨਾ ਪੜ੍ਹੇ ਅਣਗੋਲਿਆ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਹੋਣਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਭੁਗਤਦਾ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਨਾ ਹੋਇਆਂ ਵਰਗਾ ਹੈ। ਰਾਏ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਵਾਂਗ ਲੈਣ ਦੀ ਵਧੀਕੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੀ ਚੂਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਮਸੀਹੀ ਸੂਰ ਵਿਚ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੂਰ ਵਿਚ ਸੂਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਾਉਂਦਾ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੱਦਾਰੀ ਵਰਗਾ ਦਖਲ ਸਮਝ ਕੇ ਲਗਾਤਾਰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੋਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਏ ਕਿ ਬਹੁ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਡੋਬਾਂਗੇ ਤਾਂ ਆਪ ਵੀ ਡੁੱਬਣ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਰਬਤ ਦੇ ਭਲੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸਿਦਕ ਅਤੇ ਸੰਤੋਖ ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਭੱਜ ਕੇ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ

ਮੈਂ ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਹਾਂ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਸੰਵਾਰਨਾ ਮੇਰਾ ਕੰਮ ਹੈ, ਪਰ ਸੱਚ ਪੁੱਛੋ ਤਾਂ ਮੈਂ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬੇੜੀਆਂ ਵਿਚ ਜਕੜਿਆ ਹੋਇਆ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੋਚ ਵਾਲੀ ਅਧਿਆਪਕਾ ਹਾਂ। ਆਪਣੇ ਕਿੱਤੇ ਨੂੰ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਪਸੰਦ ਕਰਦੀ ਹਾਂ। ਹਰ ਵਕਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਮੇਰੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਸਕੂਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ

ਮੀਨੂੰ ਬਾਲਾ
ਫੋਨ: 91-70091-04153

ਦਸੰਬਰ, ਜਨਵਰੀ, ਫਰਵਰੀ ਵਿਚ ਦੁਹਰਾਈ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਮਾਰਚ ਵਿਚ ਪੇਪਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪੇਪਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਸ ਕੁ ਛੁੱਟੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਦਸੰਬਰ ਤੋਂ ਫਰਵਰੀ ਤੱਕ ਹਰ ਬੱਚਾ ਆਪਣੇ ਸਾਲਾਨਾ ਪੇਪਰਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿਚ ਜੁਟਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮਾਪੇ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਪੂਰੀ ਗੌਰ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਪੇਪਰਾਂ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਚਾਅ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਛੁੱਟੀਆਂ ਵਿਚ ਬੱਚੇ ਨਾਨਕੇ ਜਾਂ ਦਾਦਕੇ ਤੁਰ ਜਾਂਦੇ। ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਮਾਮੇ-ਮਾਸੀਆਂ, ਚਾਚੇ-ਤਾਏ, ਭੂਆ ਦੇ ਜੁਆਕਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡਦੇ ਤੇ ਮਿਲਵਰਤਣ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਵੀ ਸਿੱਖਦੇ ਸਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮਾਂਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਭੈਣ-ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ। ਮਾਰਚ ਵਿਚ ਹੋਏ ਪੇਪਰਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਬੋਸਬਰੀ ਨਾਲ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਅਪਰੈਲ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਹੀ ਅਗਲੀ ਕਲਾਸ ਲਈ ਖਿੱਚ ਕੇ ਤਿਆਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

ਨਹੀਂ ਦਿਖਦਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੇਪਰਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਜੋਸ਼ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਿਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਉਤਸੁਕਤਾ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਮਾਪੇ, ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਹੀ ਉਲਝੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਨੇ ਤੇ ਪੱਲੇ ਵੀ ਕੁਝ ਪੈਦਾ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਮੈਨੂੰ ਇੰਝ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕੀਮਤੀ ਖੋਹ ਲਿਆ ਹੈ।

ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਆਨਲਾਈਨ ਪੜ੍ਹਾਈ ਮੇਰੇ ਸੋਚ ਮੁਤਾਬਕ ਤੁਰੰਤ ਬੰਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੋਝਾ ਮਜ਼ਾਕ ਹੈ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ। ਮੇਰੇ ਬਹੁਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਇਹ। ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਜੁਆਕ ਆਸਿਕ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਨੇ ਮੋਬਾਈਲਾਂ ਨੇ। ਵ੍ਰਟਸਐਪ ਗਰੁੱਪਾਂ ਤੋਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਜ ਕੇ ਬੇਦਕਫ਼ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮੁਕ ਦਰਸ਼ਕ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਤਮਾਸ਼ਾ ਦੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ

ਦੇ ਬੱਚੇ ਸਮਝਦੇ ਨਹੀਂ। ਡੰਡਾ ਚੱਕ੍ਰਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀਡੀਓ ਬਣਾ ਕੇ ਵਾਇਰਲ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਨੌਕਰੀ ਤਾਂ ਜਾਉਂਦੀ ਹੀ, ਨਾਲ ਹੀ ਇੰਜ਼ਰ ਵੀ ਜਾਉ। ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਦਾ ਅਧਿਆਪਕ ਤਾਂ ਘਰੋਂ ਸਹੁੰ ਖਾ ਕੇ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਫੋਲੂ ਹੋਣ ਦਾ ਡਰ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲੰਬੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦਾ। ਕਈ ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ-ਕਾਪੀਆਂ ਤੇ ਪੈਨਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਕੂਲ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਹੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਸਕੂਲ ਵੜਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਬਿਨਾਂ ਗੱਲੋਂ ਹੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਵਰਦੀ ਨਹੀਂ ਪਾ ਕੇ ਆਉਂਦੇ। ਬਿਨਾਂ ਪੜ੍ਹੇ ਹੀ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵਜ਼ੀਫ਼ੇ ਦੇਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਲੋੜ ਵੀ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ? ਬਹੁਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਾਂ, ਪਰ ਕਿਵੇਂ? ਹੱਥ ਪੱਲੇ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਕੁਝ ਹੋ ਨਹੀਂ। ਗੌਰ ਕਰੋ, ਜੇ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਫਿਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵੀ ਕਿੱਥ ਕਰੇਗਾ? ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਗੱਲੋਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁੱਟੀ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੰਨ ਲਓ, ਮਾਰਨਾ ਵੀ ਗਲਤ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸਕੂਲ ਆਏ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪੜ੍ਹੇ ਹੀ ਪਾਸ ਕਰ ਦੇਣਾ ਇਹ ਕੀ ਹੈ? ਮੇਰੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ

ਜਾ ਸਕਦਾ।
ਹਰਚਰਨ ਪਰਹਾਰ ਦੇ ਇਸ ਲੇਖ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦਿਆਂ ਮੈਨੂੰ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਾਥੀ ਗੁਰਬਚਨ ਦੇ 'ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਭੰਬਲਭੁਸਾ' ਨਾਂ ਦੇ ਕਿਤਾਬਚੇ ਦੀ ਯਾਦ ਆ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਗੁਰਬਚਨ ਨੇ ਸਿੱਖ ਨੁਕਤੇ ਤੋਂ ਇਸ ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਕ ਦੀ ਕਰੜੀ ਜਵਾਬ-ਤਲਬੀ ਕਰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨਾਲੋਂ ਸਦਾ ਸਦਾ ਲਈ ਨਿਖੇੜਨ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਤਹਿਤ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਅੰਦਰ ਸਮੁੱਚੇ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਅੰਨੀ ਨਫਰਤ ਫੈਲਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਮਿਥਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਇਹ ਤਰਕ ਜਿਧਰ ਉਸ ਨੂੰ ਲਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਧਰ ਹੀ ਸੰਨਤੋੜ ਭੱਜਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਿਨਾ ਦਿਮਾਗ ਉਪਰ ਜੋਰ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸਿੱਖ ਫਲਸਫਾ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਹਿੰਦਾ ਕੀ ਹੈ ਜਾਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਲੋਅ ਵਿਚ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਗੁਰਬਚਨ, ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਾਰ ਬਾਰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਫਲਸਫਾ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਾਂ ਤਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਬਲਕਿ ਸਰਬਤ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ।
ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਯੂ-ਟਿਊਬ 'ਤੇ ਪਏ ਆਪਣੇ ਢੇਰਾਂ ਪ੍ਰਵਚਨਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਹਦਿਮੇ ਦੀ ਜ਼ਹਿਰ ਮਾਰਨ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਵਖਰੇਪਣ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰਨ ਦੀਆਂ ਨਸੀਹਤਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਖੁਦ ਉਹ ਹਦਿਮੇ ਦੀ ਜ਼ਹਿਰ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ; ਜ਼ਹਿਰ ਨਾਲ ਹੀ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ 'ਦੂਸਰਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ' ਜ਼ਹਿਰ ਹੀ ਉਚਰੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਸਪਿਰਿਟ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਮਰਹਮ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਪ੍ਰੋ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਤਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਖੁਦ ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਤਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਕਈ ਕਿਧਰੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਸੂਰ ਨਜ਼ਰੀ ਆਈ ਹੈ? ਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਸ. ਗੁਰਤੇਜ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਸਾਇਸਤਾ ਸੰਜਣ ਨੂੰ ਸੰਧੂ ਦੇ ਕਤਲ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਵਚਨ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਸਰੋਬਾਧਾਰ ਚੀਖ ਜੇ ਮਾਰਨੀ ਪਈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਦਿਲ ਕਿੰਨਾ ਦੁਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਗੁਸੈਲ ਚਿੰਤਕ ਨੂੰ ਗੁਰਬਚਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ:
'ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਪੰਥ ਜਾਂ ਮਾਰਗ ਦੀ ਹੀ ਸੰਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਫਿਰਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ। ਪੂਰਨਤਾ ਤਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਸਤੇ (ਇਕੱਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ), ਪੂਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਇਹ ਗਾੜੀ ਰਾਹ ਹੈ।'
-ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ

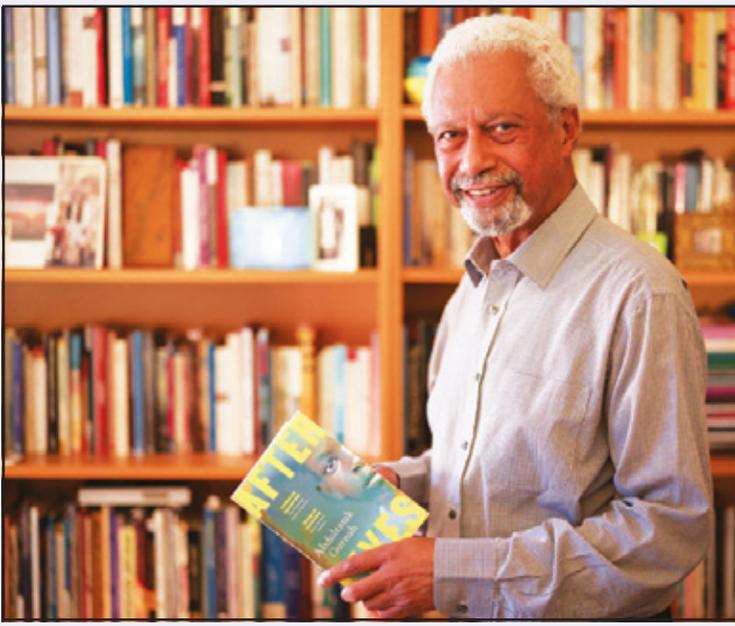
ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਾਂ?

ਪੰਜਵਾਂ ਅਫਰੀਕੀ

ਐਤਕੀਂ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਨੋਬੇਲ ਇਨਾਮ ਅਬਦੁਲ ਰਜ਼ਾਕ ਗੁਰਨਾਹ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਸਤੀਵਾਦ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲੁਆਈ ਹੈ।

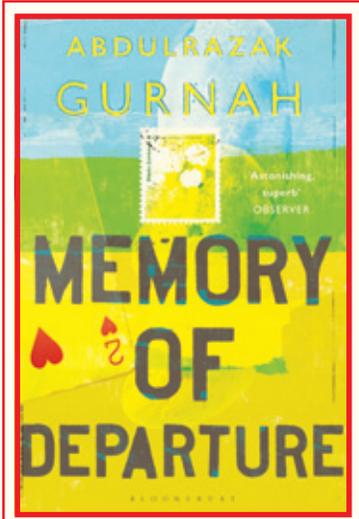
ਅਬਦੁਲ ਰਜ਼ਾਕ ਗੁਰਨਾਹ ਅਲ-ਕਿਦੀ ਜਦੋਂ ਜਾਂਜੀਬਾਰ (ਤਨਜ਼ਾਨੀਆ) ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੇਖਕ ਬਣਨ ਦੀ ਕਦੇ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਇਕ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਯਾਦ ਸਤਾਉਣ ਲੱਗੀ ਜੋ ਉਹ ਪਿਛੇ ਛੱਡ ਆਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ

ਸ਼ਾਹਿਦ ਏ ਚੌਧਰੀ

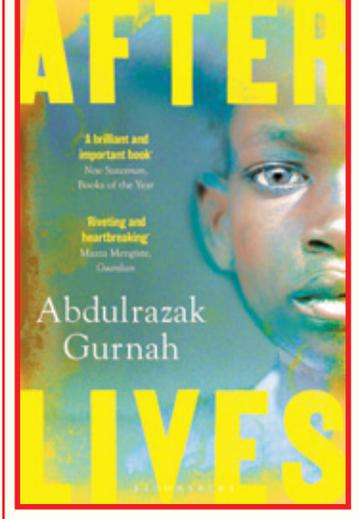
ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਲਮ ਚੁੱਕ ਲਈ। ਜਾਂਜੀਬਾਰ ਵਿਚ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਰਬ ਮੂਲ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਦਮਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਸਭ ਕਾਸੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਗੁਰਨਾਹ ਨੇ 1968 ਵਿਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਸ਼ਰਨ ਲੈ ਲਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਸਵਾਹਿਲੀ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਲ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਉਜਾੜੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦਰਦ ਦੇ ਇਰਦ-ਗਿਰਦ ਘੁੰਮਦੀਆਂ ਹਨ।

2004 ਦੇ ਆਪਣੇ ਇਕ ਲੇਖ ਵਿਚ ਗੁਰਨਾਹ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਲੇਖਕ ਲਈ ਦੂਰੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਲਪਨਾ ਬੰਦ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰੇ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਸੁਝਾਅ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਜਾੜਾ ਉਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ। ਲੇਖਕ ਇਕੱਤ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਰਚਨਾ ਇਸ ਲਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਦੋਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸੱਚ ਨੂੰ ਖਾਮੋਸ਼ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਨਾਹ ਦੀ ਲੇਖਣੀ ਵਿਚ ਬਸਤੀਵਾਦ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਦੀਪਾਂ ਦੀ ਖੇਡ ਵਿਚ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਸਿੱਧਾਂ ਤੇ ਦਿਆਪੁਰਨ ਚਿਤਰਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਸਵੀਡਿਸ਼ ਅਕਾਦਮੀ ਨੇ 7 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ 2021 ਲਈ ਗੁਰਨਾਹ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਨੋਬੇਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ।

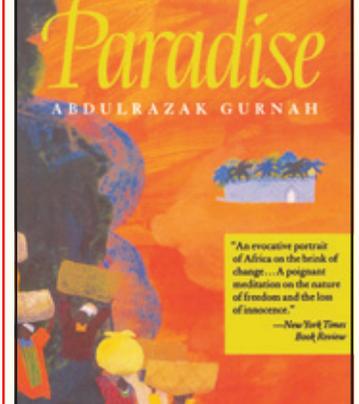
ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਗੁਰਨਾਹ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਬਸਤੀਵਾਦ ਅਤੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਅਨੁਭਵ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਲਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਦੀ ਆਮ ਤੋਂ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਪੂਰਬੀ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿਚ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਕੀ ਸੰਸਾਰ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੁਰਨਾਹ ਦੇ ਹੁਣ ਤੱਕ 10 ਨਾਵਲ ਅਤੇ ਕਈ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਲੀਕ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਲਿਖੇ ਆਪਣੇ ਨਾਵਲ 'ਪੈਰਾਡਾਈਜ਼' (1994) ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਬੁੱਕਰ (ਫਿਕਸ਼ਨ) ਅਤੇ ਵਿਟਬ੍ਰੇਡ ਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਦੇ ਲਈ 'ਸ਼ਾਰਟ ਲਿਸਟ' ਕੀਤਾ

ਅਬਦੁਲ ਰਜ਼ਾਕ ਗੁਰਨਾਹ ਦਾ ਪਲੇਠਾ ਨਾਵਲ 'ਮੈਮਰੀ ਆਫ ਡਿਪਾਰਚਰ'।

ਸਾਲ 2020 ਵਿਚ ਛਪਿਆ ਅਬਦੁਲ ਰਜ਼ਾਕ ਗੁਰਨਾਹ ਦਾ ਨਾਵਲ 'ਆਫਟਰਲਾਈਵਜ਼'।

ਗੁਰਨਾਹ ਦਾ ਚਰਚਿਤ ਨਾਵਲ 'ਪੈਰਾਡਾਈਜ਼'।

ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਵਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੀ ਵਿਸ਼ਵ ਜੰਗ ਦੌਰਾਨ ਗੁਲਾਮ ਪੂਰਬੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਲ 'ਬਾਈ ਦਿ ਸੀ' (2001) ਨੂੰ ਬੁੱਕਰ ਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਲਈ 'ਲਾਂਗ ਲਿਸਟ' ਅਤੇ ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਟਾਈਮਜ਼ ਬੁੱਕ ਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਲਈ 'ਸ਼ਾਰਟ ਲਿਸਟ' ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਵਲ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 2007 ਵਿਚ ਫਰਾਂਸ ਵਿਚ 'ਆਰ.ਐਫ.ਐਈ. ਵਿਟਨੈੱਸ ਆਫ ਦਿ ਵਰਲਡ ਐਵਾਰਡ' ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਗੁਰਨਾਹ ਨੇ 'ਅਸੇਜ਼ ਆਨ ਅਫਰੀਕਨ ਰਾਈਟਿੰਗ' ਦੇ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਦਾ ਸੰਪਾਦਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ 'ਏ ਕੰਪੈਨੀਅਨ ਟੂ ਸਲਮਾਨ ਰੁਸ਼ਦੀ' (2007) ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਹਨ। 1987 ਤੋਂ ਉਹ 'ਵਾਸਾਫਿਰ' ਦੇ ਕੋਟਰੀਬਿਊਟਿੰਗ ਐਡੀਟਰ ਹਨ। ਉਹ ਕਈ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਦੇ ਜੱਜ ਵੀ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੋਨ ਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਫਾਰ ਅਫਰੀਕਨ ਰਾਈਟਿੰਗ ਅਤੇ ਬੁੱਕਰ ਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਗੁਰਨਾਹ ਨੂੰ 2006 ਵਿਚ ਰਾਇਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਲਿਟਰੇਚਰ ਦਾ ਫੈਲੋ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਗੁਰਨਾਹ ਦਾ ਜਨਮ 20 ਦਸੰਬਰ, 1948 ਨੂੰ ਜਾਂਜੀਬਾਰ ਸਲਤਨਤ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜੋ ਹੁਣ ਤਨਜ਼ਾਨੀਆ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਜਾਂਜੀਬਾਰ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਅਰਬ ਮੂਲ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਦਮਨ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਹ 1968 'ਚ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਦੇ ਵਜੋਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਆ ਗਏ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ: ਮੈਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਇਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਅੱਜ ਵਰਗਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅੱਜ ਅਤਿਵਾਦ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਮੁਲਕਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕ ਭੱਜ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਗੁਰਨਾਹ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕ੍ਰਾਈਸਟ ਚਰਚ ਕਾਲਜ, ਕੈਂਟਰਬਰੀ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਲੰਡਨ ਦਿੰਦੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਕੈਂਟ ਚਲੇ ਗਏ ਜਿੱਥੇ 1982 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਕ੍ਰਾਈਟੇਰੀਆ ਇਨ ਦਾ ਕ੍ਰਿਟਿਸਿਜ਼ਮ ਆਫ ਵੈਸਟ ਅਫਰੀਕਨ ਫਿਕਸ਼ਨ' ਵਿਚ ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ. ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। 1980 ਤੋਂ 1983 ਤੱਕ ਉਹ ਨਾਈਜੀਰੀਆ ਦੀ ਬਾਯੋਰੋ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕਾਨੋ ਵਿਚ ਲੈਕਚਰਾਰ ਰਹੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਕੈਂਟ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ-ਮੁਕਤੀ ਤੱਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਰਹੇ।

ਫਿਲਹਾਲ, ਪਿਛਲੇ ਲਗਭਗ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਨੋਬੇਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਗੁਰਨਾਹ ਪਹਿਲੇ ਅਫਰੀਕੀ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਵੇਲੋ ਸ਼ੇਯਿਕਾ (ਨਾਈਜੀਰੀਆ, 1986), ਨਗੀਬ ਮਹਿਰੂਜ਼ (ਮਿਸਰ, 1988), ਨਡੀਨ ਗੋਰਡਿਮਰ (ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ, 1991) ਅਤੇ ਜਾਨ ਮੈਕਸਵੈੱਲ ਕੋਟੇਤਜੀ (ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ, 2003) ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਹਾਸਲ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਨੋਬੇਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਗੁਰਨਾਹ ਪੰਜਵੇਂ ਅਫਰੀਕੀ ਹਨ।

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ 'ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ' ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉੱਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਤਰਾਂ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਜੇ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 23 ਅਕਤੂਬਰ 2021 ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-504

ਕਦੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦਾ ਟਾਂਗਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀਗਾ ਸ਼ਹਿਰ ਕੁਰਾਲੀ। ਕੀ ਹੋਇਆ ਜੇ ਨਵੇਂ ਯੁੱਗ ਨੇ ਸਾਥੋਂ ਪਿੱਠ ਘੁਮਾ ਲਈ। ਮਰਸਡੀ ਵਾਂਗ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਟਾਂਗਾ ਨਾਲੇ ਘੋੜਾ। ਭਾਵੇਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕਰ ਗਿਆ ਵਕਤ ਚੰਦਰਾ ਲੋਹੜਾ।

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-502

ਖੇਤਾਂ ਦਾ ਗੁੱਸਾ 'ਕੱਠਾ ਹੋ ਕੇ ਕਿਸਾਨੀ ਨੂੰ ਏਕੇ ਵਿਚ ਪਰੇ ਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ ਹੈ ਦਿੱਲੀ ਜਾ ਕੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸਭ ਬਸੰਤੀ ਪਾ ਕੇ ਸਿਦਕ-ਸੰਜਮ ਨੇ ਰੰਗ ਵਿਖਾਇਆ। ਲੋਕ ਘੋਲ ਜਿੱਤ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਇਆ। -ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢਪਾਲੀ, ਬਠਿੰਡਾ। ਫੋਨ: 91-94176-49275

ਗੁਰੂ ਦਾ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਧਰਨੇ 'ਤੇ ਬਹਿ ਗਿਆ, ਕਾਨੂੰਨ ਕਰਵਾਉਣੇ ਰੱਦ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਗਿਆ। ਪਸੂ-ਢਾਂਡਾ ਸਭ ਸਾਂਭਣੈ ਤੇ ਖੇਤੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੋਕਣੀ, ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਹ ਮੰਜੀ ਅਸੀਂ ਏਕੇ ਨਾਲ ਠੋਕਣੀ। -ਮਾਸਟਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਲੰਮੇ ਫੋਨ: 925-325-2486

ਛੱਡ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰ ਆਏ ਹਾਂ ਵਿਚ ਟਰਾਲੀਆਂ ਡੇਰੇ ਲਾਏ। ਜਿੰਦਗੀ ਬੜੀ ਹੰਢਾ ਚੁਕੇ ਹਾਂ ਐਵੇਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਚਿੱਟੇ ਆਏ। ਸਰਕਾਰੀ ਧੌਣ 'ਤੇ ਗੋਡਾ ਸਾਡਾ ਛੱਡਦੇ ਨੂੰ ਹੁਣ ਬਿਨਾ ਮਨਾਏ। -ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧੋਰ ਫੋਨ: 91-98783-37222

ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਦਰਦ ਸਾਫ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਤਸਵੀਰ ਕਿਨੇ ਝੱਖੜ ਤੁਫਾਨ ਲਿਖੇ ਨੇ ਵਿਚ ਤਕਦੀਰ। ਆਖਦੇ ਨੇ ਖੇਤਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪੇ ਫਕੀਰ, ਜੱਗ ਆਖੇ ਔਨਦਾਤਾ ਪਰ ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਹਾਂ ਪੀਰ। -ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰੀ

ਘਟ ਘਟ 'ਚ ਵਸੀ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਕਰਜੇ ਲਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਕਿਤੇ ਹੋਰ। ਇਮਾਨਦਾਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਝੂਠਿਆਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠਾ ਚੋਰ। ਗੁਲਸ਼ੋਰੇ ਉਤਾ ਲਏ ਪੈਸਿਆਂ ਦੇ ਫਿਰ ਕਹਿਣ ਸਾਡਾ ਕੀ ਕਸੂਰ? ਸਿਆਸੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡਰ ਮਾਰੀ ਜਾਵੇ ਰੁੱਸੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਨੇ ਤਖਤਾ ਪਲਟਣਾ ਜਰੂਰ। -ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੂਰ ਫੋਨ: 91-98784-69639

ਐ ਜਾਲਮ ਸਰਕਾਰੇ ਨਿਕੰਮੀਏ ਖੋਲ੍ਹੋ ਅੱਖਾਂ, ਦੇਖ ਖੋਲ੍ਹੋ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਜੋ ਜੰਗਲਾਂ 'ਚ ਮੰਗਲ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹੱਕਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕੰਡਿਆਂ ਦੀ ਸੇਜ 'ਤੇ ਸੌਂ ਕੇ ਰਤੇ ਮੈਦਾਨ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਜਗ੍ਹਾ ਮਿਲੀ ਹਰ ਆਈ ਮੁਸੀਬਤ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਨ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਹੱਕ ਪਲੇਟ 'ਚ ਪਰੋਸਿਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ ਘਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਹੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। -ਦਰਸ਼ਨਪਾਲ ਦੋਸਾਂਡ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-501 ਅੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਗਹਿਰਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਹੋਠਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਕਹਿ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਕਿੱਦਾਂ ਬਿਆਨ ਕਰਾਂ ਇਹ ਦਿਲ ਦਾ ਜੋ ਹਾਲ ਇਹ ਹੈ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦਜਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਰਹਿ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। -ਬੱਲਾ ਲਬਾਣਾ ਫੋਨ: 848-235-8344

ਸੁਪਨਿਆਂ ਵਿਚ ਲਟਕਦੇ ਅੰਬਾਂ ਦੇ ਬਾਗ !

ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ ਗੁਲਪੁਰ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜਿਲੇ ਵਿਚ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। 1960-70 ਦਰਮਿਆਨ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਅੰਬਾਂ ਦੇ ਰੁੱਖ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਦੋਂ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦਾ 75% ਹਿੱਸਾ ਬਰਾਨੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸਿੱਚਾਈ ਹਲਾਟ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਪਾਸੇ ਅੰਬਾਂ ਦੇ ਬਾਗ ਸਨ। ਹਰ ਬਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਚਾਰ ਬੂਟੇ ਜਾਮਣਾਂ ਦੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਦੋਂ ਸਿਰਫ ਸਾਡਾ ਪਿੰਡ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਾਰਾ ਦੁਆਬਾ ਹੀ ਅੰਬਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰੋਪੜ ਤੋਂ ਅੰਬਾਲੇ ਤੱਕ ਵੀ ਅੰਬਾਂ ਦੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ-ਮੁਕੇਰੀਆਂ ਵਾਲੀ ਮੁੱਖ ਸੜਕ

ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਾਉਂਦੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਤਕਰੀਬਨ ਦੋ ਕੁ ਸੌ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਬਾਂ ਦੇ ਇਹ ਰੁੱਖ ਲਾਏ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਕਈ ਵਾਰ ਜਿਹਨ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ ਦੇ ਉਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਕਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਧਰਤੀ ਬਰਾਨੀ

ਸਨ। ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਜੂਹਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਮੋਰ ਬੋਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਮੋਰਾਂ ਦੇ ਬੋਲਣ ਨੂੰ ਅਤੇ ਡੱਡੂਆਂ ਦੀ ਗੜ੍ਹ-ਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਬਰਸਾਤ ਦੀ ਆਮਦ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਮੋਰਾਂ ਦੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਐਨੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ 'ਆਓ... ਆਓ...' ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਚੋਗਾ ਚੁਗਣ

ਨਾਲ ਠੋਕੇਦਾਰ ਨਾਲ ਕੱਚੇ-ਪੱਕੇ ਅੰਬ ਲੈਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਇਕਰਾਰ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਜਿਣਸ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਇਟਲਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਸਾਡਾ ਪਿੰਡ ਤਾਂ ਕੀ, ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਉਦੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਸੰਸਾਰ ਨਾਲ ਕੱਚੇ ਰਸਤਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਜੁੜੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਾਗਾਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਹੋਂ ਅਤੇ ਫੇਰ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਤੋਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਰਾਹੋਂ ਮੰਡੀ ਲਗਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਗੁਲਪੁਰ ਦੇ ਅੰਬਾਂ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ; ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਰੁਲੀਏ ਦੇ ਬਾਗ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈ ਕੇ। ਪੈਲ ਵਾਲੇ ਅੰਬ ਹੋਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਟਪਕਾ ਅੰਬ ਹੋਰ ਅਤੇ ਪੱਕੇ ਹੋਏ ਅੰਬ ਹੋਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਬਲਦ-ਰੋੜੀਆਂ 'ਤੇ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਦੇਖੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੱਡਿਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਰਾਹੋਂ ਦੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਬਲਦ-ਰੋੜੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਕਾਫਲਾ ਗਈ ਰਾਤ ਚੱਲਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਭੂਤਰੇ ਸਾਨੂੰ ਬਲਦਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਰੋੜੀਆਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਖੜ੍ਹ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਜ਼ਰੂਰ ਲਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵੱਡਿਆਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਆਪਣੇ ਬਾਗ ਵਿਚ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਸਾਂ। ਠੋਕੇਦਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਿੰਦੇ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ। ਉੱਥੇ ਰੱਜ ਕੇ ਅੰਬ ਚੂਪੇ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਸਾਡੀ ਜਿਣਸ ਵਿਚੋਂ ਕਰ ਲਈ ਜਾਂਦੀ। ਅੰਬ ਚੂਪਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਇਹ ਬਾਗ ਸਾਡਾ ਹੀ ਹੈ। ਅੰਬ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ 'ਅੰਬੀਆਂ ਨੂੰ ਤਰਸੋਗੀ, ਛੱਡ ਕੇ ਦੇਸ ਦੁਆਬਾ' ਬੋਲੀ ਦੁਆਬੇ ਦੇ ਨਾਂ ਹੀ ਰਜਿਸਟਰ ਹੋਈ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਾਟਕੀ ਕਵਿਤਾ 'ਅੰਬੀ ਦਾ ਬੂਟਾ' (ਬੈਲਡ) ਨੂੰ ਕਿਸ ਨੇ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ?

ਅਫਸੋਸ ਕਿ 1980 ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦਿਆਂ ਅੰਬਾਂ ਦੇ ਇਹ ਬਾਗ ਸਾਡੇ ਲਈ ਬੇਲੋੜਾ ਭਾਰ ਬਣ ਗਏ ਸਨ। ਸਬਮਰਸੀਬਲ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਤਕਰੀਬਨ 100% ਰਕਬਾ ਸਿੱਜਾਈ ਹੋਠ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਸਾਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਨਵੇਂ ਬੀਜ ਅਤੇ ਰਸਾਇਣਕ ਖਾਦਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਉਚ ਸਦਕਾ ਕਣਕ ਅਤੇ ਝੋਨੇ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਝਾੜ ਵਧ ਗਏ ਸਨ। ਅੰਬਾਂ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕਿਸਮਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸੀ ਅੰਬਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੱਕਤ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਸੀ। ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਮਾਪਿਆਂ ਉੱਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਦਰਖਤ ਵੇਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਕਣਕ ਝੋਨੇ ਵਰਗੀਆਂ ਲਾਹੇਵੰਦ ਫਸਲਾਂ ਬੀਜੀਆਂ ਜਾਣ। ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦਾ ਜਾਦੂ ਵੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਦ ਤੋਂ ਬਦਤਰ ਹੋ ਚੁਕੇ ਸਨ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਵੀ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਘਰ ਵਿਚ ਵੀ ਬਾਗ ਵੇਚਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਘੁਸਰ-ਮੁਸਰ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਜਦੋਂ ਗੱਲ ਮੇਰੇ ਬਾਬੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਬਾਗ ਪੁੱਟਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਟਵਾ ਦਿਓ। ਸਾਡੇ ਬਾਪ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਚਾਚੇ-ਤਾਣੇ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਬਾਬੇ ਦੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1988 ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਦੇਖ-ਦੇਖੀ ਤਕਰੀਬਨ 3-4 ਏਕੜ ਵਿਚ ਲੱਗਾ ਬਾਗ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ। ਪਿੰਡ ਦਾ ਚੜ੍ਹਦਾ ਪਾਸਾ ਸਫਾ ਚੱਟ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। 200 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਵਿਰਾਸਤ ਉੱਜੜ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵਾਪਰਿਆ, ਪੂਰੇ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਜਿੱਥੇ ਅੰਬਾਂ ਦੇ ਰੁੱਖ ਸਨ। ਇੰਜ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੇਸੀ ਅੰਬਾਂ ਅਤੇ ਦੇਸੀ ਫਸਲਾਂ ਖਿਲਾਫ ਰਚੀ ਗਈ ਕੋਈ ਸਾਜਿਸ਼ ਸੀ।

ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੁਲਪੁਰ
ਮੈਲਬੋਰਨ (ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ)
ਫੋਨ: +0061411218801

ਦੇ ਦੋਹੀਂ ਪਾਸੀਂ ਅੰਬਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਰੁੱਖ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਸਾਡੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਜੇ ਵੀ ਇਸ ਸੜਕ ਦੇ ਦੋਹੀਂ ਪਾਸੀਂ ਵਿਰਲਾ ਟਾਵਾਂ ਰੁੱਖ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਲਗਭਗ ਸੰਨ 2000 ਤੱਕ ਅੰਬਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਬੋਲੀ ਲੱਗਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਤਿਹਾਸ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਪਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਤੋਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ 1922-23 ਦੌਰਾਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਉੱਠੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬੁੱਧਰ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਰਾਹੀਂ ਮੁਹਾਲੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੁਕੇਰੀਆਂ ਤੱਕ ਜਾਂਦੀ ਸੜਕ ਦੇ ਦੋਹੀਂ ਪਾਸੀਂ ਲੱਗੇ ਅੰਬਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਉਦੋਂ 3 ਸਾਲ ਤੱਕ ਉਪਰੋਕਤ ਸੜਕ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਅੰਬਾਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਗਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਲੂਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਾਗ ਸਾਡੇ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਬਾਬਿਆਂ ਨੇ ਲਾਏ ਹੋਣਗੇ। ਸਾਡੇ ਬਾਬੇ ਦੱਸਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬਾਬਿਆਂ ਨੂੰ ਮੋਢਿਆਂ ਉੱਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਘੜੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਅੰਬਾਂ

ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅੰਬਾਂ ਦੇ ਬਾਗਾਂ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਗੁਲਾਮ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਾਗ ਪਾਣੀ ਦੇ ਛੱਪੜ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਸਨ। ਫੇਰ ਵੀ ਸਾਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਗਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਨੇਕਾਂ ਖੇਤੀ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਦਿਆਲੇ ਵੀ ਹਨ, ਪਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫੇਰ ਵੀ ਸਹੀ ਸੇਧ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ। ਅੰਬ ਜਾਤੀ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਸਾਡੇ ਮਾਹਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਜਰਖੇਜ਼ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਝੋਨੇ ਵਰਗੀਆਂ ਬੇਗਾਨੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਇਸ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਬੇਰੀਆਂ, ਔਲੇ, ਐਲਾਬੀਰਾ ਆਦਿ ਸਖਤ ਜਾਨ ਫਸਲਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਕੁੱਬੜ ਸੀ/ਹੈ।

ਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਅੰਬਾਂ ਨੂੰ ਕੋਹਰ ਨਿਕਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਚਾਰ-ਚੁਫੇਰਾ ਜ਼ਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕੋਇਲਾਂ ਲੰਬਾ ਸਫਰ ਤੈਅ ਕਰ ਕੇ 'ਸਾਡੇ ਬਾਗਾਂ' ਵਿਚ ਡੇਰੇ ਲਾ ਦਿੰਦੀਆਂ

ਸਾਡੀਆਂ ਕੱਚੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਉੱਤੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਜ਼ਾਰੇ ਨੂੰ ਮਕਬੂਲ ਕਵੀ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, "ਪਿਆ ਅੰਬੀਆਂ ਨੂੰ ਖੂਹ ਤੇ ਕੋਇਲ ਕੂਕ ਪਈ..."। ਉਦੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਅੰਬਾਂ ਨੂੰ ਪਏ ਕੋਹਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਠੋਕੇਦਾਰ ਬਾਗਾਂ ਦਾ ਸੌਦਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਬਾਗ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵੱਲੋਂ ਸੌਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ

ਰੋੜੀਆਂ ਦੇ ਅਗਲੇ ਪਾਸੇ ਲਾਲਟੈਨ ਲਮਕਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਫਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਵਾਇਤੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਬਹੁਤਾ ਡਰ ਭੂਸਰੇ ਸਾਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਬਲਦਾਂ ਦੇ ਸੱਟ-ਫੇਟ ਨਾ ਮਾਰ ਦੇਣ। ਜਦੋਂ ਅੰਬਾਂ ਦਾ ਮੌਸਮ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁੰਭ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਸਾਡੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਪਿੰਡ ਦਾ ਗੋਤਾ

ਫਿਲਮੀ ਖੇਤਰ ਲਈ ਬਹੁਪੱਖੀ ਆਸ ਤੇ ਧਰਵਾਸ ਕਰਨਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸਿਬੀਆ

ਫਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਤੇ ਮੁਨਾਫੇ ਦਾ ਖੇਤਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਿਲਮੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੈਸੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੱਕ ਹਰ ਕੋਈ ਮੁਨਾਫੇ ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਇਕ ਨਾਮ ਸ. ਕਰਨਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸਿਬੀਆ ਹੈ, ਜੋ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਮੁਨਾਫੇ ਤੋਂ ਇਸ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਸਮਾਜ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਤੇ ਅਰਥ-ਭਰਪੂਰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਉਹ ਲਗਭਗ ਡੇਢ

ਜੋਤੀ ਹੀਰ, ਜਲੰਧਰ
ਫੋਨ: 91-86997-75563

ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਨਿਰਮਾਤਾ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਲੇਖਕ ਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਵਜੋਂ ਨਿਰੰਤਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ 10 ਅਕਤੂਬਰ 1954 ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਸ. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿਬੀਆ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਬੇਅੰਤ ਕੌਰ ਦੇ ਘਰ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਕਦਮਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਸੰਤ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਮਸਤੂਆਣਾ ਸਾਹਿਬ) ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਸਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਸ. ਕਰਨਵੀਰ ਸਿਬੀਆ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਰਾਸਤ ਸੰਭਾਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਸੰਗਰੂਰ ਹੈਰੀਟੇਜ ਅਤੇ ਲਿਟਰੇਰੀ ਫੈਸਟੀਵਲ ਦੇ ਚੈਅਰਮੈਨ ਹਨ। ਉਹ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਗੁੰਗੋ, ਬੋਲੇ ਅਤੇ ਨੇਤਰਹੀਣ ਸਕੂਲ ਦੇ ਉਪ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਨ। ਨੇਨੀ ਜਾਨ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਫਾਊਂਡਰ (ਬਾਨੀ)

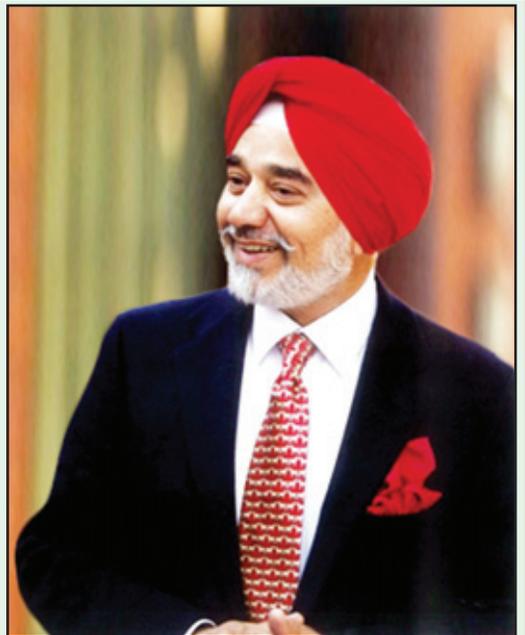
ਮੈਂਬਰ, ਜਨਰਲ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਸੰਗਰੂਰ/ਅਕਾਲ ਡਿਗਰੀ ਕਾਲਜ ਫਾਰ ਵੁਮਨ ਦੇ ਟਰੱਸਟੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਰੂਰਤ-ਮੰਦ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸ. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿਬੀਆ (ਸਾਬਕਾ ਬਿਜਲੀ ਅਤੇ ਸਿੱਚਾਈ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ) ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਜਜ਼ਨ ਮਨਾਉਣ ਲਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਹੋਂਦ ਦੂਜਿਆਂ ਲਈ ਸੀ, ਸ. ਕਰਨਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸਿਬੀਆ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੀ ਜੀਵਨੀ "ਏ ਲਾਈਫ ਵੈੱਲ ਲਿਵਡ" ਲਿਖੀ। ਸਦਭਾਵਨਾ, ਸਦਾਚਾਰ ਤੇ ਹੌਸਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਬੇਟੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਅੱਗੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਪਿਤਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸ. ਸਿਬੀਆ ਦੇ ਸਿਰ ਪਈਆਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਤ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਰੇ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕੇ ਸੰਤ ਜੀ ਦਾ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਤੀ ਯੋਗਦਾਨ ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਬੇਟੀਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਨਾਰਸ ਹਿੰਦੂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਵੀ ਸੰਤ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੱਥੋਂ ਹੀ ਰਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਤ ਅਤਰ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਉੱਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀ ਫਿਲਮ ਬਣਾਈ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ 'ਗਿਆਨ ਜੋਤ' ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਗੁਰੂ ਕੀ ਕਾਸ਼ੀ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ, ਬੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਆਦਿ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ। ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਦਿਅਕ ਆਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ. ਸਿਬੀਆ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੰਤ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਅੱਗੇ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਾ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ

ਤੋਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਲਘੂ ਫਿਲਮਾਂ ਤੇ ਅਰਥਪੂਰਨ ਗੀਤਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਵੀ ਕਰਵਾਇਆ। 'ਵਿਰਾਸਤ-ਏ-ਸੰਗਰੂਰ' ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਗੀਤ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਇਆ। 'ਨਿੱਕੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀ. ਜੀ. ਐਸ. ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਦੀ ਇਕ ਹੋਣਹਾਰ ਹਾਕੀ ਖਿਡਾਰਨ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਚੀਮਾ 'ਤੇ ਇਕ ਲਘੂ ਫਿਲਮ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਧਾਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦਿਲ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਦੋ ਸਾਲ (2019 ਵਿਚ) ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਖੇਡ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਇਕ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਸ. ਸਿਬੀਆ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਨਿਖਾਰਨ ਤੇ ਅੱਗੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਰ ਪੱਖ ਤੋਂ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਵਿਚ ਨਿਰੰਤਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਨ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਡਾਕੂ-ਡਰਾਮਾ ਫਿਲਮ 'ਦ ਸੇਵੀਅਰ: ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ' ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਤੇ ਖੋਜ ਕਰਤਾ ਉਹ ਖੁਦ (ਸ. ਸਿਬੀਆ) ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲੇਖਕ ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਡਾ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੱਟੂ ਹਨ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਦਾਕਾਰ ਧਨਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਮਹਾਂਵੀਰ ਭੁੱਲਰ, ਪਾਲੀ ਸੰਧੂ ਹਨ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ

ਸੂਤਰਧਾਰ ਵਜੋਂ ਆਵਾਜ਼ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਦਾਕਾਰ ਜ਼ਾਕਿਰ ਹੁਸੈਨ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪੋਸਟ-ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁੰਬਈ ਦੇ

ਕਰਨਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸਿਬੀਆ

ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਤਕਨੀਸ਼ੀਅਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਪੁਣਛ ਦੇ ਰਖਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਯਾਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ 15 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਵਾਰਡ ਜਿੱਤ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਨਾਂ ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਫਿਲਮ ਅਵਾਰਡ ਹੈ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਸ. ਸਿਬੀਆ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੀ ਸੌਂਵੀ ਬਰਸੀ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਇਕ ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀ ਫਿਲਮ ਬਣਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਧਾਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀ ਫਿਲਮ 'ਦ ਵਿਜ਼ਨਰੀ: ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿਬੀਆ' ਨਾਂ ਹੇਠ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦਾ ਰੋਲ ਮਹਾਂਵੀਰ ਭੁੱਲਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਹ ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ ਬਾਲਾਂ ਲਈ ਰੌਚਿਕ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆਦਾਇਕ ਵੀਡੀਓ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿੱਕੇ ਬਾਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦਾ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਾ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਬਿਏਟਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਸ. ਸਿਬੀਆ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਉੱਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਰਥਪੂਰਨ ਕੰਮ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਜੋ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾਦਾਇਕ ਹੋਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਕਹਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਫਿਲਮਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਉਹ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਥਾਨਕ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਬੰਦਾ ਸਾਗਰ ਦੀ ਇਕ ਬੁੰਦ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਇਕ ਬੁੰਦ ਵਿਚ ਹੀ ਪੂਰਾ ਸਾਗਰ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਮਿਸਾਲ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ. ਸਿਬੀਆ ਹਨ। ਉਹ ਬੱਚਿਆਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਆਉਣ ਦਾ ਇਤਜ਼ਾਹ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ ਵਿਚ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹਨ।

ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਝਾਤ-ਲੱਠੇ ਲੋਕ ਲਾਹੌਰ ਦੇ

ਹਰਕੀਰਤ ਕੌਰ ਚਹਿਲ ਦਾ 4 ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਫਰਨਾਮਾ 'ਲੱਠੇ ਲੋਕ ਲਾਹੌਰ ਦੇ' ਹੈ, ਜੋ ਖੁਬਸੂਰਤ ਤਸਵੀਰਾਂ ਸਮੇਤ 143 ਸਫਿਆਂ ਤੀਕ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਨਾਵਲ 'ਤੀਸਰੀ ਮਖਲੂਕ' ('ਆਦਮ ਗ੍ਰਹਿਣ' ਦਾ ਸਾਹਮਣੀ ਸੰਸਕਰਨ) ਦੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਜਾਣਾ, ਇਸ ਸਫਰਨਾਮੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਬਣਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸੁਪਨਾ ਸਾਕਾਰ ਹੋਇਆ, ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਦੇ ਅੰਤਰੀਵ ਵਿਚ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਉਸਲਵੱਟੇ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਇਹ ਸਫਰਨਾਮਾ ਰੂਹ ਵਿਚ ਵੱਸਦੀ ਉਸ ਤਤਕ ਨੂੰ ਅਕੀਦਤ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵੰਡ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਚੀਸ ਵਾਂਗ ਵੱਸਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੀੜ ਦੀ ਰਾਹਤ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ

ਪੁਸਤਕ ਚਰਚਾ
ਗੁਰਬਖਸ਼ ਭੰਡਾਲ

ਜਾਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਲੱਭਦੇ ਹਾਂ। ਆਪਣੀਆਂ ਦਿਲੀ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਰਫਾਂ ਵਿਚ ਪਰੋ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸੱਚੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦੀ, ਉਹ ਨੇ ਮੈਨ ਲੈਂਡ ਤੋਂ ਜਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਪੈਰ ਧਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਲੋਕ ਆਪਣਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਿਆਰੇ ਲੱਗਦੇ ਨੇ। ਉਹ ਇਸ ਮੋਹ ਵਿਚ ਬੱਝੀ ਅਮਜਦ ਬਾਈ ਅਤੇ ਮੁਹੱਸਰ ਬਸ਼ੀਰ ਨਾਲ ਲਾਹੌਰ ਨੂੰ ਕਾਰ ਵਿਚ ਜਾਂਦੀ, ਲਾਹੌਰ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਨੀਝ ਨਾਲ ਨਿਹਾਰਦੀ। ਇਸ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਹੱਤਤਾ, ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਡੂੰਘਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਅਕੀਦਤ ਯੋਗ ਅਸਥਾਨ ਉਸ ਦੀ ਸੋਚ-ਜੂਹ ਵਿਚ ਤੈਰਨ ਲੱਗਦੇ ਨੇ। ਉਹ ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਵਿਚ ਸਮਾਉਣਾ ਲੋਚਦੀ ਹੈ।

ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਸਫਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਸਮਾਰੋਹ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਹੰਗਾਮਾ, ਕਾਵਿ-ਮਹਿਫਲ ਵਿਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਦੌਰਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਅਦੀਬਾਂ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਸਾਂਝ ਵਿਚਲੀ ਭਾਵਾਤਮਿਕਤਾ ਅਤੇ ਅਪਣੇ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ। ਸੰਗੀਤਕ ਮਹਿਫਲ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਅਦਬ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਰੂਹਾਨੀਅਤ

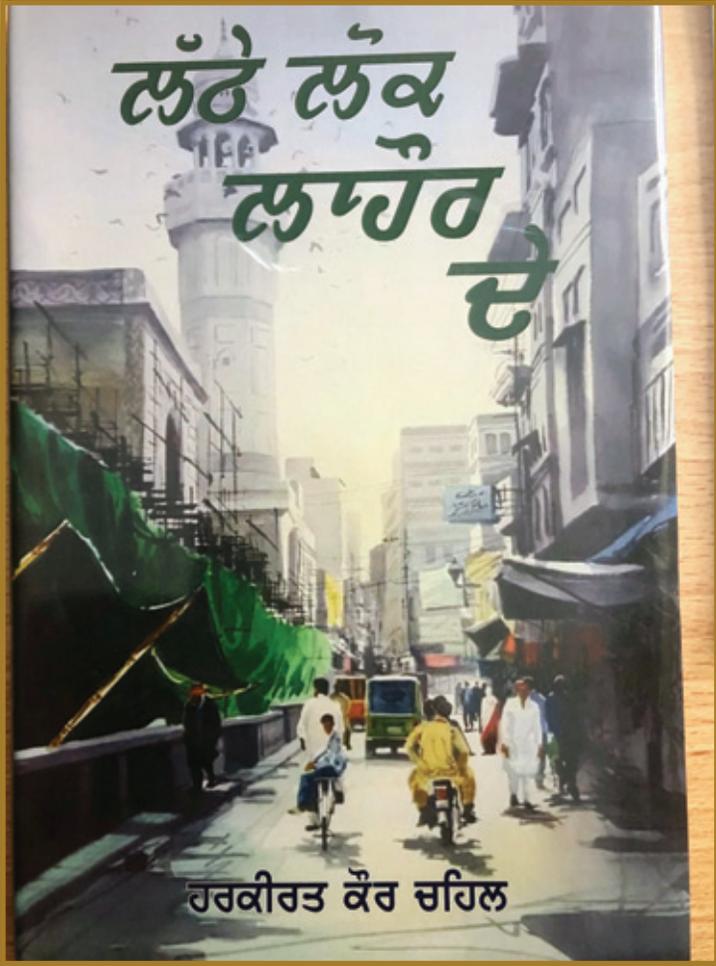
ਭਰਿਆ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਮਾਣਨਾ। ਸਾਂਝ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਮਜਦ ਬਾਈ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਨਿੱਘੀਆਂ ਤੇ ਸਦੀਵੀ ਯਾਦਾਂ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਦੀਬਾਂ ਦੇ ਅਦਬੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਪੁਖਤਗੀ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਮੰਤਰ-ਮੁਗਧ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਰਹੱਦਾਂ ਅਤੇ ਧਰਮਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਹੈ।

ਇਸ ਸਫਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਅਦੀਬਾਂ ਵਿਚ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਓਰੀਐਂਟਲ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਮੁਖੀ ਡਾ ਨਬੀਲਾ ਰਹਿਮਾਨ, ਬਾਬਾ ਨਜ਼ਮੀ, ਅਫਜ਼ਲ ਸਾਹਿਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰੋ ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਸਮੇਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਮਿਲਣੀਆਂ ਅਤੇ ਪਿਆਰੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨਾਲ ਝੋਲੀ ਭਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੋਹ ਵਿਚ ਸਰਸਾਰ ਹੋਈ ਆਪਣੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਵਪਸ ਪਰਤਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਸਫਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੀ ਲੋਹੜੀ ਦੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਰੰਗ ਨੂੰ ਮਾਣਨਾ, ਲਾਹੌਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮਾਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸੰਗੀਤਕ ਲਾਹੌਰ ਯਾਦਾਂ ਦਾ ਵੀ ਖੁੱਲ ਕੇ ਵਰਣਨ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਕੱਢੇ ਗਏ ਜਲੂਸ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਨੀ ਵੀ ਬਾਖੂਬੀ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਇਸ ਸਫਰਨਾਮੇ ਦੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰਕੀਰਤ ਚਹਿਲ ਹਰ ਦ੍ਰਿਸ਼, ਵਰਤਾਰਾ, ਵਿਅਕਤੀ, ਖਾਸ ਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਰਤਾਂ ਨੂੰ ਫਰੋਲਨ ਦਾ ਹੁਨਰ ਬਾਖੂਬੀ

ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀਆਂ ਆਮ ਅੱਖ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਬਾਰਡਰ ਦੇ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਦਾ ਜਵਾਨ ਹੋਵੇ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕੁਲੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕੈਫੀ ਕਾਰ ਦਾ ਡਰਾਈਵਰ ਹੋਵੇ। ਜਦ ਉਹ ਪੁਰਾਣੇ ਲਾਹੌਰ ਦੀਆਂ ਭੀੜੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਲਹੌਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪਤਾ

ਹਰਕੀਰਤ ਕੌਰ ਚਹਿਲ

ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੀਆਂ ਕਾਲੋਨੀਆਂ ਵਿਚ ਵਸੇ ਲਹੌਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬਾਸਿਦਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿੰਨਾ ਬਹਿੰਦਿਆਂ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਅਕਸਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਰਹੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਆਮ ਵਰਤਾਰਾ

ਹੈ। ਹਰਕੀਰਤ ਚਹਿਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੈਠੀ ਔਰਤ ਬੜੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਾਲ ਅਮਜਦ ਬਾਈ ਦੀ ਬੀਵੀ ਚੰਦਾ, ਅਫਜ਼ਲ ਸਾਹਿਰ ਦੀ ਬੀਵੀ ਸ਼ਿਫਾ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਨਜ਼ਮੀ ਦੀ ਬੀਵੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੈਠੀ ਉਸ ਔਰਤ ਦੇ ਮਨੋਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਾਖੂਬੀ ਬਿਆਨਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਾਣਮੱਤੇ ਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬੀਵੀਆਂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਨਾਜ਼ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਉਸ ਸੁਖਨ ਨੂੰ ਮਾਣਨ ਵਿਚ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀਆਂ ਜੋ ਵਿਰਲੇ ਅਦੀਬਾਂ ਦੇ ਭਾਗੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਹਰਕੀਰਤ ਚਹਿਲ ਦੇ ਸਫਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਮਿਲੀਆਂ ਮੁਹੱਬਤਾਂ ਦੀ ਮਹਿਕ ਹੈ, ਅਦਬੀ ਸਾਂਝਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਸ਼ਹਿਦ ਰੱਤੀ ਮਿਠਾਸ ਹੈ। ਉਹ ਇੰਨੇ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਦੇਖ ਕੇ ਵੀ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੀ ਵਪਸ ਪਰਤਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰਵਾਂ ਹੈ। ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਰੂਹਾਨੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋ ਸਕੀ ਜਿਸ ਲਈ ਅਮਜਦ ਬਾਈ ਅਤੇ ਚੰਦਾ ਭਾਈ ਦੀਆਂ ਸ਼ੁੱਭ-ਭਾਵਨਾਵਾਂ, ਚਾਹਿਲ ਦੀ ਆਸਥਾ-ਪੂਰਤੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਬਣੀਆਂ।

ਹਰਫਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਵਿਚਲੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਬੋਲ ਰਹਿ ਕੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਹਿ ਰਹੀਆਂ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਹਰ ਪਾਠਕ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਾਣ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਨੂੰ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਣ ਦਾ ਚਾਅ ਜ਼ਰੂਰ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਦੇ ਲਾਹੌਰ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦਾ ਉਦਮ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਮਾਰਗ-ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਹੈ। ਇਸ ਬੇਸ਼ਕੀਮਤੀ ਪੁਸਤਕ ਲਈ ਹਰਕੀਰਤ ਚਹਿਲ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਾਂ।

ਗਜ਼ਲ

ਖੁਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਵਾਰ ਕੇ ਵੇਖ, ਬਾਜ਼ੀ ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਹਾਰ ਕੇ ਵੇਖ। ਉਹ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਅੰਦਰ ਵਸਦੇ, ਕਦੀ ਤੇ ਖੁਦ ਚ' ਭਾਲ ਕੇ ਵੇਖ। ਜੇਕਰ ਦੁਨੀਆਂ ਸਰ ਹੈ ਕਰਨੀ, ਅਣਖ ਨੂੰ ਅਪਣੀ ਮਾਰ ਕੇ ਵੇਖ। ਹਿਜਰ ਚ' ਉਹਦੇ ਝੱਲਾ ਨਾ ਬਣ, ਕਦੀ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਕੇ ਦੇਖ। ਫੇਰ ਕਿਸੇ ਵੱਲ ਉਂਗਲ ਕਰ, ਝਾੜੀ ਅੰਦਰ ਮਾਰ ਕੇ ਵੇਖ। ਦੁਨੀਆਂ ਸਾਰੀ ਨਈਂ ਏ ਮਾੜੀ, ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਉਭਾਰ ਕੇ ਵੇਖ। ਕਿਸੇ ਚ' ਨੁਕਸ ਨਾ ਲੱਭੇ ਤੈਨੂੰ, ਆਪਾ ਪਹਿਲਾਂ ਪੜਤਾਲ ਕੇ ਵੇਖ। ਹਰ ਪਲ ਜੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਤੂੰ ਰਹਿਣਾ, ਜੱਗ ਦੇ ਕੰਮ ਸੰਵਾਰ ਕੇ ਵੇਖ। ਸਬਦਾਂ ਨਾਲ ਅਕਾਸ਼ ਐ ਭਰਿਆ, ਸੋਚ ਉਭਾਰੀ ਮਾਰ ਕੇ ਵੇਖ। 'ਅੱਬਾਸ' ਕਦੀ ਨਾ ਡੁੱਬੇ-ਬੇੜਾ, ਨਈਆ ਸੱਭ ਦੀ ਤਾਰ ਕੇ ਵੇਖ।

ਪੀੜਾਂ

ਸਭ ਪੀੜਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਡੇ ਸਹਿ ਦਰਦ ਹਿਜਰ ਦੇ ਸੀਨੇ ਸਹਿ। ਜੇ ਸਰ ਮੰਜਿਲ ਕਰਨੀ ਤੂੰ, ਵਾਂਗ ਨਦੀ ਦੇ ਵਹਿੰਦੇ ਰਹਿ। ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁਣੈ, ਇੱਕ ਪਲ ਨਾ ਫਿਰ ਟਿੱਕ ਕੇ ਬਹਿ। ਬੰਦੇ ਦੀ ਜੇ ਪਰਖ ਹੈ ਕਰਨੀ, ਝਲਿਆਂ ਵਾਂਗੂੰ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ। ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਨਾ ਪੀੜ ਸੁਣਾ, ਆਪਣੇ ਦਰਦ ਤੂੰ ਆਪੇ ਸਹਿ। ਝੂਠਿਆਂ ਦੀ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਅੰਦਰ ਸੱਚੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਮੂੰਹ ਤੇ ਕਹਿ। ਸੋਚ ਨੂੰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਅੰਬਰੀ ਰੱਖ, ਪਰ ਖੁਦ ਆਪ ਜ਼ਮੀਂ ਤੇ ਰਹਿ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੀ ਮੂੰਹ ਨਾ ਲਾ, ਜੋ ਨਫਰਤ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਸਹਿ। ਇਹ ਜੱਗ ਮੇਲਾ ਕੁੱਝ ਦਿਨ ਦਾ, 'ਅੱਬਾਸ' ਨਾ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਐਵੇਂ ਖਹਿ।
-ਅੱਬਾਸ ਪਾਲੀਵਾਲ, ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ਫੋਨ: 91-98552-59650

ਕੀ ਸੂਰਜ ਮਰ ਗਿਆ ਹੈ...?

(ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰ ਸਕੀ। ਮੈਂ ਫਿਰ ਖਬਰਾਂ ਸੁਣਦੀ ਹਾਂ। ਕਲੂ ਵਾਲਾ ਪੁਰਾਣਾ ਰਾਗ ਹੀ ਅੱਜ ਅਲਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਇਕ ਹੀ ਖਬਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਦਿਮਾਗਾਂ 'ਤੇ ਛਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੇਤਾ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ? ਉਹ ਨੇਤਾ ਕਿਹੜਾ ਦਾਅ ਅਪਨਾਵੇਗਾ? ਕੋਈ ਪੁੱਛੇ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕੀ ਲੈਣਾ ਦੇਣਾ ਹੈ ਦਾਅ ਪੇਚਾਂ ਤੋਂ? ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਡੰਗ ਦੀ ਰੋਟੀ, ਦਵਾਈ, ਸਿਹਤ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਉੱਜਲੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੋਟਾਂ ਪਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਰਸੀਆਂ ਸੌਂਪੀਆਂ, ਚੰਗੇ ਵਰਤਾਰੇ ਦੀ, ਚੰਗੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ, ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਜੀਣ ਲਈ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੀ ਆਸ ਰੱਖੀ। ਅਫਸੋਸ! ਪਰਨਾਲਾ ਓਥੇ ਦਾ ਓਥੇ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵੀ ਏਨੀ ਗੰਧਲੀ ਅਤੇ ਪਲੀਤ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਕਿਉਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਏਹੀ ਖਬਰਾਂ ਕਿ ਫਲਾਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਫਲਾਣਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਚਿਹਰਾ, ਫਲਾਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸੰਧੀ, ਫਲਾਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟੀ, ਕੋਣ ਜਿੱਤੂ ਤੇ ਕੋਣ ਹਾਰੂ!

ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਐਲਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਆਟਾ ਤੇ ਦਾਲ ਦੇਵਾਂਗੇ, ਦੂਸਰੀ ਪਾਰਟੀ ਐਲਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਸੀਂ ਆਟੇ ਦਾਲ ਨਾਲ ਚਾਹ ਤੇ ਖੰਡ ਵੀ ਦੇਵਾਂਗੇ ਤੇ ਤੀਸਰੀ ਆਪਦੀ ਹੈ ਅਸੀਂ ਸੁੱਕਾ ਦੁੱਧ ਵੀ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਕਿਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਮਸਲਾ, ਕਿਤੇ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਦਾ ਮਸਲਾ, ਕੋਈ ਸੇਲਾਂ ਕਰੋੜ ਦੀ ਕਣਕ ਖਾ ਗਿਆ। ਪਰ ਕੋਈ ਗਰੀਬ ਟੁੱਟ-ਪਾਥ 'ਤੇ ਸੁੱਤਾ ਠੰਡ ਨਾਲ ਮਰ ਗਿਆ। ਕੋਈ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਰ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਰੁੱਖ ਨਾਲ ਫਾਹ ਲੈ ਕੇ ਮਰ ਗਿਆ। ਕੋਈ ਨੌਕਰੀ ਮੰਗਦਾ ਟੈਕੀ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਰੋਜ਼ ਹੱਕ ਮੰਗਦੇ

ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਡਾਂਗਾਂ ਵਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁੱਤਾਂ ਤੋਂ ਫੜ ਫੜ ਗੱਡੀਆਂ ਵਿਚ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ

ਰਾਤੋਂ ਰਾਤ ਭਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨਸਾਫ ਨਾਂ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਲਾਪਤਾ ਹੋਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਬੇਕਸੂਰੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਭੁਗਤਦੇ ਦੇਖੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸ਼ੋਰੋਆਮ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਘੁੰਮਦੇ ਫਿਰਦੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਡਾਢੇ ਦਾ ਸੱਤੀ ਵੀਹੀਂ ਸੌਂ। ਗੱਲ ਕੀ, ਸਭ ਕੁਝ ਵਿਕਾਊ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਕਾਊ, ਲੋਕ ਵਿਕਾਊ, ਗਵਾਹ ਵਿਕਾਊ, ਅਦਾਲਤ ਵਿਕਾਊ। ਵੋਟਾਂ ਬਣ ਕੇ ਲੋਕ ਵਿਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਵਿਕੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਗੁਲਾਮੀ ਸਹਿਣ ਦੇ ਆਦੀ ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ। ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਧਾੜਵੀਆਂ ਦੀ ਜੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ, ਫਿਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਭਰਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਹੀ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਲੀਡਰਾਂ ਮੂੰਹਰੇ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਦੇ। ਸਾਡੇ ਨੇਤਾ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਖੇਡ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਖੇਡ ਕੌਣ ਖੇਡ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਕਿਹੜਾ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤ ਕਦੋਂ ਕਿਹੜੀ ਚਾਲ ਚੱਲ ਕੇ ਸਾਡੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚੀਰ ਦੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲੁੱਟ ਦਾ ਪਤਾ ਓਦੋਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਮਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਕ ਆਜ਼ਾਦ ਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਵਰਤਾਰਾ ਬਹੁਤ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਘਾਤਕ

ਰਾਤੋਂ ਰਾਤ ਭਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨਸਾਫ ਨਾਂ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਲਾਪਤਾ ਹੋਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਬੇਕਸੂਰੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਭੁਗਤਦੇ ਦੇਖੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸ਼ੋਰੋਆਮ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਘੁੰਮਦੇ ਫਿਰਦੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਡਾਢੇ ਦਾ ਸੱਤੀ ਵੀਹੀਂ

ਰਾਤੋਂ ਰਾਤ ਭਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨਸਾਫ ਨਾਂ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਲਾਪਤਾ ਹੋਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਬੇਕਸੂਰੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਭੁਗਤਦੇ ਦੇਖੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸ਼ੋਰੋਆਮ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਘੁੰਮਦੇ ਫਿਰਦੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਡਾਢੇ ਦਾ ਸੱਤੀ ਵੀਹੀਂ ਸੌਂ। ਗੱਲ ਕੀ, ਸਭ ਕੁਝ ਵਿਕਾਊ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਕਾਊ, ਲੋਕ ਵਿਕਾਊ, ਗਵਾਹ ਵਿਕਾਊ, ਅਦਾਲਤ ਵਿਕਾਊ। ਵੋਟਾਂ ਬਣ ਕੇ ਲੋਕ ਵਿਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਵਿਕੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਗੁਲਾਮੀ ਸਹਿਣ ਦੇ ਆਦੀ ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ। ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਧਾੜਵੀਆਂ ਦੀ ਜੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ, ਫਿਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਭਰਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਹੀ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਲੀਡਰਾਂ ਮੂੰਹਰੇ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਦੇ। ਸਾਡੇ ਨੇਤਾ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਖੇਡ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਖੇਡ ਕੌਣ ਖੇਡ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਕਿਹੜਾ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤ ਕਦੋਂ ਕਿਹੜੀ ਚਾਲ ਚੱਲ ਕੇ ਸਾਡੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚੀਰ ਦੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲੁੱਟ ਦਾ ਪਤਾ ਓਦੋਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਮਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਕ ਆਜ਼ਾਦ ਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਵਰਤਾਰਾ ਬਹੁਤ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਘਾਤਕ

ਰੈ। ਚਾਰ ਚੁਢੇਰੇ ਹਨੇਰਾ ਹੀ ਹਨੇਰਾ ਹੈ। ਰੋਸ਼ਨੀ ਦਿੱਸਦੀ ਨਹੀਂ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਇਉਂ ਜਾਪਦੈ, ਜਿਵੇਂ ਸੂਰਜ ਮਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇਖ ਮੈਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖੀ ਸੀ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਜਿਸਮ 'ਚ ਵਸਦੀ ਮੇਰੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਮਹਿਕ ਸੁਣ ਕੇ ਕੋਈ ਭੈੜੀ ਖਬਰ ਜਾਂ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋਈ ਲੁਹੁ ਭਿੰਜੀ ਅਖਬਾਰ ਪੁੱਛਦੀ ਹੈ ਮੈਨੂੰ ਕੀ ਓਥੇ ਸੂਰਜ ਮਰ ਗਿਆ ਹੈ? ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸੂਰਤ ਨੂੰ ਝੰਜੋੜਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਵਸਦੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਮਹਿਕ ਨੂੰ ਆਖਦੀ ਹਾਂ ਝੱਲੀਏ! ਕੀ ਕਦੇ ਸੂਰਜ ਵੀ ਮਰਦਾ ਹੈ ਸੂਰਜ ਤਾਂ ਸਦਾ ਹੀ ਮਘਦਾ ਹੈ ਸੂਰਜ ਕਦੇ ਡੁੱਬਦਾ ਨਹੀਂ ਕੇਵਲ ਛੁਪਦਾ ਹੈ।

ਓਥੇ ਵੀ ਸੂਰਜ ਰੋਜ਼ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ ਸੋਹਣੀ ਸੁਨਹਿਰੀ ਧੁੱਪ ਪੰਜ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਲਾਵੇ 'ਚ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਮੇਰੇ ਜਿਸਮ 'ਚ ਵਸਦੀ ਮੇਰੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਮਹਿਕ ਇਸ ਜਵਾਬ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤੇ ਪੁੱਛਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਓਥੇ ਸੂਰਜ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੁਰਸੀਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ?

ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕੁੱਝ ਦੇ ਲੱਤ ਵੱਜਣ ਵਾਲੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਉੱਤੇ ਬੈਠਣ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਟੁੱਟਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਉਸ ਕੁਰਸੀ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਇਹੀ ਦਿੱਸਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਵਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਲੋਕ ਮੰਗਾਂ ਵੱਲ ਵੀ ਫੌਰੀ ਧਿਆਨ ਦੇ ਰਿਹਾ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਬੋਧੇ ਜਾ ਰਹੇ ਖੇਤੀ ਦੇ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਆਵਾ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾ ਕੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਰਗ ਉੱਤੇ ਤੁਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਮ ਜਨਤਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦੀ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਕਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਕੁਰਸੀ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਹੜੀ ਕੁਰਸੀ ਦੀ ਯਾਚਨਾ ਹੈ, ਉਹ ਤਾਂ ਇਹ ਵੇਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਕਿਹੜੀ ਸਥਿਤੀ ਰਾਸ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਜਨਤਾ ਦਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਵੀ ਕੋਈ ਵਾਰ ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਕਿਸ ਹਸਤੀ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਕੌਣ ਖਿਚਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਤਾਂ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਖਿੱਚ ਖਿਚਾਈ ਤੋਂ ਦਲ ਬਦਲੀ ਦੀ ਖੇਡ ਵਿਚ ਜਨਤਾ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਤੇ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਬੁਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਨਤਾ ਲਈ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਜਾਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਿਅਕਤਿਤਵ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ, ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਪੰਡਤ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਤ ਬਦਲ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਘਾਟਾ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ 'ਚ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਹਰੀਸ਼ ਰਾਵਤ ਅਨੁਸਾਰ ਤਾਂ ਲੁਧਿਆਣਾ ਹਲਕੇ ਦਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਰਵਨੀਤ ਬਿੱਟੂ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਬਨਾਮ ਕੁੱਝ ਨੂੰ ਲੱਤ

ਜੇ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖਤ ਨੂੰ ਇਸ ਪਦਵੀ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਮਨਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੈਪਟਨ ਦੇ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਹੈ ਨਾ ਕੁੱਝ ਨੂੰ ਵੱਜੀ ਲੱਤ ਵਾਲੀ ਖੇਡ?

ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੇਤੀ ਦੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼: ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਕਰਨ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਹੱਥ ਕੰਡੇ ਅਪਨਾਏ ਹਨ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੇਤੀ ਜਿਲੇ ਦੀਆਂ ਤਾਜ਼ਾ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਪਰਦਾ ਚੁੱਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਹ ਗੱਲ ਵੀ ਜਿਹੜੀ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਅਜੇ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੇ ਕਈ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁਰਖੀਆਂ ਬਣੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦਾ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਮਿੰਟ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਚਾਨਣ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਵੇਖਣ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਮੱਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਕਿ ਲਖੀਮਪੁਰ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ਦੇ ਮਿੱਟ ਵਿਚ ਸਿੱਧਾ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਅਜੀਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੀ ਸੀ। ਇਹੀ ਦਿੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਗਾਂਧੀ ਵਾਰਾ ਤੇ ਦੀਪੇਂਦਰ ਗੁਡਾ ਤਾਂ ਕੀ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਖੀਲੇਸ਼ ਯਾਦਵ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਲੋਕ ਦਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਜੈਅੰਤ ਚੌਧਰੀ ਸਮੇਤ ਅਨੇਕਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਘਟਨਾ ਸਥਲ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਇਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਨੂੰ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੇਤੀ ਉਤਰਨ ਦੀ

ਅਜੇ ਮਿਸ਼ਰਾ

ਤੱਕ ਕਹਿਣਾ ਪਿਆ ਕਿ ਉਹ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਯੋਗੀ ਅਦਿਤਿਆਨਾਥ ਨੂੰ ਜੱਲਿਆਂ ਵਾਲਾ ਬਾਗ ਵਿਚ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਜਨਰਲ ਡਾਇਰ ਵਾਲੇ ਖਿਤਾਬ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਹੀਦ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ 45-45 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਇਵਜਾਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਕੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਲੰਘ ਚੁਕਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ ਲਖੀਮਪੁਰ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਸਿੱਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਅਤਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਇਸ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਨੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਹੀ ਬਦਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ ਮਲੀਆਮੇਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ

ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਅਜੇ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੇ ਖਣਾ (ਰੱਬ) ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅੱਡੀ ਚੋਟੀ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ, ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਕੇਰਲ ਤਾਂ ਕੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਦੇ ਖੀਸੇ ਵਾਲੇ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣੇ ਜ਼ੋਰ ਵਿਖਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ੀ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਡੱਕਾ ਵਜਾ ਕੇ ਤੇ ਫਰੰਗੀਆਂ ਵਾਲੀ ਪਾੜੋ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰੋ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਪਨਾ ਕੇ ਕਿੱਥੇ ਪਹੁੰਚੇਗੀ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਇਸ ਦੇ ਗਵਾਹ ਹਨ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਅਭੁੱਲ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਬੰਜਰ ਪਈ ਧਰਤੀ ਦੀ ਹਿੱਕ ਪਾਏ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਹਿਲਹਾਉਂਦੀ ਕੀਤਾ ਤੇ

ਨਿੱਕ ਸੁੱਕ

ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ
ਫੋਨ: 91-98157-78469
Sandhugulzar@yahoo.com

ਭਾਰਤ ਦੇ ਅੰਨ-ਭੰਡਾਰ ਨੂੰ ਮਾਲਾ ਮਾਲ ਕਰ ਵਿਖਾਇਆ। ਕਚਹਿਰੀ ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਸਮੇਂ ਨੇ ਦੱਸਣਾ ਹੈ।

ਅੰਤਿਕਾ: ਸੁਲੱਖਣ ਸਰਹੱਦੀ
ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੋਤੀਆਂ ਦੇ ਪਾਰਖੂ ਉਹ ਵੀ ਸਾਗਰ ਕੰਡਿਓ ਘੋਰੇ ਉਨਾ ਕੇ ਤੁਰ ਗਏ।

ਬਰਸਾਤੀ ਡੱਡੂ

ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਖੁੱਡਾਂ ਵਿਚ ਐਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਫੇਰ ਬਰਸਾਤੀ ਡੱਡੂਆਂ ਦੇ ਬੋਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਨਤਾ ਇਸ ਵਾਰ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਡੱਡੂਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਾਰ ਆਪਣੀ ਦਾਲ ਗਲਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਡੱਡੂ ਖੂਬ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਟਰ-ਟਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਜਨਤਾ ਆਪਣੇ ਮੁੱਦੇ ਐਨੇ ਜੋਰ ਨਾਲ ਉਠਾ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਡੱਡੂਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦਬ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਡੱਡੂਆਂ ਦੇ ਆਕਾ ਨੇ ਇੱਕ ਦਾਅ ਖੇਡਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਮੁੱਖ ਡੱਡੂ ਤੋਂ ਕੁਰਸੀ ਖੋਹ

ਵਿਅੰਗ

ਲਈ। ਇਕਦਮ ਸੱਨਾਟਾ ਛਾ ਗਿਆ। ਜਨਤਾ ਆਪਣੇ ਮੁੱਦੇ ਬੋਲਣੇ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਅਗਲੇ ਮੁੱਖ ਡੱਡੂ ਬਾਰੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਲਾਉਣ ਲੱਗੀ। ਆਕਾ ਨੇ ਦਲਿਤ ਪੱਤਾ ਖੇਡਿਆ। ਮੁੱਖ ਡੱਡੂ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਵਿਚੋਂ ਚੁਣਿਆ। ਹੁਣ ਜਨਤਾ ਆਪਿਸ ਵਿਚ ਲੜ ਰਹੀ ਸੀ। ਕੁਝ ਮੁੱਖ ਡੱਡੂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ, ਕੁਝ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ। ਬਰਸਾਤੀ ਡੱਡੂਆਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਜਨਤਾ ਫਿਰ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟਰ-ਟਰ ਸੁਣ ਰਹੀ ਸੀ।

-ਰਾਜਨੀਤ ਕੌਰ ਮਾਨ
ਫੋਨ: 91-62393-26165

ਬੈਚ ਫੁੱਲ ਵਾਈਲਡ ਓਟ: ਕੁਰਾਹਿਆ ਨਹੀਂ ਛੂਟਤੀ ਕਮਬਖਤ ਮੂੰਹ ਕੋ ਲਗੀ ਹੁਈ!

(ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਮੰਜਰ ਫੁੱਲ ਦਵਾਈ ਵਾਈਲਡ ਓਟ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕਿਹੜਾ ਹੋਵੇਗਾ? ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੇਵਨ ਕਰਾਇਆਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਭਗਵੇਂ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਤੋਂ ਉਸ ਦੀ ਮਿਲਖ ਦਾ ਤਿਆਗ ਤਾਂ ਕਰਾਵੇਗੀ।

ਵਾਈਲਡ ਓਟ ਕੇਵਲ ਪੇਸ਼ੇ ਦੀ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ, ਸਗੋਂ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਹਰ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਤਾਲੁਕ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਵਿਚ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਕੂਲ/ਕਾਲਜ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਨਾਜ਼ੁਕ ਫੈਸਲੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ ਤੇ ਵਿਆਹ ਸਬੰਧੀ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਹੁੰਦੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਲਏ ਗਲਤ ਫੈਸਲੇ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਜੀਵਨ ਹੀ ਵਿਗਾੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਲੋਕ ਇਕ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਤਲਾਕ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਫਿਰ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਹੱਥ ਧੋ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਔਰਤਾਂ ਇਕ ਮਰਦ ਛੱਡ ਕੇ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਤੇ ਦੂਜਾ ਛੱਡ ਕੇ ਤੀਜੇ ਨਾਲ ਹੋ ਤੁਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੱਕਾ ਠਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਲੋਕ ਇਕ ਥਾਂ ਪਿਆਰ ਸਬੰਧ ਬਣਾ ਕੇ ਤੋੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਫਿਰ ਹੋਰ ਥਾਂ ਤੇ ਹਮਸਫਰ ਤਾਲਾਸ਼ਦੇ ਫਿਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਭਟਕਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਤਾਂ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੁੰਦੀ ਹੀ ਹੈ, ਸਮਾਜਿਕ ਦੀਆਂ ਭਾਈਚਾਰਕ ਤੰਦਾਂ ਵੀ ਕੁਤਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ ਵਿਚ ਅਸੀਮਤ ਹਵਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਵਸਥ ਕਰਨ ਲਈ ਫਲੋਰਿਕ ਐਸਿਡ ਨਾਂ ਦੀ ਦਵਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਮਸਲਾ ਨਿਰਪੁਰਾ ਜਿਨਸੀ ਹਵਸ ਦਾ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਸੁਹਜ ਸਵਾਦੀ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਫੁੱਲ ਦਵਾਈ ਵਾਈਲਡ ਓਟ ਵਧੇਰੇ ਕੰਮ ਆਵੇਗੀ। ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿਚ ਤਲਾਕ ਲਈ ਭਟਕਦੇ ਹਰ ਜੋੜੇ ਨੂੰ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਜੋ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਬੇਮੇਲਤਾ (Incompatible temperament) ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਕੇਰਟ ਕਚਹਿਰੀ ਭੱਜ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਫੁੱਲ ਦਵਾਈ ਦੇਣੀ ਹੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਈ ਪਰਿਵਾਰ ਟੁੱਟਣ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਵੈਦਿਕ ਕਾਲ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਤੇਰੁਵੇਂ ਰਤਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਮੱਧ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਵੋਲਗਾ ਨਦੀ ਦੇ ਆਸੇ-ਪਾਸੇ ਵਸਦੇ ਆਰੀਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਵਧਦੀ ਚਲੀ ਗਈ, ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਉਹ ਵੋਲਗਾ ਨਦੀ ਦੇ ਤਟ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਤਜ਼ਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਵੈਦਿਕ ਕਾਲ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਤੇਰੁਵੇਂ ਰਤਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਮੱਧ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਵੋਲਗਾ ਨਦੀ ਦੇ ਆਸੇ-ਪਾਸੇ ਵਸਦੇ ਆਰੀਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਵਧਦੀ ਚਲੀ ਗਈ, ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਉਹ ਵੋਲਗਾ ਨਦੀ ਦੇ ਤਟ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਤਜ਼ਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਵੈਦਿਕ ਕਾਲ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਤੇਰੁਵੇਂ ਰਤਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਮੱਧ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਵੋਲਗਾ ਨਦੀ ਦੇ ਆਸੇ-ਪਾਸੇ ਵਸਦੇ ਆਰੀਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਵਧਦੀ ਚਲੀ ਗਈ, ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਉਹ ਵੋਲਗਾ ਨਦੀ ਦੇ ਤਟ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਤਜ਼ਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ

ਮਨੁੱਖ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਣਗਿਣਤ ਖੋਜਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਰੰਗ ਭਰੇ, ਵਿਚ ਸੋਮਰਸ ਦਾ ਖਾਸ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਖੋਜ ਕਦੋਂ, ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਹੋਈ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੁਝ ਮਿਲਦਾ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਮਹਾਪੰਡਤ ਰਾਹੁਲ ਸਾਂਕ੍ਰਿਆਇਨ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪ ਪੁਸਤਕ 'ਵੋਲਗਾ ਸੇ ਗੰਗਾ' ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਕੁਝ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਜ਼ਰੂਰ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਭਗ ਅੱਠ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨੁੱਖ ਗੁਫਾਵਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਰ ਤੇ ਫਲ-ਫੁੱਲ ਇਕੱਤਰ ਕਰ ਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ 'ਹੰਟਰ ਗੈਦਰਰ' ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਹਾੜਾਂ ਵਿਚ ਸਰਦ ਰੁੱਤ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਭਿਅੰਕਰ ਬਰਫਬਾਰੀ ਕਾਰਨ ਉਹ ਗੁਫਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਨਿਕਲ ਸਕਣ ਕਰਕੇ ਮਾਸ ਅਤੇ ਫਲ ਇਤਿਆਦ ਆਪਣੀ ਗੁਫਾ ਵਿਚ ਜਮਾ ਕਰ ਲਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਚਨਚੇਤ ਪੱਥਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਜਮਾ ਕੀਤੇ ਵਾਧੂ ਫਲਾਂ ਦੇ ਰਸਾਂ ਵਿਚ ਕਿਣਵਨ (ਫਰਮੈਟੋਸ਼ਨ) ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਵੱਲ ਮਨੁੱਖ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਨੂੰ ਚਖ ਜਦ ਜੰਗਲੀ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਮਸਤੀ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਸਮਝੋ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਸੋਮਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਗਿਆ।

ਸੁਰਾਬ ਪੀਣੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੈ...

ਵਕਰੂ ਘਾਟੀ ਵੱਲ ਵਧਦੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਉੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿੰਦੇ ਕਬੀਲੇ ਚਰਾਂਦਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਜਿਵੇਂ ਤਿਵੇਂ ਹਿਮਾਲਿਆ ਪਾਰ ਕਰ ਕੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੱਖਰੀ ਨਸਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਜਾ ਪਹੁੰਚੇ, ਜੋ ਸਿਲਪਕਲਾ ਵਿਚ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਅੱਗੇ ਸਨ, ਪਰ ਸੁਰਾ ਨਹੀਂ ਪੀਂਦੇ ਸਨ। ਆਰੀਆਂ ਦੇ ਮੁਖੀ

ਅੱਧੀ ਧਰਤੀ

ਹਾਂ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਦਾਤ ਅਸੀਂ ਵੀ ਜੀਵਨ ਜਿਊਣਾ ਚਾਹੀਏ ਹੂ। ਚਾਰ ਚੁਫੇਰੇ ਫਿਰਨ ਭੇੜੀਏ ਕਿੱਦਾਂ ਮਾਸ ਬਚਾਈਏ ਹੂ।

ਚੰਮ ਦੇ ਭੁੱਖੇ, ਅੱਤ ਦੇ ਲੋਭੀ ਦਿਸਦੇ ਵੇਰ ਸਿਆਣੇ ਪਰ, ਭੇਖੀ ਲਾਣੇ ਦੇ ਭੇਖਾਂ ਦੀ ਮਿਲ ਕੇ ਝੰਡ ਲੁਹਾਈਏ ਹੂ।

ਗੰਦ ਦਿਮਾਗਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਭਰਿਆ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਖੁੱਕਣ, ਪਲ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਸਮਝ ਅਸਾਨੂੰ ਸਿੱਧੀ ਆਖ ਸੁਣਾਈਏ ਹੂ।

ਅੱਧੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਹੱਕ ਸਾਡਾ ਤੇ ਜੀਵਨ ਵੀ ਸਾਡਾ ਹੈ, ਕਾਹਤੋਂ ਅਦਪਣਾ ਆਪ ਛੁਪਾ ਕੇ ਸਾਰੀ ਅਉਧ ਲੰਘਾਈਏ ਹੂ।

'ਰਾਜਨ' ਹੁਣ ਤੂੰ ਦੁਰਗਾ ਬਣ ਕੇ ਹੱਥੀਂ ਸਾਂਭ ਕਟਾਰੀ ਕਾਨੀ, ਇਕ ਇਕ ਕਰ ਕੇ ਪਾਜ ਉਘਾੜੋ ਐਵੇਂ ਨਾ ਸੁਰਮਾਈਏ ਹੂ।

-ਰਾਜਨੀਤ ਕੌਰ ਮਾਨ, ਫੋਨ: 91-62393-26166

ਭਾਣਾ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਦਾ

ਦਿਨ ਕੁਲੈਹਣਾ ਦੇ ਅਕਤੂਬਰ ਦਾ ਚੜ੍ਹਿਆ ਯਮਦੂਤ ਨੇ ਰਾਹ ਲਖੀਮਪੁਰ ਦਾ ਫੜਿਆ ਹੰਕਾਰ ਗਿਆ ਹਾਕਮ ਪੁਰਾਉਂਦਾ ਅਤੀ ਸੀ ਮੰਦਭਾਗੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਚੰਦਰੀ ਘੜੀ ਸੀ।

ਲੋਕਤੰਤਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ ਭਰਦਾ ਗਵਾਹੀ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹੀ ਬਣਿਆ ਹੈ ਕਾਰਨ ਤਬਾਹੀ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਕਿਸਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਮੁਜਾਹਰਾ ਪਰ ਗੁੰਡੇ ਨੇੜਾ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਗਵਾਰਾ।

ਭੇਜੇ ਸੀ ਗੁੰਡੇ ਨੇੜਾ ਯਮ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਮੁਝਿਓ ਨਾ ਖਾਲੀ, ਆਇਓ ਤੁਸੀਂ ਮਾਰ ਕੇ ਪਹਿਲੇ ਸੌਰੇਆਮ ਧਮਕੀਆਂ 'ਤੇ ਸੀ ਉਤਰੇ ਚਾੜ੍ਹ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਨਿਪੁੱਤਰੇ।

ਤਿੰਨ ਮਾਸੂਮ ਤਾਂ ਥਾਏਂ ਹੀ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋ ਗਏ ਪੰਜ ਜਣੇ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਹੱਥ ਜਾਨੋਂ ਧੋ ਗਏ ਚਾਰ ਚੁਫੇਰੇ ਝੱਟ ਮਚ ਗਈ ਹਾਕਾਕਾਰ ਹੈ ਮਗਰ ਹਾਲੇ ਚੁੱਪੀ ਵੱਟੀ ਬੈਠੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ।

ਲੁੱਟ 'ਗੇ ਸੁਹਾਗ ਸਿਰ ਚਿੰਟੀਆਂ ਨੇ ਚੁੰਨੀਆਂ ਰੋਏ ਅਨਾਥ ਬਚਪਨ ਅੱਖਾਂ ਹੋਣ ਚੁੰਨੀਆਂ ਸੁੰਨੀ ਹੋ ਗਈ ਗੋਦ ਭੈਣ ਵੀਰੇ ਨੂੰ ਲੁੱਭਦੀ ਝੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੱਟ ਮੌਤਾਂ ਪਾਏ ਯੱਭ ਦੀ।

ਪੈ ਗਿਆ ਹਨੇਰ ਜੱਗ 'ਤੇ ਮੁੜ ਨਾ ਆਵਣੇ ਚਿਣੇ ਗਏ ਚਿਤਾ ਵਿਚ ਮੁੜ ਨਦ ਬਿਆਵਣੇ ਪਹਿਲੇ ਮਰਵਾ ਕੇ ਪਿੱਛੋਂ ਮੁੱਲ ਕੀ ਹੈ ਪਾਵਣੇ ਜਾਨ ਅਨਮੋਲ ਨਹੀਂ ਜ਼ਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ?

-ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰੀ

ਇਕ ਗੱਲ ਅਜੀਬ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਵਾਈਲਡ ਓਟ

ਸਤਿਆਜੀਤ ਰੇਅ ਅਤੇ ਅਲੀ ਫਜ਼ਲ

ਸਤਿਆਜੀਤ ਅਤੇ (ਸੱਜੇ) ਅਲੀ ਫਜ਼ਲ।

ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅਮਰੀਕੀ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਸੀਰੀਜ਼ 'ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਹੀਰੋ' ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਾਂ 'ਦਿ ਅਦਰ ਐਂਡ ਆਫ ਦਿ ਲਾਈਨ' ਸੀ। ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਕੰਮ ਦਾ ਆਰੰਭ '3 ਇਡੀਅਟਸ' ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਫਿਲਮ 2009 ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ 2011 ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਫਿਲਮ 'ਆਲਵੇਜ਼ ਕਥੀ ਕਥੀ' ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ। ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸਫਲ ਫਿਲਮ 'ਫੁਕਰੇ' ਸੀ ਜੋ 2013 ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ 'ਬਾਤ ਬਨ ਗਈ' (2013), 'ਬੋਬੀ ਜਾਸੂਸ' (2014) ਅਤੇ 'ਸੋਨਾਲੀ ਕੇਬਲ' (2014) ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਅਦਾਕਾਰ ਵਾਲੇ ਕਿਰਦਾਰ ਮਿਲੇ। 2015 ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ 'ਖਾਮੋਸ਼ੀਆਂ' ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਫਿਲਮ 'ਫਿਊਰੀਅਸ 7' (2015) ਵਿਚ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ।

ਅਦਾਕਾਰ ਅਲੀ ਫਜ਼ਲ ਨੂੰ ਇਸ ਵਾਰ ਬੁਸ਼ਾਨ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਫਿਲਮ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਏਸ਼ੀਆ ਕੰਟੈਂਟ ਐਵਾਰਡ ਲਈ ਸਰਬੋਤਮ ਅਦਾਕਾਰ ਦੀ ਕੈਟਾਗਰੀ ਵਿਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਅਲੀ ਨੂੰ ਨੈਟਫਲਿਕਸ 'ਤੇ ਸਤਿਆਜੀਤ ਰੇਅ ਦੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀਰੀਜ਼ ਦੇ ਅੰਕ 'ਫੋਰਗੈਟ ਮੀ ਨੋਟ' ਵਿਚ ਇਸਪਿਤ ਨਾਇਰ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਅਲੀ ਫਜ਼ਲ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਖਬਰ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਲਈ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਹਾਂ। ਇਸ ਐਵਾਰਡ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ

ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਹੈ।" ਅਲੀ ਫਜ਼ਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਕੰਮ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਬਾਕਮਾਲ ਕੰਮ ਵਿਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਮਿਲਣਾ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਸ਼ਿੰਜੀਤ ਮੁਖਰਜੀ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਇਹ ਅੰਕ ਸਤਿਆਜੀਤ ਰੇਅ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਬਿਪਿਨ ਚੌਧਰੀ ਕਾ ਸਮੁੰਤੀ ਭਰਮ' ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਵਰਤਮਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਅਲੀ ਫਜ਼ਲ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਚੇਤਾ ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਰਗਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਆਫ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਫਜ਼ਲ ਅਲੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਰੀਅਰ ਦੀ

ਅਲੀ ਫਜ਼ਲ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਅਲਹਾਬਾਦ (ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਤੋਂ ਹੈ। ਉਹ ਲਖਨਊ ਦੇ ਲਾ ਮਾਰਟੀਨੀਅਰ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦੇਹਰਾਦੂਨ ਦੇ 'ਦਿ ਦੂਨ ਸਕੂਲ' ਜਾ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਇਥੇ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਅਦਾਕਾਰੀ ਵੱਲ ਮੋੜ ਕੱਟਿਆ ਅਤੇ ਕਈ ਨਾਟਕਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਉਹ 'ਫੁਕਰੇ 3' ਅਤੇ 'ਹੈਪੀ ਅਬ ਭਾਗ ਜਾਏਗੀ!' ਫਿਲਮਾਂ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਉਸ ਦੀ ਅਹਿਮ ਫਿਲਮ 'ਡੈੱਥ ਆਨ ਦਿ ਨੀਲ' ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਅਗਾਥਾ ਕ੍ਰਿਸਟੀ ਦੇ ਇਸੇ ਨਾਂ ਵਾਲੇ ਨਾਵਲ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੈ। ਇਹ ਨਾਵਲ 1937 ਵਿਚ ਛਪਿਆ ਸੀ।

'ਜਲਸਾ' ਸ਼ੈਫਾਲੀ ਸ਼ਾਹ

ਅਦਾਕਾਰਾ ਸ਼ੈਫਾਲੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਫਿਲਮ 'ਜਲਸਾ' ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆ ਬਾਲਨ ਵੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗੀ। ਇਹ ਫਿਲਮ 'ਤੁਮਹਾਰੀ ਸੁਲੂ' ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸੁਰੇਸ਼ ਤ੍ਰਿਵੇਣੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਹੇਠ ਬਣੀ ਹੈ। ਸ਼ੈਫਾਲੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਇਸਟਾਗ੍ਰਾਮ 'ਤੇ ਟੀਮ ਲਈ ਸੰਦੇਸ਼ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, "ਕਿਸੇ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਖਤਮ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਵਿਛੜਨਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੁੰਦਾ

ਹੈ। ਉਹ ਰਿਸ਼ਤੇ ਜੋ ਕੈਮਰੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਂ ਕੈਮਰੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਬਣੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਕਦੇ ਸੋਚਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੰਨੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਨਾਲ ਹਾਸਾ, ਪਾਗਲਪਨ ਅਤੇ ਜਨੂੰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ। 'ਜਲਸਾ' ਬਹੁਤ ਖਾਸ ਹੈ।" ਤ੍ਰਿਵੇਣੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਜਵਲ ਚੰਦਰਸ਼ੇਖਰ ਦੀ ਲਿਖੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਰੋਹਿਨੀ ਹਟੰਗੜੀ, ਇਕਬਾਲ ਖਾਨ, ਵਿਧਾਤਰੀ ਬੰਦੀ, ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁਰਿਆ ਕਾਸੀਭਟਲਾ ਵੀ ਅਹਿਮ ਕਿਰਦਾਰਾਂ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਗੇ।

ਫਿਲਮ 'ਭਵਈ' ਦੀ ਭਾਵਨਾ

'ਸਕੈਮ 1992: ਦਿ ਹਰਸ਼ਦ ਮਹਿਤਾ ਸਟੋਰੀ' ਦੇ ਅਦਾਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀਕ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਸੰਗੀਤਕ ਡਰਾਮਾ ਫਿਲਮ 'ਭਵਈ' 22 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਰਦਿਕ ਗੱਜਰ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪੈੱਨ ਸਟੂਡੀਓਜ਼ ਦੇ ਬੈਨਰ ਹੇਠ ਬਣੀ ਇਹ ਫਿਲਮ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲੀ ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 22 ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਮਗਰੋਂ ਫਿਲਮ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨ

ਦਾ ਕੰਮ ਅੱਗੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 'ਭਵਈ' ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੋਕ ਰੰਗਮੰਚ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਮ 'ਰਾਵਨ ਲੀਲਾ' ਸੀ ਪਰ ਸੈਂਟਰਲ ਬੋਰਡ ਆਫ ਫਿਲਮ ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ (ਸੀ.ਬੀ.ਐਫ.ਸੀ.) ਨੇ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਛੇੜ-ਛਾੜ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਟਰੇਲਰ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸੋਧਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਾਂ ਬਦਲ ਕੇ 'ਭਵਈ' ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੀਕ ਗਾਂਧੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਐਨਦ੍ਰਿਤਾ ਰੇਅ, ਫਲੋਰਾ ਸੈਣੀ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਗੁਪਤਾ, ਰਾਜੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਭਿਮੰਨਿਊ ਸਿੰਘ, ਅੰਕੁਰ ਵਿਕਲ, ਅੰਕੁਰ ਭਾਟੀਆ, ਅਨਿਲ ਰਸਤੋਗੀ, ਭਾਗਿਆਸ਼੍ਰੀ ਮੋਤੇ ਆਦਿ ਅਦਾਕਾਰ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਦੇ ਜੌਹਰ ਦਿਖਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਛੇ ਗੀਤ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਫਿਲਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਬੜਾ ਮਜ਼ਾ ਆਇਆ ਅਤੇ ਸਿੱਖਣ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਮਿਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਰੰਗਮੰਚ ਬਾਰੇ ਜਾਣ ਕੇ ਉਹ ਅਕਸਰ ਹੈਰਾਨ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ। ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਫਿਲਮ ਨਾਲ ਹੋਏ ਤਜਰਬੇ ਸਦਾ ਹੀ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਰਹਿਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਕਦੀ ਭੁੱਲਣਗੇ ਨਹੀਂ। ਫਿਲਮ ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਮੁੱਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਾਜੋਲ ਦਾ ਹੁਰਰਾ

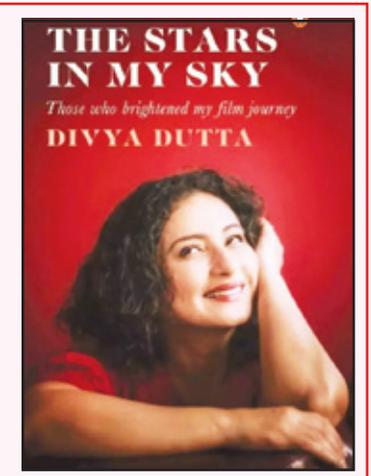
ਅਦਾਕਾਰਾ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਰੇਵਤੀ ਦੀ ਅਗਲੀ ਫਿਲਮ 'ਦਿ ਲਾਸਟ ਹੁਰਰਾ' ਵਿਚ ਕਾਜੋਲ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰੇਗੀ। ਸੱਚੀ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਅਸਲੀ ਕਿਰਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਤ 'ਦਿ ਲਾਸਟ ਹੁਰਰਾ' ਇੱਕ ਮਾਂ ਸੁਜਾਤਾ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਜੋ ਚੁਣੌਤੀ ਭਰਪੂਰ ਹਾਲਾਤ ਦਾ

ਸਾਹਮਣਾ ਵੀ ਹੱਸ ਕੇ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਰੇਵਤੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੌਮੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੀ ਫਿਲਮ 'ਫਿਰ ਮਿਲੇਗੇ' ਕਰਕੇ ਹੈ। ਕਾਜੋਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 'ਲਾਸਟ ਹੁਰਰਾ' ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਦੇ ਸਾਰ ਉਹ ਇਸ ਕਿਰਦਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਈ ਸੀ।

ਦਿਵਿਆ ਦੱਤਾ ਦੀ ਕਿਤਾਬ

ਨੈਸ਼ਨਲ ਐਵਾਰਡ ਜੇਤੂ ਅਦਾਕਾਰਾ ਦਿਵਿਆ ਦੱਤਾ ਜੋ ਸਾਲ 2017 ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ 'ਮੀ ਐਂਡ ਮਾ' ਨਾਲ ਲੇਖਕਾ ਵਜੋਂ ਵੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਈ, ਹੁਣ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਪੁਸਤਕ 'ਸਟਾਰਜ਼ ਇਨ ਮਾਈ ਸਕਾਈ' ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿਚ ਹੈ। ਪੁਸਤਕ 'ਸਟਾਰਜ਼ ਇਨ ਮਾਈ ਸਕਾਈ' ਉਸ ਦੇ ਇੱਕ ਕਲਾਕਾਰ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪਲਾਂ ਅਤੇ ਅਦਾਕਾਰਾ ਬਣਨ ਦੇ ਭਾਵੁਕ ਸਫਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਦਿਵਿਆ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਫਿਲਮੀ ਸਫਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ।" ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੁਸਤਕ 'ਸਟਾਰਜ਼ ਇਨ ਮਾਈ ਸਕਾਈ' ਨੂੰ ਪੈਂਗੁਇਨ ਰੈਂਡਮ ਹਾਊਸ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਛਾਪਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਵੰਬਰ ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ।

ਦਿਵਿਆ ਦੱਤਾ ਦਾ ਜਨਮ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਜੇ ਸੱਤ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਨਲਿਨੀ ਦੱਤਾ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਪਾਲਿਆ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਇਆ-ਲਿਖਾਇਆ। ਅੱਜ ਵੀ ਮਾਂ ਉਸ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸਰੋਤ ਹੈ। ਦਿਵਿਆ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਫਿਲਮ 1994 ਵਿਚ ਆਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ ਸੀ: 'ਇਸਕ

ਦਿਵਿਆ ਦੱਤਾ (ਸੱਜੇ) ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਮੁਖੜਾ।

ਮੇਂ ਜੀਨਾ ਇਸ਼ਕ ਮੇਂ ਮਰਨਾ'। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਕਈ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਏ। 1999 ਵਿਚ ਆਈ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ 'ਸ਼ਹੀਦੇ-ਮੁਹੱਬਤ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ' ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਕਰੀਅਰ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਹੀਰੋ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸੱਚੀ ਕਹਾਣੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਸੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੁੜੀ ਜੈਨਬ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਅ ਕੇ ਦਿਵਿਆ ਦੱਤਾ ਨੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਕੀਲ ਲਿਆ।

ਅਦਾਕਾਰਾ ਦਿਵਿਆ ਦੱਤਾ ਦੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਮੁਲਕ ਦੀ ਵੰਡ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦਾ ਹੀਰੋ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਗੁਆਚੀ ਮੁਹੱਬਤ ਲੱਭਣ ਲਈ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਮੁਲਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਅਦਾਕਾਰੀ ਰੂਹ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਵਿਛੜੀਆਂ ਦਾ ਹਾਲ ਬਹੁਤ ਮਾਰਮਿਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

XPressCargo

Tel.: 317-426-5410

Ext. 2001 & 2403

100% ਓਨਰ ਆਪਰੇਟਰ ਕੰਪਨੀ

Pay Every Week

Pay Single 48 Cent + Team 58 Cent

100% OWNER OPERATOR COMPANY

**IN TO MI BACK TO IN OR IN TO OH TO LOUISVILLE
KY/BOWLING KY BACK TO IN (EVERYDAY HOME)**

**ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪੱਕੇ ਰੀਫਰ ਅਤੇ ਡਰਾਈ ਵੈਨ ਦੇ ਲੋਡ
ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਡ Same Location ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।**

- ਫਿਊਲ ਐਡਵਾਂਸ ਤੇ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ
- ਸਾਰੇ ਲੰਪਰ ਫੀਸ ਕੰਪਨੀ ਪੇ ਕਰੇਗੀ ।
- ਟਰੱਕ ਦੀ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪਲੇਟ
- ਟਰੱਕ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਡੈਮੇਜ ਇੰਸੂਰੈਂਸ
- ਟਰੱਕ ਅਤੇ ਟਰੇਲਰ ਰੈਂਟਲ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ
- ਟਾਇਰਾਂ ਅਤੇ Oil Change ਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਡਿਸਕਾਊਂਟ

ਅਸੀਂ ਵੇਅਰ ਹਾਊਸ ਅਤੇ ਲੋਡ ਸਟੈਗ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

CA >> IN, OH, KY, PA, MD, VA
IN >> KS, TN, WI, MI, KY, IL, GA

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਾਰੀਆਂ ਲੋਕੇਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਵਾਪਸੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੱਕ ਪੱਕੇ ਲੋਡ ਹਨ

ਅਸੀਂ 2016 ਅਤੇ 2017 ਦੇ USED ਟਰੱਕ ਵੀ ਸੇਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

Hiring Owner Operators and Drivers

ਸਾਡੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਕਮਰਸ਼ੀਲ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ।

2330 Enterprise Park Dr., Indianapolis, IN 46218

Online Application @ www.xpresscargoinc.com

**ਸਿੰਗਲ ਅਤੇ ਟੀਮ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲੋਡ ਹੈ
ਵੀਕਲੀ ਹੋਮ**

ਵੇਅਰ ਹਾਊਸ ਅਤੇ 24/7 ਘੰਟੇ ਰਿਪੋਅਰ ਸ਼ਾਪ ਖੁੱਲੀ ਹੈ